

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Oppericht 1 januari 1881

Markante facetten**Te laken voorlichter**

door *A. P. N. de Groot, arts, voorzitter*
Vereniging tegen de Kwakzalverij

DE MEDISCHE MEDEWERKER van de dagbladcombinatie Nieuwe Rotterdamse Courant - Algemeen Handelsblad blijft volharden in zijn subjectief-buitenissig — en daardoor tendentius — voorlichten van de lezers.

Onder de titel „TENDENTIEUZE VOORLICHTING” werd in ons Maandblad van mei 1970 naast een achttal feitelijke onjuistheden van de hand van deze voorlichter ook een ergerlijke verdraaiing van begrippen geheld.

In ons Maandblad van november 1971 werd onder het hoofd „NEE, DOKTER, NEE” zijn verheerlijking van een cursus ter opleiding van kwakzalvers uit de doeken gedaan.

Zijn kort geleden verschenen boek „GENEESKUNDE OP DOOD SPOOR” bevat zulke aanvechtbare theorieën, dat daaraan in een van onze volgende Maandbladen de nodige kritische aandacht moet worden besteed.

Een recensie van zijn hand onder het opschrift „IRISCOPIE”, gepubliceerd in NRC-Handelsblad van 23 oktober j.l. vraagt voor het ogenblik een grondige analyse.

Deze boekbespreking luidt als volgt:
IRISCOPIE

Het Handboek der Iriscopie van N. Bos, met een woord vooraf van P. O. Clignet, arts (uitgeverij De Driehoek, f 29,50), plaatst een recensent voor een ernstig dilemma.

Iriscopie is de kunst om aan de iris van een patiënt af te lezen aan wat voor kwalen hij lijdt. De methode werd in 1881 in de wereld gebracht door een Hongaarse arts en berust op de overtuiging, dat de iris van het oog een projectieveld van alle inwendige organen zou

zijn, zodat afwijkingen hieraan afgelezen kunnen worden aan veranderingen in de iris. Zo zou b.v. de schildklier zijn projectieveld op de rechter iris hebben op een punt, dat correspondeert met drie uur van een wijzerplaat, op de linker iris ligt dit punt op negen uur.

De gangbare fysiologie deelt deze overtuiging niet, zodat de iriscopie alleen leeft in het marginale terrein, dat, al naar gelang de waardering, wordt omschreven als kwakzalverij of onbevoegde geneeskunst.

Voor deze iriscopie geldt niet minder dan voor bijna alles wat hier gebeurt; het is voor een buitenstaander niet goed mogelijk een helder inzicht te krijgen. De simpelste en meest toegepaste oplossing in zo'n geval is om alles rustig te negeren. Dit beleid is echter niet vol te houden wanneer je een onbevangen oordeel moet geven over een geschrift als dat van iriscopist Bos.

Het boek beoogt een praktische handleiding te zijn bij de studie van de iriscopie; het kwam tot stand in 't onderwijs, dat de auteur geeft aan leerling-natuurgenezers.

Los van de vraag of de inhoud op waarheid berust — een vraag, die alleen beantwoord zou kunnen worden door uitvoerig eigen onderzoek — moet gezegd worden, dat het geen slechte indruk maakt als leerboek voor een praktisch vak (als dit woord hier op zijn plaats is). Het is systematisch opgezet, goed leesbaar geschreven en voorzien van duidelijke illustraties. De lezer kan de kennis, die hij opsteekt toetsen aan de hand van ruim twintig fraaie kleurenfoto's van irissen van patiënten, compleet met irisdiagnose en (overigens erg summier) de klinisch wetenschappelijke diagnose.

Theoretisch is het boek erg zwak; een verklaring voor het gepostuleerd bestaan van de orgaanprojecties op de iris wordt niet gegeven. Het geheel is bijzonder ongeloofwaardig, maar de documentatie in de vorm van de foto's maakt een bijna verontrustend solide indruk. Zou de iriscopie misschien te zijner tijd nog eens net zo'n hoge vlucht nemen als nu de acupunctuur?

H.S.V.”

Onze beoordeling van deze recensie:

VERVOLG OP BLZ. 2

Uw contributie

voor het nieuwe verenigingsjaar ziet de penningmeester graag spoedig tegemoed op postgiro 32237 te Amsterdam, gemeentegiro K 1672.

(Het lidmaatschap kost U, inclusief het maandblad, minimaal f. 10. Voor studerende f. 2.50).

TE LAKEN VOORLICHTER

VERVOLG VAN DE VOORPAGINA

Een gevaarlijke, onbenullig onpersoonlijke, bespreking: geen vlees en geen vis, haring noch kuit.

De onwetenschappelijke benadering van de inhoud van dit kwakzalversboek, mitsgaders de filosofisch-demagogische bespiegelingen eisen een zakelijk-kritische beschouwing.

1 „Iriscopie is de kunst om aan de iris van een patiënt af te lezen aan wat voor kwaal hij lijdt” poneert de arts-recensent zonder enige scrupule. Uit een oogpunt van geestelijke gezondheidszorg zou de arts H. S. Verbrugh, wetenschappelijk medewerker aan de geneeskundige faculteit te Rotterdam, deze enormiteit niet voor zijn rekening hebben mogen nemen.

Zijn positief beweren, dat dit soort activiteiten een 'KUNST' is, drukt een bewijslast op de schouders van deze arts.

Nimmer is tot nu toe vastgesteld kunnen worden, dat ergens op het regenboogvlies inwendige organen worden geprojecteerd. Dit laatste is een — onbewezen, maar felbegeerd — bedenkfel van lieden, die voor eigen grandeur fictieve configuraties als zg. afspiegeling van ziekelijke aandoeningen misbruiken.

2 „Los van de vraag of de inhoud op waarheid berust — een vraag, die alleen beantwoord zou kunnen worden door uitvoerig eigen onderzoek — moet gezegd worden, dat het geen slechte indruk maakt als leerboek voor een praktisch vak (als dit woord hier op z'n plaats is). Het is systematisch opgezet, goed leesbaar geschreven en voorzien van duidelijke illustraties”, is de conclusie van recensent. Kom nou, arts Verburgh, is dit de taal, die een wetenschapsman de wereld over een — zo omstrede — medisch onderwerp voor mag zetten?

Een recensie over iriscopie te durven openbaren ondanks toegegeven onmacht een verantwoord eigen onderzoek in te stellen, moet toch wel worden aangemerkt als buitengewoon laakbaar.

3 „Theoretisch is het boek erg zwak; een verklaring voor het gepostuleerd bestaan van de orgaanprojecties op de iris wordt niet gegeven. Het geheel is bijzonder ongehoorbaar, maar de documentatie in

de vorm van de foto's maakt een bijna verontrustend solide indruk” is de, voor het publiek neergeschreven, mening van de wetenschapsman.

Het waarom van die indruk wordt niet uit de doeken gedaan. Een bewijs wordt niet geleverd, dat het hier inderdaad om authentieke foto's gaat en dat er geen trucage bij is toegepast.

Verzuimd is na te gaan of een viertal — met verve gepubliceerde — röntgenfoto's het predicaat authentiek kunnen dragen. Met geen woord wordt gerept over een deskundig bekijken van de waarde van deze foto's, waaraan de kwakzalversauteur „diagnostische” uitleggingen heeft toegevoegd.

Als deze recensent een handeling als „bijzonder ongeloofwaardig” karakteriseert, maar daaraan zonder enige scrupule toevoegt, dat de foto-documentatie een bijna verontrustend solide indruk maakt, dan gaat hij zich tegenover zijn lezers aan onwaardige demagogie te buiten. Hij levert daarmee een specimen van de tendens, waarmede hij — zonder enig, laat staan gedegen, onderzoek — op onwetenschappelijke gronden maar wat beweert.

4 „Zou de iriscopie misschien te zijner tijd nog eens zo'n hoge vlucht nemen als nu de acupunctuur?” is toch geen stijl voor een onbevangen beoordelaar. Welke hoge vlucht de acupunctuur zou hebben wordt verzwegen. Er wordt niet duidelijk bijgezegd, dat dit soort kwakzalverij met naalden tot dusverre in onze huidige wetenschappelijke maatschappij niet wordt erkend als van enige waarde voor het geneeskundig arsenaal, maar dat het slechts hoogtij viert als „hot news” in publiciteitsmedia.

Ook deze benadering in het openbaar toont weer onomwonden aan met welke tendens de arts Verburgh staat tegenover de meest wonderlijke, voor de wetenschap tot dusverre onaanvaardbare, suggesties op het terrein van de gezondheidszorg.

5 Tot slot moge worden geconstateerd, dat de ondertekening van deze gewraakte recensent met: H.S.V. alleszins op zijn plaats is als deze hoofdlettercombinatie wordt geïnterpreteerd als: H(eel) S(lechte) V(oorlichter). Wij willen trachten in een van onze volgende Maandbladen een solider gedocumenteerde beoordeling aan onze lezers voor te leggen.

Paardemest-kwakzalver werd in Australië streng gestraft

IN JANUARI 1971 kon men een afschuwelijk plaatje in de Nederlandse kranten zien. Het kwam uit Australië en het liet een jongetje zien dat tot zijn middel, staand, in de paardemest werd geduwd. De vijfjarige jongen moest zó worden genezen: zijn vader en een kwakzalver voerden deze barbaarse geneesmethode uit. Twintig minuten moest de jongen, die tegenspartelde, in de mest blijven staan. De kleine John, die op deze wijze werd behandeld in de Australische plaats Cranbourne, was spastisch. Volgens de kruidendokter, die deze geneeswijze toepaste zou het half begraven in de paardemest „het vergif uit het bloed van de jongen halen.”

Deze zelfde kruidendokter, Michael Perrodos, is thans door de Australische rechter tot een fikse vrijheidsstraf veroordeeld. Vijf jaar maar liefst. Hij had namelijk op dezelfde wijze — in een hoop paardemest — een vierjarig spastisch jongetje willen genezen. Het knaapje stierf aan de gevolgen van een zonnesteek.

(Een eerder bericht over deze kwakzalver is te vinden in het mei-nummer van het Maandblad tegen de Kwakzalverij van 1971, bladz. 20.)

Acupunctuur in Frankrijk

HET GERECHTSHOF van Versailles heeft, volgens de correspondent van Algemeen Dagblad - Het Vaderland, uitgemaakt dat acupunctuur, toegepast voor het „wegprikken” van pijn, geen medische daad is. Wie de acupunctuur voor dit doel toepast in Frankrijk maakt zich derhalve niet schuldig aan onwettige uitoefening van de geneeskunst. De 62-jarige Charles Laville-Méry stond terecht op aanklacht van de Franse Maatschappij voor de geneeskunst, die een principiële uitspraak wilde. Laville Méry, die een van de „grootste beoefenaars van de acupunctuur” in Europa wordt genoemd, had aangevoerd dat hij de naalden niet toepaste om een bepaalde ziekte te behandelen, maar alleen om de pijn te verdoven.

OVER DRUGS, TRANQUILLIZERS EN PENICILLINE GESPROKEN

IN HET NUMMER van september van het vorige jaar (blz. 35 van de jaargang 1972) maakten wij bezwaar tegen enige opmerkingen van mej. Maartje van Hengel die een gesprek had met een verslaggever van De Tijd over de werkgroep druggebruik in Amstelveen. Zij moet niet op de stoel van de medicus gaan zitten, vonden wij. Dagboekier van Het Parool nam het een en ander uit ons commentaar over.

Naderhand kwam Dagboekier hier in zijn Amsterdams Dagboek op terug. Wij veroorloven ons uit dit artikel hier een en ander over te nemen.

Volgens de Tijd (en het citerend Maandblad tegen de Kwakzalverij) had vormingsleidster Maartje v. Hengel van de Anne Frank Stichting verklaard niet te willen meedoen „omdat het toch al zo moeilijk is jonge mensen er van te overtuigen, dat het veel gevaarlijker is wanneer hun moeder elke avond slaapmiddelen moet slikken dan wanneer hun broer af en toe een „stikkie” rookt.”

Mej. Van Hengel schrijft mij, aldus Dagboekier, dat De Tijd haar uitspraken uit haar verband heeft gerukt en daardoor heeft vertekend, dan wel geheel onjuist heeft weergegeven.

Dat zij, en haar collega mevrouw J. van Heereveld-Sol, in elk geval haar medewerking niet hebben geweigerd, blijkt uit een lijvig verslag van de eerste fase van uitvoering van het drugvoorlichtingsproject op scholen voor voortgezet onderwijs te Amstelveen.

Verdieping van kennis

UIT HET VERSLAG blijkt, vervolgt Dagboekier, dat de voorlichting bijzonder degelijk en vindingrijk is aanpak en dat zij er vooral op is gericht geweest de leerlingen zelf aan het denken te zetten. Uit een aantal voorbeelden blijkt dat dit goed is gelukt, en zo mag worden betreurd, dat over dit werk onjuist is gerapporteerd.

De vormingsleidsters hebben terecht de nadruk gelegd op de instructie van de leerkrachten, die tenslotte de voorlichting moeten geven, zij het in aanwezigheid van een vormingsleidster. Voorlichting met het doel „kritische meningsvorming, eigen standpuntbepaling, stellingname en keuze” te bewerkstelligen — hoog gemikt, maar het is soms beter te proberen drie meter hoog te springen teneinde althans de twee meter te halen.

Het rapport bewijst, dat in elk geval de leerlingen is bijgebracht, dat

„drugs” een verzamelnaam zijn voor vele en zeer van elkaar verschillende stoffen, en dat hun kennis daarover is verdiept.

Wie zijn deskundig?

IK GELOOF ECHTER niet, aldus nog steeds Dagboekier in Het Parool, dat leken, en dat blijven zulke kinderen, als indruk moet worden meegegeven, dat zij (na instructie, rollenspelen e.d.) in staat zullen zijn zelfstandig over ja of nee en hoe en wanneer en wat inzake drugs te oordelen. Vormingsleidsters zijn deskundig wat

Wijze woorden van Parool's Dagboekier

methoden van instructie betreft, maar op het gebied van drugs zijn farmacologen, farmaceuten, medici (onder wie ook psychiaters) en sociologen onmisbare deskundigen, en het lijkt mij te ambitieus jonge mensen door zulke teams te laten instrueren.

Dit hele gebied werd thans behandeld door „Koos Zwart van de Stichting Druginformatie”; informatie bij deskundigen doet mij een vraagtekentje zetten bij zowel de wetenschappelijke bevoegdheid van deze stichting als bij haar wetenschappelijke objectiviteit. Om misverstanden te voorkomen: dat betekent allerm minst twijfel aan haar goede trouw en integriteit! Dat geldt ook voor de heer Zwart, die zeer betrokken is bij het onderwerp, maar voor zover mijn inlichtingen strekken geen met het onderwerp verbonden specifieke academische opleiding heeft gehad. Hij is in elk

geval medicus noch farmacoloog.

Een volgende keer wil men graag de ouders bij dit alles betrekken en geruststellend vind ik de laatste zinsnede van het rapport: dat men hoopt „een hulp voor velen (te kunnen) zijn om niet tot drugmisbruik te komen”.

Onbewezen bewering

ONJUIST VIND IK tenslotte, aldus besluit Dagboekier zijn artikel, dat het rapport poneert, dat „middelen zoals slaapmiddelen en tranquillizers maar al te gemakkelijk via een doktersrecept verkrijgbaar zijn”. Een geheel onbewezen bewering, die uitsluitend steunt op de grote omzet, die slaapmiddelen en tranquillizers vergeleken bij vroeger bereiken. Maar daarvoor zijn heel andere verklaringen dan „te gemakkelijke dokters”: vroeger dwong de samenleving minder dan tegenwoordig (dicht op elkaar wonen, burengerucht, verkeerslawaaï, steeds fellere bestaanscompetitie, enz.) tot het gebruik van slaapmiddelen, van welke vele trouwens hebben bewezen onschuldig te zijn terwijl tranquilizers, stevige hulpmiddelen voor mensen die doorbuigen onder de last des levens, vroeger niet eens bestonden!

Men kan evengoed stellen, dat „tegenwoordig zoveel penicilline- en sulfapreparaten worden voorgeschreven.” Die bestonden vroeger óók niet. Maar toen stierven dan ook velen aan longontsteking, andere infectieziekten, bloedvergiftiging, enz.

Worden er te veel psychotherapeutica voorgeschreven?

HERHAALDELIJK DUIKEN in de pers berichten op over het, zoals wordt voorgesteld, al te gemakkelijk door artsen voorschrijven van tranquillizers en slaapmiddelen. Dagboekier geeft in het hierboven voorkomende, aan zijn dagboek in Het Parool ontleende artikel over drugs, een verklaring waarom er veel van deze geneesmiddelen worden voorgeschreven. In het nummer van oktober vorig jaar (blz. 39) hebben wij kritiek uitgeoefend op de Nijmeegse hoogleraar prof. dr. J. A. Stalpers (geen medicus) die het had over het „zorgeloos voorschrijven van slaapverwekkende en pijnstillende middelen”. Dit is namelijk eenvoudigweg niet waar.

Ook elders in de wereld wordt wel eens de indruk gewekt alsof er te veel psychotherapeutische geneesmiddelen worden voorgeschreven. Uit een Amerikaans onderzoek is gebleken dat daar per jaar ongeveer 214 miljoen recepten voor dergelijke middelen worden uitgeschreven (de bevolking van de VS bedraagt nu 209 miljoen). Maar dit cijfer blijkt overeen te komen met het gebruik in de meeste Westeuropese landen van deze middelen. Een onderzoek van het National Institute of Mental Health in de Ver. Staten wees uit dat er in dat land niet kan worden gesproken van misbruik of overconsumptie van dergelijke geneesmiddelen.

En de wonderdoenster, zij tikte voort! „Veel paragnosten bedriegen zichzelf”

Mevrouw PRINSE-CORTE, de wonderdoenster van Standdaarbuiten, zoals zij eens werd genoemd, woont niet meer in Utrecht maar in Zeist. En ook daar heeft zij weer van zich laten horen. Zo zou zij nu blinden kunnen genezen. Een zekere heer Beckmann uit Arnhem, 49 jaar oud, die twaalf jaar geleden blind werd als gevolg van de complicaties van een operatie, zou weer kunnen zien nadat mevrouw Prinse-Corte hem een paar tikken op zijn hoofd had gegeven. En in Brabants Dagblad vonden wij een foto van een vriendelijk glimlachende wonderdoenster met de mededeling dat zij wéér in Arnhem was geweest: een vrouw met een „bloedvlek op 't oog” kon onmiddellijk na de behandeling

weer goed haar omgeving onderscheiden”, zo werd beweerd.

In het nummer van maart 1972 (blz. 11 en 12) schreef de voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, arts A. P. N. de Groot in zijn rubriek „Markante facetten” onder de titel „Aanmoedigingspremie” over de strafvervolgving tegen mevrouw Prinse-Corte. De rechtbank te Utrecht veroordeelde haar tot zesmaal drie dagen voorwaardelijk en zesmaal honderd gulden boete. Een lachertje vond onze voorzitter. Het heeft mevrouw Prins-Corte dan ook niet weerhouden om door te gaan met tikken uit te delen, niet alleen meer aan reumapatiënten, maar thans ook aan blinden.

Gebedsgenezers wil kerk kopen

GEBEDSGENEZER EN EVANGELIST John Maasbach zit weer goed in zijn slappe was. De Haagse evangelist, die in de stad van zijn inwoning al eens een bioscoop heeft gekocht om zijn Pinksterbeweging in te huisvesten heeft nu het oog laten vallen op de r.k. Havenkerk te Schiedam. De kerk staat al vijf jaar leeg. Wanneer Maasbach de kerk zou kopen dan zal dit gebouw dat op de monumentenlijst staat — het werd gebouwd rondom 1880 — niet het lot behoeven te ondergaan van de Liduinakerk, die omstreeks 1969 werd afgebroken. Maasbach heeft begin 1972, toen er veel rumoer was over het voornemen om in Rotterdam de in een soort Jugendstil opgetrokken Koninginnekerk af te breken ook aangeboden deze, vele Rotterdammers zo dierbare kerk, te kopen en zo voor afbraak te vrijwaren. Daar is het toen echter niet van gekomen: Maasbach had er het geld niet voor.

Utermöhlen heeft thans hier te lande een desinfecterende zeep in de handel gebracht, waarin dit middel niet meer wordt gebruikt. In de plaats daarvan is er een desinfectans in verwerkt, die ook in Amerika veel wordt toegepast, sedert men daar hexachlorofoen heeft verboden. Het nieuwe desinfectans is trichloorcarbalinide, TCC.

W. B. Yeats en het occulte

DE IERSE DICHTER William Butler Yeats toonde zijn hele leven grote belangstelling voor 't spiritisme, voor het occulte en de astrologie. Zijn zoon Michael Yeats, die sedert enige tijd voorzitter is van de senaat van de Ierse republiek, vertelde onlangs tijdens een voordracht in de Ver. Staten, dat hij er vast van overtuigd was dat zijn vader een horoscoop liet maken toen hij, de zoon, werd geboren. „Misschien heb ik die horoscoop wel in mijn bezit, maar ik kan echt niet zeggen, dat ik hem ooit heb bekeken. En wat geesten betreft — daar ga ik in geloven op de dag dat ik er een zie. Neen, ik ben bang dat mij de verbeelding voor zoiets ontbreekt”, bekende zoon Yeats.

W. B. Yeats leefde van 1865 tot 1939 en kreeg in 1923 de Nobelprijs voor literatuur. Hij trouwde laat en toen zijn zoon Michael werd geboren was hij al 56.

HEXACHLOROFEEN WORDT UITGEBANNEN

HEXACHLOROFEEN is onlangs in opspraak gekomen doordat babies in Frankrijk het slachtoffer werden van dit desinfecterende middel, dat o.a. in zeep en babypoeder werd gebruikt.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretariaat; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; P. H. A. Poll, Dierenarts te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Buijter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonnees: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 4

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Oppericht 1 Januari 1881

Markante facetten

Voor-wetenschappelijke ideologie

door A. P. N. de Groot, arts, voorzitter
Vereniging tegen de Kwakzalverij

Onder de titel: GENEESKUNDE OP DOOD SPOOR verscheen een boekwerk van de hand van de arts H. S. Verbrugh, wetenschappelijk medewerker aan de afdeling Pathologische Anatomie II van de medische faculteit te Rotterdam, in zijn vrije tijd ook nog geneeskundig medewerker aan de dagbladcombinatie NRC/Handelsblad.

Deze maatschappelijke status doet hoge verwachtingen scheppen van de inhoud van zijn geestesproduct. Helaas ten onrechte: Zijn irrealistische zienswijze inzake het huidige mensbeeld komt er op welhaast huiveringwekkende wijze aan het licht.

1 De titel dekt in gene dele de inhoud van het geschrevene, dat duidelijk een verontrusting openbaart over de wijze, waarop met de verworvenheden van de wetenschap wordt omgesprongen. Een verontrusting, die als voor-wetenschappelijk kenmerk van vrees, zoals steeds ook hier een wel zeer slechte raadgeefster blijkt te zijn.

De angstige twijfel inzake het moderne leefpatroon zou een veel juister omschrijving hebben meegekregen als de titel had geluid: GENEESKUNST OP VERKEERD SPOOR?

2 Als ondertitel figureert: HET GANGBARE MEDISCHE MENS-MODEL ALS VOOR-WETENSCHAPPELIJKE IDEOLOGIE.

Deze wonderlijke benadering is — met haar wijze van beantwoorden van de vraag: „Schiet de geneeskunde haar doel voorbij?” — op een al evenzeer verkeerd spoor. Nuchtere kritische beschouwing toch leert, dat het niet de geneeskunde is, die haar doel voorbij schiet, maar dat het de bedrijvers van wetenschappe-

lijk-niet-verantwoorde methoden zijn, die de zegeningen van de wetenschap geweld aandoen. Deze kijk op de impasse is het nu juist die de filosoferende auteur ten enen male blijkt te ontbreken.

3 Het omslagontwerp toont op welhaast lugubere wijze de tendens van de inhoud van dit boek:

Een — van huid en haar ontdaan — menselijk hoofd en hals wordt afgebeeld muurvast geklemd in een zeer zwaar, zwart metalen, meetapparaat. Afzichtelijk en afstotend: Het — stevig in de tang genomen — gevilde mensdom als weergave van 'n zwaar belaste, welhaast neurotische, gedachtengang.

4 Het is voor ons onbegrijpelijk, dat Prof. Dr. M. J. de Vries in zijn inleiding bijval betoont aan het irrealistische gefantaseer over het feit, dat het „onderwerp van zijn analyse in hoofdzaak de voor-wetenschappelijke vooronderstellingen van de hedendaagse geneeskunde en gezondheidszorg zijn.” De hypothese van een „voor-geboortelijk bestaan” kan de inleider gelukkig vooralsnog niet delen. Echter helaas niet om het onbewezene en irrationele ervan, maar om de eenvoudige reden, dat hij de beschreven ervaringen (?) niet kent. Wij houden het liever op het oordeel van een ervaren klinisch hoogleraar: „De huidige jongelui willen niet meer luisteren, ze nemen niets aan, willen alleen praten, praten, praten . . . maar de oudjes doen het nog steeds heel goed.”

5 In hoofdstuk I wordt overwogen, „dat één ongewenste nevenwerking van de wetenschap zou zijn, dat

ze verwarring heeft gesticht in ons denken”.

Dat was reeds eerder gebleken in verschillende schrifturen van deze auteur, die over zijn te laken voorlichting in perspublicaties al enige malen is gewraakt. Deze verwarring in zijn denken brengt schrijver ertoe te pomen, dat „de ideeën van de gangbare geneeskunde ontoereikend blijken te zijn om de problemen, die ze heeft opgeroepen, op te lossen”. Daarom mikt hij op „nieuwe ideeën om — in niet direct voor de hand liggende richting — een oplossing te vinden.”

Derhalve filosofeert hij in de volgende hoofdstukken — soms op min of meer demagogische wijze — maar verder.

6 Hoofdstuk II handelt over „Rode draden door de geschiedenis”. „Wat aan de medische faculteiten geleerd wordt en slechts dat, is wetenschap”. „Wie meent, dat hij zich de kennis en de vaardigheden, die nodig zijn om geneeskunst uit te oefenen, eigen kan maken buiten de muren van de faculteit, mag eventueel succesvol zijn in het genezen van patiënten — hij is en blijft een onbevoegde en mag straffeloos uitgemaakt worden voor kwakzalver”.

Deze zinswending laat geen twijfel mogelijk over het standpunt, dat de schrijver inneemt ter zake van gevoelsmatig inzicht in wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis door onbevoegden, die van zichzelf beweren uitverkoren te zijn en de „gave” te bezitten.

In zijn AANTEKENINGEN juicht hij dan ook onder nummer 31: „Helemaal juist is dit niet meer. In Nederland bestaat sinds enkele jaren een z.g.n. Werkgroep van Praktizerende Genezers, die juist deze lacune tracht op te vullen door een professionele organisatie te vormen, die zodanige eisen formuleert waaraan de genezer moet voldoen, dat objectieve controle mogelijk wordt. In deze organisatie komt ook een tuchtraad voor, waarvoor een

VERVOLG OP BLZ. 6

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis is KWAKZALVERIJ

genezer, die de regels schendt, gedaagd kan worden".

Och arme. De geleerde schrijver geeft hier zodanig blijk van de verwarring in zijn denken, dat hij de *valschijn*, waarop de NWP is opgebouwd niet vermag te onderkennen en dat hij de *subjectiviteit*, die van de tuchtraad afdruipt, in zijn naviteit niet kan doorzien. Hij geeft een onbevoegde gezondheidsbemoelial tevens een nimbus door hem het — nog nimmer wetenschappelijk bewezen — aureool van „genezer" moedwillig op te drukken.

Ter verontschuldiging moge hem worden nagegeven, dat hij — in tegenstelling tot het Ned. Tijdschr. v. Med. Stud. en diverse krantenberichten — het Maandblad tegen de Kwakzalverij niet tot zijn bronnen van inspiratie tekent.

7 Verderop in dit hoofdstuk beklagt de schrijver zich over o.a. „de desastreuze effecten van DDT" evenwel zonder in het openbaar rekenschap te geven van de redenen, die hiertoe hebben geleid. Eigenlijk is dit laatste voor een wetenschappelijk medewerker van Pathologische Anatomie II onvergeeflijk. Immers het — zéér toxische — DDT heeft bij jarenlang wetenschappelijk verantwoord gebruik — volgens de, door wijlen Prof. Swellengrebel uitgekende „selected spraying" — de, miljarden ziekingeld verslindende, malaria — een eeuwenlang voortwoekerende endemie — in luttele jaren tijds *zonder enige nevenwerking* van de kaart geveegd.

Schrijver had er de nadruk op moeten leggen, dat de „desastreuze effecten" zijn ontstaan doordat op wetenschappelijk niet-verantwoorde wijze — dus kwakzalverachtig — lukraak boomgaarden werden bespoten en vensterbanken met grote hoeveelheden DDT-poeder werden bestrooid. Maar deze nuchtere informatie wordt de lezers onthouden.

8 Bij de bespreking van nevenwerkingen geeft de auteur weer blijk — in hoofdstuk III — de geschiedenis van de eigentijdse geneeskunst niet volkomen te beheersen. Hij poneert: „Het heeft bijvoorbeeld 25 jaar geduurd voordat bekend werd, dat Aspirine maagbloedingen kan veroorzaken". Zijn kennis van de wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoelial strekt klaarblijkelijk niet

zover, dat tot hem is doorgedrongen, dat de oprichters van de Vereniging tegen de Kwakzalverij reeds in 1878 tegen dit gevaar hebben gewaarschuwd. Maar hij leest dan ook — in tegenstelling tot het Ned. Tijdschr. v. Med. Stud. en diverse krantenartikelen — het Maandblad tegen de Kwakzalverij niet.

9 Zéér terecht wordt gesteld: „Welke omschrijving of definitie we ook van wetenschap willen geven, altijd zal er sprake moeten zijn van onderzoek van de werkelijkheid . . . Als een aantal mensen beweert, dat iets niet bestaat en anderen houden vol, dat het wél bestaat, zullen de voorvechters van het wél-bestaan hun bevestiging moeten waarmaken."

Maar waarom — voor den drommel — dan al die *romerijen* en *fantasieën* over irreële zaken. *Waarom de natuurgeneeswijze, nevenwerkingen van chemicaliën, magie, homeopathie, iriskijkerij en drugs en — voor wat ons betreft — ook nog aardstralen, Aslan-therapie, astrologie, cel-therapie, grafologie, Mazdaznan en wichelroede-complexen niet gevat onder het begrip: wetenschappelijk (nog) niet-verantwoorde gezondheidsbemoelial?*

Waarom deze hele groep niet ondergebracht onder de noemer: PLACEBOS? Dan zouden de schrijver — en zijn medestanders — in elk geval de illusie kunnen koesteren, dat — al dan niet door middel van hun hersenschimmen — in 35% van het aanwenden van zo'n wetenschappelijk niet-verantwoorde middel of zo'n methode-eenzelfde gunstige resultaat te zien zou zijn als het geval zou zijn geweest bij aanwenden van een doeltreffend middel/methode.

10 In hoofdstuk IV: EEN MENS-BEELD ALS DOELSTELLING, begeeft schrijver zich op wel héél erg glad ijs als hij met nadruk verkondigt: „We zullen de moed moeten vinden onze identiteit te gaan leggen in een deel van onze persoonlijkheid, dat terugreikt tot vóór het moment, dat onze lichamelijkeheid ontstond. Dit houdt in, dat van ieder mens vóór zijn conceptie een wezenskern bestaat, die zich bij de conceptie verenigt met het biologisch materiaal van de ouders". Om zo te zeggen een geestelijk en/of zielkundig koekoeksei, dat zich ongevraagd uit het bovennatuurlijke (naar onze mening zelfs BUITENnatuurlijke) opdringt en waarvan de schrijver meent: „Misschien zal het op velen zelfs de indruk maken van een irreële speculatie met een bijsmaak van

occultisme of spookverhalen". Laten wij het daar dan maar op houden, arts Verbrugh, in de hoop, dat U zelf ook nog eens in uw leven tot genoemde „velen" zult komen te behoren.

11 Bij bovenstaande sectie van het gewraakte boek van de wetenschappelijk medewerker van de Pathologische Anatomie II aan de medische faculteit te Rotterdam, is o.i. duidelijk naar voren gekomen, dat het (filo)sofisme van de auteur met nuchter wetenschappelijk denkwerk niets van doen heeft. Jammer uit een oogpunt van — geestelijke — volksgezondheid.

A. P. N. DE GROOT

Helderziend congres

ITALIAANSE HELDERZIENDEN, astrologen en toekomstvoorspellers zijn het nieuwe jaar begonnen met een congres in Napels. Samen hebben zij daar de naaste toekomst bekeken. En wat zagen zij: geen verdere waardevermindering van het geld in de met inflatie worstelende Europese landen. Of de congresgangers veel verder hebben gekeken dan hun neus lang is?

Wat zeelucht vermag

LANG, LANG GELEDEN vonden de ouders van een vijftienjarig meisje in Londen, dat haar tere gezondheid de stadslucht niet langer kon verdragen. Wat frisse Noordzeelucht zou haar doen en vandaar dat zij naar Southwold in Suffolk aan de kust verhuisde. Dezer dagen is Mary Craigie, zoals ze na haar huwelijk ging heten, overleden. Ze werd 110 jaar oud.

EEG-richtlijn cosmetica

DE CONSUMENTENBOND is niet gelukkig met de richtlijn die de Europese Commissie heeft opgesteld voor de produktie en handel in cosmetika. Bij deze richtlijn behoort een zogenaamde negatieve lijst van stoffen, die niet mogen worden gebruikt. De bond geeft de voorkeur aan een positieve lijst van stoffen die wel mogen worden gebruikt, terwijl alle andere verboden zijn.

De bond betreurt het dat de nieuwe richtlijn geen voorschriften bevat ten aanzien van de vermelding op de verpakking van de inhoud en de prijs per standaardhoeveelheid. Ook mist de bond de verplichting gebruiksaanwijzingen en eventuele waarschuwingen in de landstaal af te drukken.

Colmschate heeft nu zijn "prikker"

★ ★ ★ ★ ★ De zevende zoon ★ ★ ★ ★ ★

DE 44-JARIGE HEER A. van der Molen uit Colmschate bij Deventer wil zich als acupuncturist gaan vestigen. Ongeveer 10 jaar geleden begon zijn loopbaan in het randgebied van de medicijnen toen zijn vrouw door een masseur moest worden behandeld. Hij werd er door geboeid en behaalde in 1967 het diploma sportmasseur. Hij volgde ook de cursus natuurlijke geneeskunst van de NWP (de „naturopatencursus”), maar hij wilde, aldus Co van Amerongen in een uitvoerig artikel in Deventer Dagblad, nog wel wat meer weten en kunnen.

In Engeland volgde hij een cursus in osteopathie — een kwasi-wetenschappelijke botten-behandeling — die hij binnenkort hoopt af te sluiten. Hij heeft nu ook twee acupunctuur-diploma's in zijn bezit en dit jaar wil hij in Engeland zijn bachelor-diploma behalen en volgend jaar zijn master-degree. Alles in de acupunctuur!

Een foto bij het artikel laat de collectie acupunctuurnaalden van Van der Molen zien: „Zo'n uitrusting kan men voor een paar tientjes in Oosterse landen kopen”, staat er bij. Maar Van der Molen behandelt ook al patiënten; op een andere foto ziet men een paar handen bezig een naald naar de pols van een patiënte te richten.

Hartklep aan 't werk

DE COLMSCHATER „PRIKKER” vertelde dat hij in Nijmegen een patiënt had behandeld wiens hartklep niet meer werkte. Na een behandeling werkte de hartklep weer volledig. „Dat gebeurde in het bijzijn van een vijfde jaars student medicijnen, die eerst het niet en daarna het weer wel werken van de hartklep vaststelde”. Aldus lezen wij in het Deventer Dagblad. Al willen we het daarom nog niet geloven.

Zelf stelde de „prikker” zijn diagnose afgaande op het gelaat van de patiënt, de iris en de pols. „In de pols kunnen we twaalf organen voelen en bepalen wat daar mankeert”, aldus Van der Molen.

Sinds maart van het vorige jaar onderhoudt Van der Molen volgens zijn zeggen banden met de universiteit van Nijmegen. Zo hield hij er een lezing over gelaatsdiagnose. „Er bestond een grote reserve”, vertelt onze kwakzalver. „Op een zeker moment wilde ik het wel demonstreren en ik vroeg of iemand uit de zaal naar voren wilde komen. Er kwam een dame naar voren; ze bleef op vier meter

ONLANGS VERSCHEEN in De Tijd van de hand van Haye Thomas een uitgebreide reportage over Finbar Nolan, die als zevende zoon in het gezin van een man, die ook als zevende zoon was geboren, kwakzalverend door Ierland trekt. Ja, de grens van Ulster over gaat en ook in Noord-Ierland zijn veronderstelde magische krachten demonstreert. Finbar Nolans optreden zou zelfs een nadelige invloed hebben op het aantal Ierse pelgrims naar Lourdes.

Volgens een oud geloof heeft God, eeuwen en eeuwen geleden, toen er geen goede medische hulp was, aan de zevende zoon van een zevende zoon de kracht geschonken om ziekten en kwalen te genezen en zo het Ierse volk te behoeden voor uitsterven. Hier te lande was het vroeger de gewoonte om zevende zonen de namen te geven van de koning, maar dat gebruik is uitgestorven en er zullen nu waarschijnlijk weinig Nederlanders meer leven, die op grond daarvan de namen dragen van koning Willem III: Willem Alexander Paul Frederik Lodewijk.

Finbar Nolan is geboren in het plaatsje Lough Gowna bij het meer

van die naam in het graafschap Cavan, bij de grens van Noord-Ierland. Vader en moeder Nolan hebben alles gedaan om het bijzondere van de kleine Finbar Nolan onder de aandacht te brengen. Finbar werd uit zijn wiegje getild om met de handen de zieke plekken van een koe, die door ringworm was aangedaan, te bestrijken. De koe zou hersteld zijn: het bewijs van Finbars bijzondere krachten was geleverd.

Nu is Finbar Nolan twintig jaar, hij draagt hippe laarzen en rijdt in dure sportauto's. De familie woont niet langer in het armelijke Lough Gowna maar bezit een duur buitenhuis bij Dublin. Finbar houdt grote bijeenkomsten, waarvoor zalen worden afgehuurd en waarbij zo'n zeven- of achthonderd patiënten in snel tempo door handoplegging op de zieke lichaamsdelen worden „behandeld”. Aan de uitgang neemt de familie Nolan de giften in ontvangst! De Ierse belastingdienst schatte het jaarlijks inkomen van de „wonderboy” op maar liefst anderhalf miljoen gulden. Meer dan een kwart miljoen mensen zouden tot nu toe door Finbar zijn behandeld.

afstand staan, ik vroeg of ze haar bril af wilde zetten en niet veel later vertelde ik precies wat ze mankeerde”, beweert Van der Molen. Er zou een werkgroep zijn gevormd en 22 medische studenten besloten zich naast hun medische studie in acupunctuur te gaan specialiseren.

„Die rottige wet”

OVER DE DAME, die naar voren kwam zei Van der Molen nog: Zij was de vrouw van de directeur van een ziekenhuis. Zij kon amper tien meter lopen (en daar behoefde hij echt niet haar gelaat voor te bestuderen! red.). Na een paar behandelingen liep zij weer als de beste”. Maar als hij straks zijn acupunctuurstudie in Engeland heeft voltooid kan hij zo goed als zeker nog niets van zijn kennis in praktijk brengen (Hoe zit dat dan met die foto?! want „die rottige wet van 1865” op het onbevoegd uitoefenen der geneeskunde houdt dat tegen. Maar misschien trekt hij wel naar het buitenland, deze heer Van der Molen uit Colmschate.

Van der Molen is lid van de NWP, Nederlandse Werkgroep van Praktijks die in een toelichtend artikelje door Van der Molen als volgt wordt omschreven: „een overkoepelend orgaan van serieuze natuurgenezers,

opgericht om kwakzalvers uit te sluiten, de mensen worden af en toe zwaar in de maling genomen”.

De NWP opgericht om „kwakzalvers uit te sluiten”... Je moet toch maar durven. Maar een behoorlijke dosis groot lef heeft altijd wel tot de uitrusting van deze heren behoord, de acupunctuurnaalden zijn nog maar iets van de allerlaatste tijd, om de goê-gemeente mee in de maling te nemen.

BESTRIJDINGSMIDDELEN

NA EEN ARTIKEL over bestrijding van insecten en lopend en kruipend ongedierte in huis, gepubliceerd in het juni-nummer van de Consumentengids, volgde in het augustusnummer een artikel over de bestrijding van ongedierte en schimmels op planten, van onkruid en mos in het gazon en van onkruid op paden, onder bomen en struiken.

In dit artikel werd opnieuw geadviseerd alleen dan bestrijdingsmiddelen toe te passen als alle andere middelen falen. De chemische middelen bestrijden het kwaad namelijk maar tijdelijk; de werkelijke oorzaak nemen ze niet weg. Bovendien zijn ze giftig.

Meditatie op het balkon

DE DUITSER Günther E. Schwarz was eens overste-vlieger in de staf van Hermann Goering. Hij heeft nu wat anders aan de hand: hij is een van de omstreeks 10.000 gebedsgezners in de Bondsrepubliek, die, zonder dat zij een artsbul hebben verworven hun kunsten uithalen op kosten van het goedgelovige publiek.

Een medewerker van Die Welt am Sonntag belde Schwarz onlangs op: telefoonnummer 08825/319, in het Beierse dorp Krün, waar de voormalige overste nu een keurig landhuis bewoont. Hij gaat daar — maar het moet er niet te koud voor zijn — op het balkon staan, declameert er de gedichten, die hij heeft geschreven en denkt minuten lang aan zijn zieken... Meditatie op het balkon, goed voor U!

Bij het opbellen kreeg de journalist Schwarz echter niet aan de telefoon. Het antwoordapparaat bleek te zijn ingeschakeld: „Hier spreekt Günther Schwarz. Wanneer U mijn hulp bij de geestelijke genezing van uw klachten nodig hebt schrijf dan even een briefkaart met uw adres en vermeld met een enkel kort woord uw klachten". Met aan het slot de mededeling maar niet aan al die klachten te denken en om God te danken, dat alles goed is.

Er is een boekje in Duitsland verschenen over al deze occulte grappenmakers en het heet „Rückkehr aus der Zukunft". Het is geschreven door Horst Knaut en uitgegeven door de Scherz-verlag. Er blijkt in Duitsland een bloeiende industrie van talismans en amuletten te bestaan en jaarlijks wordt in de Bondsrepubliek 30.000 kilo duiveldrek ingevoerd, *Asa foetida*, waarmee men hekserij kan tengeren. Volgens Knaut zijn niet minder dan drie miljoen bewoners van de Bondsrepubliek aanhanger van occulte en esoterische verenigingen en genootschappen, Thelemieten, Martinisten, Saturnalia-broeders, Tempelbroeders etc.

Het enige wetenschappelijk instituut in Duitsland dat zich met het occultisme en parapsychologische verschijnselen bezig houdt is, gelijk bekend dat van Prof. Bender in Freiburg in Breisgau. In tegenstelling tot de enorme bloei van het occultisme in de

INDEX 1972

DE NUMMERS van dit register verwijzen — zoals dat in de jaargangen te beginnen met 1968 het geval is — naar de bladzijden, die doorlopend zijn genummerd. In de jaren voor 1968 werd eenvoudig verwezen naar de nummers van de maandbladen. Voor wie over de losse exemplaren beschikt, volgt hier een sleutel van de paginering van de voorpagina's van de verschillende nummers van het Maandblad tegen de Kwakzalverij, in de loop van 1971 verschenen.

Januari blz. 1, februari blz. 7, maart blz. 11, april blz. 15, mei blz. 19, juni blz. 23, juli blz. 27, augustus blz. 31, september blz. 35, oktober blz. 39, november blz. 43, december blz. 47.

Aanmoedigingspremie (A.P.N. de Groot)	11	Harvard-haarinstituut	3	Peters, Staatscommissie - (rapport)	4, 23, 43
Aardstralen	36, 38	Hengel, Maartje van	35	Petroleum (ruggijn)	25
Aardewerk (giftige stoffen)	45	Heyligers, Roswinkel	42	Postzegel (Robert Koch)	21
Acupunctuur (filmpje VPRO)	4	Hoekendijk, Frans en Ben	49	Prinse-Corte, L. wonderdoenster	11
— (elektronische)	19	Homoeopaat in Thailand	25	Predikant als dokter	27
— (demonstratie)	48	Hondenencyclopedie	36	Pseudodokter Ben	40
— (kliniek New York)	45	Horoscoop	28	— H. van de L. te Roermond	49
— (en mevr. Nixon)	22	Hulsartsopleiding Utrecht	46	Reclame geneesmiddelen	25, 30
— (bij sterilisatie)	28	Huislook tegen eczeem	25	Reuma	17, 44
Advertenties (oude)	20	Huismiddeltjes	21, 25	Reuzel (huismiddel)	21
Alchimie in China	18	Hurkos, Peter (Hollywood)	37	Roken	6, 25
Antibiotica (sluikhandel)	48	Index 1971	10	Salm, Van der, Noordwijk	40
Anti-tabakpropagandacentrum	6	Indianen (geneesmiddelen)	32	Saturnoloog Thijssen	46
Aspirientjes	38	Inselticiden	36, 31	School voor bovennatuurlijke gaven	9
Aukema, dr. J. J., dierenarts	23	Jongen of meisje?	49	Schuurmans Stekhoven, dr. mr. dr.	11, 15
Baak, J. van, dermatoloog	23	Kalenderactie Pro Juventute	46	Seelen, Piet (paragnost)	20
Barendse, Dick G., Voorburg	38	Kalmerende middelen	39, 48	Sequah	33
Barendtsen, André, Liase	40	Kattenbloed tegen pulsten	25	Slaapmiddelen	35, 39
Bergen, Martien van, Elst	42	Kelznersede bij koe	46, 7	Spinazie	8
Bestuurswisselingen	23	Khotso Setoentse, toverdokter	39	Spinnewebben (wonden)	25
Bioritme in horloge	50	Klategoud van de dr. mr. dr.	15	Stal, P. L., arts	23
Bloeddrumachine (Italië)	48	Kneippkuren	29	Stalpers, prof. dr. J. A., Nijmegen	39
Bomans, Godfried (spiritistisch contact)	19	Kousbroek, Rudy (essayist)	28	Stroethoff, F. A.	34
Brandnetels en reuma	17	Kruidentonnetjes van l'Aquila	17	Stroop tegen wratten	21
Brussaard, D. arts, medewerker naturopatencursus	7	Kunstgebit te koop	3	Suikerziekten, aantal	27
Buitenstaande, gedachten van	1	Ledenvergadering	23, 24	Tandartsen, aantal	7
Castreurs	46	Leedverf in Washington	34	Tandpasta	38
Celtherapie	32	Luguber geval kwakzalverij	10	Tholen, Werner (Nunspet)	18
Chandu, Jack (astroloog)	8, 32	Maanstof tegen reuma	44	Tetra	49
Cocona (wonderdrank)	12	Maassen, Jo, Arnhem	31	Toetanchamon, Vloek van	14
Dagboekkanier (H. A. A. R. Knap)	6, 7	Magie, Zwarte - in Engeland	9	Totalteltsdiagnostiek	8
Dans als genezing	37	Magnetiseurs	39	— Jack Chandu	8
Diagnose	8, 40, 48	Magnetiseurs J. S. uit Heeze	5	Ts'an-toeng Ch'i (alchemie)	18
Diëtistische wonderdrank	12	Majafra (Appie Frankenhuis)	7, 26	Uylidert, Mellie	17, 28
Doktersstoel (Op de -)	35	Markante facetten	1, 11, 15	Verbanddozen	6
Eczeem	20	Mesmer, Frans	41	Verloop, J. W. (wichelroede)	36
Elektrische ceintuur	25	Mestvee	48	Vetzuren, onverzadigde	7
Elektro-galvanische geneeswijze	32	Mijnarends, E., tandarts	23	Vibratie (Mellie Uylidert)	17
Enkels (rauwe)	21	Mitchell, E. D. astronaut	30	Voorspellers	42
Experiment vlucht Apollo IV	30	Moosdijk, Willem van de	4	Wagenaar, J. (brief)	1
Farmaceutische industrie	50	— Oostenrijkse advertenties	3	Wie helpt wie, informatieboekje	10
Financieel overzicht '69, '70, '71	26	— gezgeld	4	Weggemans, Hans (De Maten, Dr.)	21, 25
Florjade (kruidentuin)	35	— Belgen geld uitgeperst	8	Wichelroede	36
Fotodiagnose	40	— verordeeld den Bosch 13, 14	14	Wonderdoenster Standaardbuiten, zie Prins-Corte	12
Fusie, Ned. - van paranormale gezners	27, 39, 40	— brieven curator	22	Wonderdrank Cocona	12
Fris geurtje fout	31	— oordeel leverancier	26	Wondbehandeling	25
Gebedsgezners, school voor	9	— faillissement	27	Wratten (stroop tegen -)	21
Gebedsgeuzing	34, 49	— als rover	47	Wuysten-Meertens, den Haag	45
Geneeskruident	26, 32, 35	Muntendam, prof. dr. P.	48	Ziektefondspakket	39
Geneesmiddelenstroom	7	Muziek (Sequah)	33	Ziekte (definitie)	41
Geraniumblad (kiespijn)	25	Nicocortyltableten tegen roken	6	Zorgeloos (commentaar)	39
Gerst rekt bloedvaten	7	Nijs, M. de (kruidenleverancier)	26	Zwarte magie in Engeland	9
Gezondheidskistje	32	Oculterik	6		
Goudsblom (en kanker)	17	Occultisme op beeldbuis	50		
Groot, A. P. N. de	1, 11, 15, 23	Ommen, Jan L. (Klaziavenen)	19, 39		
		Onsterfelijkheidspil	18		
		Opium	40		
		Paardebloemengeur	36		
		Paragnosie (ESP-kaarten)	29		
		Peppillen	27		

Bondsrepubliek leidt dit instituut, als men Die Welt am Sonntag mag geloven, een nogal armelijk financieel gesteund bestaan.

Duiveldrek

(*Asa foetida*, oftewel duiveldrek, is een rubberachtig harsprodukt van de Aziatische soorten van de *Ferulaplant*, die tot de familie van de *Umbelliferen* behoort. De plant, die ongeveer twee meter hoog wordt, groeit tussen het *Aralmeer* en de *Perzische Golf*. Ook uit *Afghanistan* komt een soort duiveldrek vandaan. De geur is onaangenaam knoflookachtig, de bittere smaak is zeer hardnekkig. In Rusland en het Nabije Oosten wordt *Asa foetida* wel gebruikt om spijzen mee te kruiden, in Europa heeft het toepassing gevonden bij de bereiding van geneesmiddelen. Of de 30.000 kilogram, die jaarlijks in de Bondsrepubliek wordt ingevoerd, nu, zoals het boek van Knaut veronderstelt, helemaal gebruikt wordt om heksen te bezweren, lijkt ons dan ook wat twijfelachtig)

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; P. H. A. Poll, Dierenarts te Zelst; Mr. J. D. van den Berg, Vice-Præsident Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bulters, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mev. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10,-; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonnees: Oranjelaan 8, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.

Amsterdam

BLZ. 8

Abonnement per jaag franco per post bij vooruitbetaling f 10,-; studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 8, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keerberg 54, Amsterdam-Z.

Oppericht 1 januari 1881

Ombudsman Marcel van Dam rekende af met de kwakzalverij

OMBUDSMAN MARCEL VAN DAM heeft voor de Vara-televisie op 19 december het onderwerp kwakzalverij nog eens ter hand genomen. In zijn uitzending van 12 september 1972 had hij gevraagd hem te willen schrijven over bepaalde ervaringen met kwakzalvers. Hij vertelde in de uitzending van 19 december dat er in Nederland zo'n 12.000 kwakzalvers zijn. Veel mensen zijn overtuigd dat ze baat hebben bij de behandeling, maar helaas is deze overtuiging op geen enkel vaststaand feit gegrond. In het beeld kwamen een oud-patiënte en de broer van een patiënte van kwakzalvers. In de volgende kolommen zullen wij uitvoerig aandacht schenken aan wat er tijdens deze uitzending werd gezegd. Een groot deel van het gesprokene volgt hier woordelijk.

DE PATIËNTE DIE in het beeld kwam vertelde aan Marcel van Dam dat zij op sterven na dood was geweest. Zij had uitslag en was naar een genezer gegaan. Maar het werd steeds erger. Zij kon niet meer lopen, nieër meer zitten.

Marcel van Dam: Maar U ging niet naar de dokter?

Patiënte: Ik ging niet meer naar de dokter, nee.

Marcel van Dam: Waarom niet?

Patiënte: Nou, omdat de dokter eerst zei, nou we weten het niet meer, het helpt toch allemaal niet, ik had alles al geprobeerd, ik had tabletten geslikt, ik had alles gedaan en het werd toch niet beter en, ik durfde niet meer op het laatst.

En toen hoorde ik van die genezer, nou en toen ging ik daar naar toe.

Marcel van Dam: En wat zei die man?

Patiënte: Ik maak U zo weer beter.

Marcel van Dam: En waaruit bestond de behandeling dan?

Patiënte: Nou, ook met de handen strijken, niet, hij raakte me niet aan, maar hij ging gewoon van boven, van m'n hoofd tot naar beneden aan m'n voeten.

Marcel van Dam: Hoe deed ie dat?

„'t Komt uit het hoofd . . .”

PATIËNTE: ZO MET de armen zo strijken, zo helemaal, tot aan beneden toe. Toen zei die, het komt uit het hoofd van boven en het moet naar beneden. Dus nou, toen ie helemaal tot m'n tenen was toen dacht ik, nou, nou ik heb het gered en dat was het nou net niet.

Marcel van Dam: Moest U verder nog wat dingen doen?

Patiënte: Ongewassen krenten eten, een kopje 's morgens, verder niet. En later toen zei die, nou, U moet wat Vichy-water drinken en dat heb ik ook gedaan en dat hielp ook niet.

Marcel van Dam: En U bent gestopt met medicijnen?

De patiënte zei dit te hebben gedaan op aanraden van de genezer. Zij vertelde voorts, dat deze een erg drukke praktijk had. Zij moest per visite f 6,— betalen. Het was er „ontzettend druk, die hele straat stond vol auto's, de wachtkamer zat helemaal vol, de gang stond vol” Het „consult” duurde vijf minuten. Ze was er tenslotte zeer ernstig aan toe geweest. Tot medische hulp haar reddde.

De volgende persoon, die op het scherm kwam, was een jongeman, die een zusje had dat een mongooltje was. Het was ongeneselijk maar men was toch op zoek gegaan naar een mevrouw, die het kind wel zou kunnen genezen.

Marcel van Dam: Een soort genezeres?

Spreker: Een soort genezeres, ja, en die behandelt haar dus nu tegen een tarief van 20 gulden per keer, per 14 dagen.

Marcel van Dam: Waar bestaat die behandeling nou precies uit?

Spreker: Nou, ze heeft de zaak hier uitgetekend, ze tekent dus twee poppetjes, de voorkant en de achterkant.

Marcel van Dam: Dat doet die genezeres?

Spreker: Dat doet die genezeres dus en ze schrijft daar tussenin waarvoor ze dat kind behandelt.

Dat kind gaat dus op een tafel zitten, nee op een stoel zitten en het moet met de benen uit elkaar gaan zitten, de handen gestrekt op een lat die op de leuning geklemd is en zij gaat op drie meter afstand daarvan zitten en dan gebruikt ze een zogenaamde pendel en daarmee gaat ze dus behandelen.

Marcel van Dam: Wat is dat, een pendel?

Poespas met de pendel

...SPREKER: DAT IS dus dit apparaatje wat hier getekend is. Dat is ongeveer op ware grootte. Daarmee behandelt ze de plek die zij voor heeft. Boven die poppetjes gaat ze daarmee op en neer. Die dingen zijn van zilver en dan geeft ze bepaalde aanwijzingen. Dat doet ze met een iets kleinere pendel en daarmee kan ze dus bijvoorbeeld zeggen, U mag dat kind over drie dagen, . . . met de pendel slaat ze op 'n kom, of 'n glas dat voor haar staat, en daar geeft ze dus een bepaalde tijd mee aan, of een bepaalde hoeveelheid. Dus dat kind mag bijvoorbeeld twee sneetjes brood hebben en dan tikt ze twee keer met een kleine pendel tegen dat glas aan. Of mag over drie dagen d'r haar gewassen worden, dan tikt ze drie keer tegen dat glas aan.

Marcel van Dam: Maar dat is toch een ongelooflijk ware poespas.

Spreker: Dat is het inderdaad, maar de mensen schijnen er heilig van overtuigd te zijn dat het helpt.

VERVOLG OP BLZ. 10

'DAAR MOETEN MAATREGELEN TEGEN KOMEN'

VERVOLG VAN BLZ. 9

Marcel van Dam: En hoelang gaat dat nou al door zo?

Spreker: Het gaat al twee jaar zo door.

Marcel van Dam: Dus er is al meer dan 1000 gulden aan die vrouw betaald?

Spreker: Ja, ja.

Marcel van Dam: Hebt U Uw moeder nooit proberen te overtuigen van het feit dat het flauwekul is?

Spreker: Dat heb ik dus wel geprobeerd, maar dat lukt niet. Ja, het is gewoon een kwestie, ze zijn ergens hopeloos, omdat ze één kind hebben dat dit mankeert en ze zouden graag zien dat het net als de andere kinderen normaal zou zijn.

Marcel van Dam: En die betreffende vrouw wekt de suggestie dat ze daar een normaal kind van kan maken?

Spreker: Die heeft gezegd, wat in 13 jaar tijds, — want het kind was toen een jaar of 13 — scheef gegroeid is, kan ik niet in één, twee, drie behandelen, één twee drie veranderen, daarvoor is een lange tijd nodig.

Marcel van Dam: Wat vindt U nou van dat soort mensen?

Een bochel „wegwerken”

SPREKER: DAAR MOETEN stomweg maatregelen tegen komen. Want er zijn meer gevallen die ik ken, dat ze bijvoorbeeld een bochel wegwerkt.

Marcel van Dam: Ja, wegwerkt, ze zegt dat ze het kan wegwerken.

Spreker: Ze zegt dat ze die bochel wegwerkt. Die vrouw behandelt ze dus ook al ruim twee jaar. 't Gaat op dezelfde manier. Die vrouw betaalt 35 gulden per keer, omdat ze daar aan huis komt en dat zal waarschijnlijk ook met hetzelfde motief een langdurige geschiedenis gaan worden.

Marcel van Dam: En die bochel, dat is ook een aangeboren afwijking?

Spreker: Dat is een aangeboren afwijking. Ze heeft ook kankerpatiënten. Een kankerpatiënt heeft ze onder behandeling gehad, die ongeneeslijk ziek was, op sterven na dood en die heeft ze een maand of drie onder behandeling gehad en toen is die patiënt gestorven. Daar heeft ze ook iedere week, of iedere 14 dagen 35 gulden opgestreken.

Marcel van Dam: Wordt U nou niet, U maakt dat in Uw eigen familie mee, wordt U daar nou niet wild driftig van?

Spreker: Inderdaad, maar wat kun je er tegen doen?

Dokter De Groot

MARCEL VAN DAM richtte zich

hierna tot de heer A. P. N. de Groot, arts. Hij zei: Dokter de Groot, U bent voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: „Als ik deze filmbeelden zie heb ik niet de indruk dat Uw vereniging erin geslaagd is om de kwakzalverijen uit te bannen”.

Dokter de Groot: Helaas nee, meneer van Dam, maar dat kan onze ver-

Nooit systematisch aangepakt

eniging ook niet, want sinds de instelling van het Staatstoezicht op de volksgezondheid in 1865 is er nog nooit systematisch en doeltreffend iets tegen gedaan.

Marcel van Dam: Maar hoe komt dat dan?

De heer de Groot: Hoe bedoelt U?

Marcel van Dam: Nou, waarom is er niks tegen gedaan, want . . .

Dokter de Groot: Omdat men destijds niet heeft ingezien dat een medicus geen beestje met vijf poten is en dat men hem toen heeft opgedragen om maar allerlei dingen te doen, die buiten het medische vak vallen. De geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid moet alles maar presteren, maar hij is niet in staat om behoorlijke politionele functies te verrichten of juridische adviezen te geven op een juiste manier. Men heeft dus geen apparaat dat doeltreffend en systematisch deze geestelijke milieuverontreiniging tegen houdt.

Marcel van Dam: Ja, maar zou het er ook niet mee te maken hebben dat er toch ontzettend veel mensen zijn in Nederland die daar op een of andere wijze in geloven, hè? Die redeneren van: d'r is toch meer tussen he-

mel en aarde dan wij eigenlijk wel weten.

De heer de Groot: Dat is een hele mooie redenatie, meneer van Dam, maar het gaat erom dat tot dusverre nog nooit bewezen is kunnen worden dat iets van dien aard bestaat. Als iemand van zichzelf zegt dat hij de gave heeft, dan moet ie dat maar eens bewijzen. En dat is tot dusverre nog nooit gelukt.

Marcel van Dam: Wat zijn nou de gevolgen voor de volksgezondheid? Enerzijds kost het die mensen een heleboel geld en het zijn heel vaak mensen die het niet erg ruim hebben, maar de volksgezondheid kan er natuurlijk ook ernstige schade van ondervinden.

Dr. de Groot: De schade die de volksgezondheid kan ondervinden heeft U zo pas op het beeld al gezien en ik zou U er nog veel ergere situaties van kunnen voorspiegelen. Maar waar het om gaat is, dat men moet zorgen dat op een juiste manier deze geestelijke milieuverontreiniging wordt tegengegaan.

Marcel van Dam: Hoe zal dat dan moeten gebeuren, volgens U?

Vervolgingsapparaat

DOKTER DE GROOT: Er zal bij de Overheid en naar mijn gevoel, dus bij het Departement van Volksgezondheid en Milieuhygiëne een apparaat moeten komen dat is opgebouwd, naar onze mening, als volgt:

een medicus die de hele zaak kan overzien aan het hoofd, met als assistenten een medicus, een farmaceut, een andere medicus nog, een psychiater, een vee-artsenijkundige deskundige, een jurist en een politiemann.

Marcel van Dam: Die de zaken dan zou moeten onderzoeken.

Nu is er een commissie geweest, de Commissie-Peters. Die heeft een rap-

VERVOLG OP BLZ. 11

„Heksen” trokken noodlottige kring van buskruit

EEN VENEZOLAAN, die zwaarmoedig van aard was en geen geluk had bij de vrouwen, wendde zich ten einde raad tot drie „heksen”. Welaan, die wisten er wel raad op om de man, die taxichauffeur was, van zijn ongenoegelijk lot en van zijn geld af te helpen. Hij moest wel even een drankje innemen. Een zonderling drankje, maar wat wil men, wanneer men met heksen op pad gaat? In een liter water was eerst een flinke hoeveelheid rum gedaan, verder kwamen er een walgingwekkende rattestaart in, motte- vleugeltjes, enkele schorpioenen en delen van een ratelslang. Overtuigen-

de waar in elk geval, voor wie er in gelooft. Eerst de beproeving — dan de glorie!

Hiermee was de bezwering nog niet ten einde. De man werd in een kamertje gezet, de „heksen” strooiden een kring van buskruit om hem heen en staken dat in brand. Het kamertje ging daarna op slot. Een paar dagen later werd het lijk van de 51-jarige taxichauffeur langs de berm van de weg gevonden: hij was in het kamertje gestikt. Een en ander speelde zich af in Barquisimeto. De „heksen” zijn door de politie gearresteerd.

port gemaakt en daarin wordt een onderscheid gemaakt tussen bonafide genezers en malafide genezers en er wordt dus kennelijk toch gezocht naar een mogelijkheid, om een aantal van die mensen een zekere bevoegdheid te geven.

De heer de Groot: Dat is de opdracht die de Commissie-Peters heeft meegekregen. Daarin werd gesteld dat men moest nagaan of er een mogelijkheid bestond, dat een zeker aantal van de onbevoegden een bevoegdheid tot op zekere hoogte zou kunnen krijgen.

Dat is op zich al een politieke misstap geweest, omdat zodra onze vereniging hoorde dat deze commissie zou worden samengesteld, heeft ze aan de toenmalige staatssecretaris gevraagd in die commissie te kunnen worden vertegenwoordigd. Dat is afgewezen onder het motief dat de Vereniging tegen de Kwakzalverij veel te positief tegen welke toezegging aan welke onbevoegden dan ook was ingesteld.

Marcel van Dam: Ze wisten dat U van te voren al tégen was en daarom mocht U er niet in?

De heer de Groot: Men wist dat van te voren en dus is die commissie zonder tegenspraak eigenlijk aan 't werk gegaan.

Marcel van Dam: Als er nou zo iets zou komen, dat er toch een zekere bevoegdheid aan een aantal van deze mensen wordt gegeven, wat zouden daar de gevolgen van zijn?

Commissie faalde

DE HEER DE GROOT: Nou, deze commissie heeft geprobeerd haar opdracht uit te voeren, maar ze kon het niet voor elkaar krijgen. Men heeft tussen de bonafide, zogenaamd bonafide en malafide magnetiseurs geen verschil kunnen maken. Men heeft dus geen bevoegdheid gezocht, men heeft iedere onbevoegde die geneeskunst uitoefent, als onbevoegd willen beschouwen, maar de wet op de uitoefening van de geneeskunst 'n weinig trachten te veranderen. En niet iedere verandering is een verbetering. Onder de tegenwoordige omstandigheden kan op dezelfde manier berecht worden als wanneer de regelingen, de wijzigingen die de Commissie Peters heeft voorgesteld zouden worden aanvaard.

Marcel van Dam: Is er nu ooit eigenlijk een onderzoek gedaan naar de omvang van dit verschijnsel en de ge-

volgen daarvan? Is daar iets over bekend?

De heer de Groot: Onze vereniging heeft vaak geprobeerd om dat onderzoek op gang te krijgen. Er is nooit iets van terechtgekomen, men kan dat eenvoudig niet, omdat men geen apparaat heeft.

Marcel van Dam: Fijn, dank u wel. Dames en heren, het zou te wensen zijn dat er strenger werd opgetreden tegen het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunde. Maar ook, als dat zou gebeuren, en dat kan alleen maar als daar een apparaat voor komt, dan zullen er nog altijd mensen zijn die door de mazen van het net heen weten te glijpen en misbruik maken van andermans ongeluk.

Eigenlijk de enige echte manier om een einde te maken aan deze praktijken van de kwakzalvers is, dat U er zelf niet meer naar toe gaat. We hebben U een paar voorbeelden willen geven van wat er kan gebeuren en welke risico's U loopt.

Als U nou toch niet overtuigd bent en toch Uw genezer wilt blijven bezoeken, dan kan ik U alleen maar met klem aanraden om in elk geval ook Uw huisarts regelmatig te bezoeken.

Dat kan onherstelbare gevolgen voorkomen.

Ik vermoed dat dit niet de laatste keer is dat we aan dit onderwerp aandacht besteden, we zijn nog met een paar andere zaken bezig en ook op deze uitzending zullen ongetwijfeld veel reacties binnenkomen. Dus U hoort over deze zaak nog wel meer, eindigde ombudsman Marcel van Dam zijn uitzending over de gevaren van de kwakzalverij.

Adresverandering

Verzuim niet bij adresverandering even de wijziging mede te delen aan het correspondentieadres **Oranjelaaan 6 te Hilversum!** Dan behoeft U niet bevreesd te zijn één nummer van dit interessante maandblad te moeten missen.

Cassatieberoep van Van de Moosdijk verworpen

DE HOGE RAAD heeft het cassatieberoep verworpen van Willem van de Moosdijk te Casteren. Dit cassatieberoep had de „kruidendokter” ingesteld tegen het arrest van het gerechtshof te 's Hertogenbosch, dat hem tot negen maanden gevangenisstraf had veroordeeld. Het gerechtshof had, evenals de rechtbank, Van de

Wat H. P. Moget aan zijn laars lapt

EEN WAT VERWARDE oude man, de Hagenaar H. P. Moget, heeft zichzelf uitgeroepen tot „de nieuwe profeet”. Hij zegt psychometrist te zijn, clair-voyant, genezer, auteur en leider van de Hogere School der Occulte Wetenschappen. Hij is ook nog de leider van de geestelijke orde der Witte Broederschap en wereldleraar theologie, cosmologie en biologie. Dat is een hele stap verwijderd van zijn oorspronkelijke stiel van kok en banketbakker en Hans Wensveen interviewde dan ook de 78-jarige wereldleraar Moget in diens onaanzienlijke woning aan de Haagse Nieuwe Haven.

In het Brabants Dagblad vonden wij de resultaten van dit gesprek dat, gelukkig, meer een verwarde populair-filosofische monoloog bleek te zijn, dan een relaas van genezingen of wat daarvoor moet doorgaan. Moget is voorts niet te spreken over ziekenhuizen en dierenasyls en wil dat alles zelf beter gaan doen.

Moget houdt zich ook bezig met astrologie en geeft zijn bezoeker een folder waarin hij beweert wratten, sproeten, puistjes, koude voeten en moedervlekken te behandelen. Wat voor een genezer een bescheiden programma mag worden genoemd. Hij schrijft zichzelf voorts nog — wat minder bescheiden — de nodige paranormale begaafdheden toe en voor het oproepen van de geesten van „gene zijde” draait hij zijn hand niet om. En wetenschapsmensen „lapt hij aan zijn laars”.

Veel in het handje geven die geesten van „gene zijde” de oude heer Moget echter niet, want hij heeft advertenties geplaatst waarin hij vraagt om vijf gulden op zijn girorekening over te schrijven. Dit om o.a. plannen uit te voeren voor revalidatiecentra.

Wat zijn genezerskunst betreft verneemt de journalist niet meer dan dat Moget enkele keren zijn eigen vrouw „van een wisse dood heeft gered”.

Nijmeegse studenten speuren naar naadje van de (acupunctuur) kous

IN NIJMEGEN zijn nu twee werkgroepen actief bezig de acupunctuur te bestuderen. Vorig jaar mei is de eerste werkgroep van studenten opgericht. Hij telde veertien leden, voornamelijk studenten in de medicijnen. Een tweede werkgroep is er bij gekomen. Vijftig studenten gaven van hun belangstelling blijk.

De Deventer fabrikant A. v. d. Molen, die zelf nog niet is afgestudeerd (hij neemt lessen in Engeland bij ene dr. Worsley te Kennilworth), heeft zijn lessen aan studenten gestaakt omdat het niet verantwoord was verder te gaan.

Omdat, aldus bericht het KU-nieuws van de Nijmeegse universiteit de werkgroep (blijkbaar die welke in mei vorig jaar werd gevormd en een half jaar les kreeg van Van der Molen) nu ook experimenteel te werk wilde gaan brachten vier leden begin november een bezoek van drie dagen aan de Parijse dokter Milin, de enige veearts ter wereld, die acupunctuur op dieren toepast.

Dokter Milin gaf enkele demonstraties met o.a. een apart voor dieren-acupunctuur ontwikkeld apparaatje, en was bereid om in de toekomst wederzijdse ervaringen uit te wisselen. Hij ging tevens op het verzoek in om bij uit Nederland meegebrachte ratten voor de acupunctuur belangrijke punten te lokaliseren en in kaart te brengen. In Nederland wil de werkgroep deze punten mikroskopisch onderzoeken en aan een histologisch onderzoek onderwerpen.

Inmiddels heeft de werkgroep de beschikking gekregen over een aantal uit Hong Kong geïmporteerde naalden, en met een Duitse fabriek in medische apparatuur te Hannover wordt onderhandeld over een apart apparaat, dat veel wordt gebruikt bij de acupunctuur.

Via prof. J. Crul, hoogleraar in Nijmegen in de anesthesiologie (de we-

tenschap die zich o.a. bezighoudt met het verdoven van pijn) komt medio 1973 een Franse dame, die op dit moment op Taiwan acupunctuur studeert, naar Nederland om 'n lezing over dit onderwerp te houden en enkele demonstraties te geven.

Terwijl de eerste werkgroep experimenteel verder gaat, zal de tweede werkgroep zich eerst verdiepen in de theoretische achtergronden.

Over acupuncturist A. van der Molen publiceerden wij in ons februari-nummer (blz. 7) een artikeltje onder de titel „Colmschate heeft nu zijn prikker”. Hoe de heren elkaar vinden: de heer Van der Molen is lid van de NWP, de Nederlandse Werkgroep van Praktizijns en in plaats van met de pendel probeert hij het nu maar eens met naalden. Maar dat zo iemand Nijmeegse medische studenten moet inwijden in de acupunctuur . . . daar staat ons verstand bij stil. En weet u hoe Van der Molen de diagnose stelt? Hij kijkt in de iris van het oog en weet het dan wel . . . (red. MtdK).

HELDERZIENDE GAF EEN WAARDELOZE TIP

DE HELDERZIENDE Martien van Bergen uit Elst (Overbetuwe, zoals een jamfabrikant ons heeft geleerd)) is onze lezers niet onbekend. Hij heeft nu duidelijk de landelijke pers weten te „halen”, door zijn mededeling aan de ouders van de ongelukkige Klaeske, de verdwenen leerling-verpleegster van Appelscha. Zij verdween op 2 december, nadat zij thuis Sinterklaas had gevierd en tot de poort van de inrichting was gebracht.

Op aanwijzing van Martien van Bergen hebben, ruim een maand na de verdwijning, tweehonderd soldaten van de Johan van Kornputkazerne te Steenwijk, de bossen van Appelscha doorzocht. Zij vonden niets. Slechts luttele dagen later werd het lichaam van Klaeske in een sluisolkol aange troffen. De helderziende had het niet

Samuels aan de kaak gesteld

MARCEL VAN DAM, aan wie wij in dit nummer ruime aandacht wijden in verband met zijn optreden tegen de kwakzalverij, heeft inmiddels een andere, met name genoemde, notoire kwakzalver in een televisie-uitzending aan de schandpaal genageld.

Het betrof het optreden van de nu hoogbejaarde heer Samuels te Amsterdam, wie in 1954 wegens zijn kwakzalverspraktijken op het gebied van de kankergenezing, de medische bevoegdheid werd ontnomen. Samuels werkt nog altijd voort en verkoopt instrumenten voor „hypofyse”-bestraling, waardoor kanker zou kunnen worden genezen. Hij heeft ook een boek daarover samengesteld, dat hij via een door hem opgerichte uitgeverij probeert te slijten.

In de uitzending van 3 februari vertelde Marcel van Dam dat Samuels korte-golfapparaten verkoopt, voor een bedrag van f 7000,—. Zelf heeft hij ze voor f 4000,— ingekocht, waarna de merkplaatjes verwijderd zijn. Dr. I. Sindram, een bekende Amsterdamse vrouwenarts, getuigde dat deze vorm van bestrijding geheel waarde loos is en geen enkele bijdrage levert aan de genezing van de patiënt.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; P. H. A. Poll, Dierenarts te Zelst; Mr. J. D. van den Berg, Vice-Président Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Buijer, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, Inspecteur van Politie te Arnhem; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerenden f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 12

Abonnement per jaar, franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerenden f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opricht 1 januari 1881

STRIJKERS GAAN NU AL OP DE MUIZENTOER!

„EEN SUCCESVOLLE DEMONSTRATIE” van het vermogen van de paranormaal begaafden” noemt het Nieuw Kamper Dagblad in een zeer uitvoerig verslag, een betere zaak waardig, het optreden van vier genezerikken in de oude Hanzestad. Voor de tweede maal werd in Kampen zulk een „experimentenavond” gehouden; de avond stond onder leiding van de heer F. van Soomeren te Amsterdam, voorzitter van De Nederlandse Fusie van Para-normaal begaafden en Natuurgenezers. Jarenlang is Gerard Croiset voorzitter geweest van deze „Nederlandse Fusie” en hij is nog altijd lid.

Aan de „experimentenavond” werkten mee:

- J. A. Barendtszen te Lisse (André Barendtszen, over wie wij in het oktobernummer 1972 schreven - blz. 40)
- Van der Ploeg te Haarlem
- A. Lups te Sliedrecht.
- Jan L. van Ommen uit Klazienaveen, over wie wij het vorig jaar tweemaal konden berichten, blz. 19 en 39.

De heer Van Soomeren, die het voorzitterschap van de Ned. Fusie bekleedt is, volgens zijn voordracht, die aan het optreden in de zaal Hunzestad te Kampen vooraf ging, zelf geen paranormaal begaafde. Maar hij gelooft er wel in. Hij heeft het, zei hij tot zijn gehoor, „aan den lijve” ondervonden. Hij vertelde, op gezag van dr. Bakkers proefschrift „Kwakzalverij en Onbevoegd uitoefenen der geneeskunst” dat een derde van het aantal patiënten van para-normale genezers genas maar zei er niet bij dat een zelfde percentage ook zonder enige vorm van geneeskunst zou genezen. Merkwaardig is dat men de juiste titel van het proefschrift niet vermeldt: het woord kwakzalverij uit de titel werd blijkbaar zorgvuldig vermeden! Uit angst slapende honden wakker te maken?

Exclusieve lieden

WIJ ONTLEENEN HIERONDER nog het een en ander aan het verslag in het Nieuw Kamper Dagblad, waarbij wij enige aantekeningen zullen maken, aan de lezer herkenbaar doordat ze cursief zijn afgedrukt.

De Fusie vindt zichzelf een exclu-

sief gezelschap, want al heeft men geen bezwaren tegen kruidenkunde of homoeopathie, de nadruk valt voor de Fusie toch op het para-normale! Het verslag vervolgt letterlijk:

Sprekend over de hoedanigheden van de Ned. Fusie van Paranormaal begaafden en Natuurgenezers verklaarde de voorzitter dat zijn organisatie geen bezwaar heeft tegen kruidenkunde of tegen homoeopathie, maar dat voor haar toch de nadruk valt op het paranormale, zijnde het exclusieve van het gezelschap.

Doel van de NFPN is onder meer, het zoeken naar wetenschappelijk bewijs voor de paranormale begaafdheden. Ongeveer tweederde van het aantal aangeslotenen (50) houdt zich beschikbaar voor medewerking aan onderzoeken op het gebied van de wetenschap over hun kunde.

Een tweede doel is, het bewijzen, dat vanuit handen een fluïdum kan uitstralen, dat genezend kan werken. De voorzitter herinnerde aan een proef op dit gebied van een Canadees natuurkundige, die bij drie groepen van honderd muizen een kleine verwonding aan liet brengen. De eerste honderd werden ter genezing behandeld door een paranormaal begaafde genezer, de tweede door een arts en de derde werden in het geheel niet behandeld.

De uitslag was, dat de door een paranormaal begaafde genezer behandelde muizen „significant” sneller genezen. Ook de invloed op planten van magnetisme werd bewezen: snellere groei, meer zaad, bloemen groter. In

AGENTEN VOOR MAGIE OP DE VLUCHT

TIJDENS DE ONLUSTEN en demonstraties te Paramaribo is het eind februari tot een wonderlijk voorval gekomen. Een groep agenten ontmoette in de straten van Paramaribo een bosneger, die wonderlijke klanken uitstootte. De agenten, bevreesd dat de man aan z.g. „wintie-praktijken” deed, namen angstig de benen. Zij renden naar hun auto en verdwenen schielijk uit de omgeving van dit magische personaadje.

Nederland wordt thans een proef genomen met „handbestraling” van enzymen en bacteriën.

Dat zou wereldschokkend nieuws zijn geweest: dat het niet bestaande magnetisme, het fluïdum dat uit de handen stroomt inderdaad in staat zou zijn de groei van planten te bevorderen. Aardige proeven, dat wel, maar in het „werd bewezen” van de voorzitter van deze exclusieve „Fusie” zal wel het een en ander te beluisteren vallen van de wens, die de vader is van de gedachte. (red.)

Select gezelschap

De NFPN wil voor de toekomst een betere samenwerking met artsen en begeleiding van de paranormale genezer door artsen. De NFPN is volgens voorzitter Van Soomeren een select gezelschap. Men kan er zich niet zo gemakkelijk bij aansluiten. Eerst zijn dankbetuigingen van patiënten nodig om zijn begaafdheid waar te maken. Dan bezoeken bestuursleden die patiënten om de waarde van de dankbetuiging te toetsen.

Het candidaat-lid moet met enige ervaren genezers spreken. „Ze kunnen namelijk bij elkaar begaafdheden constateren, als die tenminste aanwezig zijn”.

Men ziet het, het gaat altijd weer over de „gave”, dat raadselachtige ingrediënt, dat zweverig brokje toverkunst, dat blijkbaar in sommige mensen nederdaalt, althans verondersteld wordt om neder te dalen, want er „zijn meer dingen tussen

VERVOLG OP BLZ. 14

Dierverloskundige stond voor de vijfde maal terecht

(Door een medewerker)

DE DIERVERLOSKUNDIGE JAN Zoeteman uit het Haarlemmermeerse dorp Vijfhuizen beleefde woensdag 21 februari een zoals hij 't zelf noemde triest jubileum: voor de vijfde keer stond hij terecht omdat hij de keizersnede had toegepast op een kalvende koe.

Volgens de wet is hij daar niet toe bevoegd en alleen een dierenarts mag op zo'n wijze een verlossing verrichten. Jan Zoeteman, die voorzitter is van de landelijke vereniging van Dierverloskundigen, had een groot aantal collega's en boeren uit zijn omgeving naar het Hoofddorpse kantongerecht meegenomen. Naar schatting twee honderd personen met 60 auto's en vergezeld van spandoeken, landbouwtrekkers, paarden, koeien en varkens konden echter niet voorkomen, dat hij door kantonrechter mr. J. Goudsmit tot f 400,— boete werd veroordeeld.

Al vier keer eerder is hij voor een dergelijke zaak veroordeeld, maar alle keren weer in hoger beroep vrijgesproken. De zaak waar het deze keer om ging betreft een verlossing, die anderhalf jaar geleden in zijn woonplaats heeft plaatsgevonden. Door snel operatief in te grijpen wist hij toen het leven van een kalf te redden.

De dierverloskundigen voeren al ja-

ren lang een strijd om de bevoegdheid te krijgen tot het operatief verlossen. Ze zeggen, dat ze dit evengoed als de dierenartsen kunnen en vanwege hun ervaring soms zelfs handiger en beter. Vele besprekingen zijn hierover al met vertegenwoordigers van het ministerie van landbouw gevoerd, maar tot nu toe zonder resultaat. Daardoor blijven de dierverloskundigen strafbaar. Niet altijd komt het tot een aanklacht, maar in de afgelopen jaren is dat in achttien gevallen wél gebeurd. Als daarna hoger beroep werd aangetekend, volgde meestal weer vrijspraak, om precies te zijn in veertien gevallen. Ook nu heeft Jan Zoeteman weer hoger beroep aange-tekend.

Keizersnede

ER ZIJN in Nederland naar schatting honderd dierverloskundigen en in agrarische kringen heeft men veel vertrouwen in hen, ook als het moeilijke gevallen betreft. Verlossing via de keizersnede is een moderne wijze, die steeds meer wordt toegepast. Het moederbeest wordt dan plaatselijk verdoofd en het kalf kan meestal levend en gezond ter wereld worden gebracht. Vroeger kwam 't veel voor, dat in het geval van een moeilijke bevalling het kalf werd doodgemaakt en

er in stukken en brokken werd uitgehaald.

Operatief ingrijpen door dierverloskundigen is ook vaak een noodzaak en in bijna alle gevallen kan dan niet eerst worden gewacht op de komst van een dierenarts. Daarom doen de verloskundigen het dikwijls zelf, omdat dat dan de enige manier is om het kalf te redden. Ze beschouwen het als een vrij eenvoudige ingreep en zeggen dat de dierenartsen zich er tegen verzetten „omdat zij (de dierverloskundigen) maar gewone jongens zijn”. Bovendien worden ze er dikwijls uitdrukkelijk om gevraagd door de boeren, waarbij ze assisteren.

Alle bevallingen met keizersnede die de nu weer voor de rechter staande Jan Zoeteman heeft verricht zijn uitstekend geslaagd, zo wisten collega's buiten de overvolle rechtszaal te vertellen. Binnen in het houten gebouwte naast het raadhuis in Hoofddorp gaven ook kantonrechter mr. Goudsmit en officier van justitie mr. Bredius enkele malen toe, dat ze aan Zoetemans deskundigheid niet twijfelden. Maar omdat hij daartoe geen bevoegdheid heeft werd hij naar de letter van de wet toch veroordeeld.

Alg. Inspectiedienst

DE ZAAK, WAAR het om ging was door de officier van justitie al geseponeerd, maar de algemene inspectiedienst van het ministerie van landbouw eiste toch een vervolging. „Volgens de aanklacht was de noodzaak tot operatief ingrijpen niet aanwezig, omdat het kalf in leven is gebleven. Maar dat is alleen het gevolg geweest van mijn bemoeienis. Ik heb ook nog een kwartier mond-op-mond beademing toegepast”, aldus verklaarde de dierverloskundige na afloop van de rechtzaak.

„Als ik het dier dood had laten gaan, was er niets aan de hand geweest, want we mogen zo'n kalf er wel in stukken en brokken uithalen, maar nu het nog leeft zegt men dat de noodzaak tot operatief ingrijpen niet dwingend aanwezig was”, aldus de heer Zoeteman. De in Nederland werkende dierverloskundigen gaan het ontbreken van bevoegdheden steeds meer als een onrechtvaardigheid zien.

„Als de Maatschappij van Diergeneeskunde zich tegen het ook door ons toepassen van moderne verlosmethoden blijft verzetten, houdt ons beroep op den duur op te bestaan. En daarom verzetten we ons”, aldus Zoeteman. Het hoger beroep dat hij nu weer heeft aangetekend is voor een belangrijk deel op aandringen van z'n collega's, die blijven ijveren voor erkenning van hun werk inplaats van verordelingen.

STRIJKERS GAAN NU AL OP DE MUIZENTOER!

hemel en aarde, Horatiol! En dat nu kunnen de heren bij elkaar ontdekken! Ziezol Zouden ze niet better eerst 'n paar blommetjes kunnen bestralen met hun handen en als die reageren het lidmaatschap uitschrijven? Het is maar een idee, voor zulk een selecte club!

OVER de wijze van het aannemen van nieuwe leden wordt tenslotte nog vermeld dat een nauwgezet antecedenten-onderzoek volgt naar het morele gedrag van de candidaat en tenslotte wordt hij door alle leden van het gezelschap geballoteerd. Er is bij de Fusie ook nog een Raad van Tucht. Deze zou bestaan — namen worden niet gegeven — uit twee hoogleraren, drie juristen en twee artsen. „Al deze omzichtigheid en voorzichtigheid is er, vertelde voorzitter Van Soomeren in Kampen, „voor de organisatie maar in de eerste plaats voor de patiënten.”

En na deze ernstige toespraak volgde de hocus pocus, die door het Nieuw Kamper Dagblad wordt beschreven als het aanvoelen van lichamelijke en geestelijke klachten „als hadden zij die zelf”. En ze brachten die klachten nog onder woorden ook, de heren Barendtsen, Van der Ploeg, Lups en Van Ommen. Soms was slechts een foto voldoende voor dat aanvoelen. „Er werden ook gevallen van spontane telepathie of van helderziendheid uitgediept”. En dat alles in het nabijzijn van honderden belangstellenden, die zich aan deze toneeltrucjes vergaapten. En klap op de vuurpijl deze constatering: „Bijna in ieder geval konden aanwezige verwanten of vrienden van de beschreven afwezige de juistheid van de diagnose constateren”. Het is nog altijd kermisgedoe, ook al is men lid van een „exclusief”, ja een „select gezelschap” . . .

Expert in iriskijkerij N. Bos is een aarts-kwakzalver

EEN NOGAL WONDERLIJKE geschiedenis heeft zich onlangs in Wassenaar afgespeeld. Een gepensioneerd arts, de heer C. P. J. Modderman te Scheveningen heeft een klacht ingediend tegen de kwakzalver N. Bos, die in Wassenaar een mooie villa, Iris genaamd, bewoont. Het zal de lezer niet verbazen, dat deze Bos zijn diagnoses stelt met behulp van foto's van de iris van het oog van de patiënt.

Tegen de wens van haar man had mevrouw Modderman Bos geconsulteerd, die haar alle mogelijke kruiden had voorgeschreven. Mevrouw Modderman-Jaarsma is vorig jaar overleden als gevolg van kanker aan de dikke darm. Zij is daaraan nog te elfder ure geopereerd maar er hadden zich reeds noodlottige uitzaaiingen voorgedaan.

De inspecteur van de volksgezondheid in Zuid-Holland heeft een klacht ingediend over het optreden van Bos, die als „psycholoog” in het telefoonboek staat. De officier van justitie heeft de klacht echter geseponneerd. Deze inspecteur, dr. H. J. de Graaf, probeert thans meer klachten over het optreden van Bos te verzamelen.

Arts Modderman, die eerst kolonel-arts was bij de Kon. Marine en later in den Haag nog in gemeentedienst is geweest, heeft zich fel gekeerd tegen het optreden van „psycholoog” Bos. Er is over deze zaak nogal wat gepubliceerd in verschillende dagbladen en ook het weekblad Panorama wijdde er een uitvoerig artikel aan.

6000 patiënten

JACQUES ROS van Panorama had nogal wat moeite om Bos te spreken te krijgen. Na drie keer proberen lukte het om Bos te spreken te krijgen. Daarbij beriep Bos zich op een boek dat hij geschreven heeft en dat dertig gulden kost „Lichtpunten rondom het kankerprobleem”, verkrijgbaar bij de Nederlandse vereniging voor natuur-geneeswijze, afd. Rotterdam).

Pim Stoel van Het Parool vernam uit de mond van Bos, dat deze 6000 patiënten heeft. Vrolijk verklaarde Bos: „Ik ben de enige expert op het gebied van de iriscopie. Ik maak foto's van de iris met een speciaal instrument en kan zien aan welke ziekte de patiënt lijdt. Zie ik dat het kanker is, een maagzweer of andere gevaarlijke afwijkingen dan stuur ik de patiënt natuurlijk door naar een specialist”.

Toen de heer Stoel zei, dat iriscopie een kwakzalvermethode is, die elke fundering mist, verwees Bos hem naar

het boek dat hij er over heeft geschreven „Iriscope” . . .

Dit boek kreeg onlangs een bespreking in een gezaghebbend blad als NRC Handelsblad en wel van de hand van de medische medewerker van dit blad. In een uitvoerig artikel in het januarinumnummer van ons maandblad heeft de voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, de heer A. P. N. de Groot, arts, zich fel hiertegen gekeerd. Wij menen, dat onze lezers niet onder de indruk zullen komen van de „Iriscope” — een methode om de diagnose te stellen, die niets anders is dan het zuiverste boerenbedrog.

„Uit de hoogste kringen”

Uit het verhaal van Pim Stoel over kwakzalver Bos kan vernemen, dat Bos patiënten krijgt „uit de hoogste kringen” (ja, ja, ze komen zelfs in AA-auto's naar de villa Iris in de laan, met de bijna ironische naam van „Rust en Vreugdelaan”. Psycholoog Bos is al eens veroordeeld wegens het onbevoegd uitoefenen der geneeskunst, na een klacht van een arts te Slikkerveer. Hij kreeg een rijksdaalder boete.

Bos beweert dat hij met specialisten in briefwisseling heeft gestaan, zoals gynaecoloog Van Traa te Rotterdam. Dokter Van Traa verklaarde desgevraagd dat hij Bos niet persoonlijk kende, maar wilde niet antwoorden op de vraag of hij wel van hem had gehoord of contact met hem had gehad. Bos beweerde dat hij ook van Wassenarese artsen verwijsbriefjes kreeg maar desgevraagd bleek geen enkele Wassenarese arts patiënten naar Bos te hebben gestuurd.

Bos betreft zijn kruiden van de firma Biosana te Wassenaar, die volgens omwonenden in een slechte reuk staat. „Je ziet er nooit iemand, maar af en toe begint de schoorsteen te roken en dan gaat het geweldig stinken”, aldus lezen wij in Het Parool Bos antwoordt dat hij weet, dat die mr. Smit, de eigenaar van Biosana, niet het eerste garnituur is. Maar zijn kruiden zijn honderd procent. Ik controleer dat zelf, verzekert Bos.

Grootspraak in de handel

DE HEER D. SMIT, kruidenhandelaar, woont zelf in Rijpwetering. Hij noemt zichzelf een uitstekende kruidenimporteur. „Een eerlijke handel. En dat ik vroeger wel eens iets gehad heb, och, wie zonder zonden is werpe de eerste steen. Mijn spullen lever ik aan alle ziekenhuizen in Nederland”, beweert Smit.

Dat blijkt grootspraak want de bedrijfsleider van Biosana, die onwillig even de deur van het dag en nacht

geblindeerde pand van Biosana opent, verzekert dat hij alleen maar levert aan „dokter Bos”.

Of Biosana daar van kan bestaan? Ja, want Bos heeft 6000 patiënten.

Bos heeft naast de zorg voor al die patiënten ook nog tijd om boeken te schrijven. Wij noemden al zijn in 1959 verschenen boek over het kankervraagstuk en het recente boek over Iriscope. Tussen haakjes — tegen Jacques Ros van Panorama vertelde Bos, dat hij de foto's van de irissen, die hij met een speciaal toestel maakt, voor 45 gulden moet laten ontwikkelen in Duitsland. Bos, die thans 62 jaar is, heeft nóg een boek geschreven. Dat is het boek „Natuur en gezondheid” en het zou een bestseller zijn. De prijs is niet mis: f 39,75.

Platgedrukte neus

PIM STOEL LAS eens even in dit boek en vond er wetenswaardigheden in als dit: „Wanneer de wenkbrauwen boven de neus doorlopen is de eigenaar meestal leugenachtig en onbetrouwbaar en een platgedrukte negerneus behoort tot de uitrusting van hen die domheid en verwaandheid in zich verenigen”. Bos geeft in het boek op van zijn genezingen: hij heeft een vrouw van baarmoederkanker genezen met behulp van zijn kruiden, en hij vermeldt herstel van diverse soorten kanker, waarbij hij telkens aangeeft welke soorten kruiden hij heeft gebruikt.

In de wachtkamer van Bos leest de patiënt de opwekking (men moet maar durven!) „Iemand, die niet alles doet om snel te genezen teneinde zijn plaats aan een ander die dit harder nodig heeft af te staan is a-sociaal”.

★

Een bijzonder trieste zaak, deze „expert op het gebied van de iriscopie”. Het valt te begrijpen dat dokter Modderman zich met felheid heeft gekeerd tegen diens kwakzalverpraktijken. Volgens de heer Modderman is, behalve zijn eigen vrouw, nog een ander het slachtoffer geworden van de gewetenloze beweringen van Bos, dat hij diagnose kan stellen met behulp van de iris en kruiden heeft voor de ergste ziekten, die de mensheid teisteren. Het wordt tijd, dat men een eind maakt aan de gevaarlijke praktijken van zulk een figuur. Wij hopen, dat het de officier van justitie zal gelukken spoedig over „hardere feiten”, dan die thans al aangedragen door de inspecteur van de volksgezondheid, te beschikken teneinde een vervolging te kunnen instellen tegen deze aarts-kwakzalver.

VLEESKEURINGSDIENST WAARHEEN?

IN DE CONSUMENTENGIDS van maart is bezwaar gemaakt tegen het plan van de ministers Stuyt en Lardinois om de vleeskeuringsdienst over te plaatsen van het ministerie van volksgezondheid naar het ministerie van landbouw. Als bezwaar tegen deze overplaatsing voert de Consumentengids aan, dat de keuring van vlees en vleeswaren vooral een kwestie van volksgezondheid is en daarom bij het ministerie van volksgezondheid thuis hoort. Dit vooral omdat in de moderne veehouderij gebruik wordt gemaakt van antibiotica en andere geneesmiddelen, waarvan voor de consument schadelijke residuën in het vlees kunnen achterblijven. Het is dan ook noodzakelijk dat bij de controle op het vlees het belang van de volksgezondheid voorop wordt gesteld en dat de verantwoordelijkheid direct gedragen wordt door het ministerie van volksgezondheid en niet door dat van landbouw. Dit laatste ministerie houdt zich immers in de eerste plaats bezig met de belangen van de boeren-producenten.

BULGARIJE als kruidenland

BULGARIJE IS NIET alleen een producent van rozenolie maar ook van geneeskundige kruiden, die naar 26 verschillende landen worden geëxporteerd. Dat is ongeveer 80 pct. De resterende 20 pct. wordt in eigen land gebruikt in overeenstemming met speciale voorschriften door het ministerie van volksgezondheid van de volksrepubliek uitgevaardigd.

In 1971 exporteerde Bulgarije niet minder dan 4500 ton kruiden en 1600 ton rozebottels. De beste afnemers zijn de Duitse Bondsrepubliek, Oostenrijk, Italië en Frankrijk. Naar de DDR, Hongarije en Tsjechoslowakije gaan jaarlijks zo'n 500 ton kruiden. Er zijn in Bulgarije meer dan 600 soorten medicinale kruiden en wilde vruchten waarvan 300 soorten nodig zijn voor

Wrijf een rondje tegen de maden!

DAGBOEKANIER SIGNALEERDE in Het Parool wonderlijk gebazel van Mellie Uyldert. Ik zie, schreef hij, liever een arts een tranquilizer toedienen aan een neurotische gefrustreerde, dan dat ik luister naar de baarljke onzin, 17 januari door een z.g. kruidendeskundige, mevr. Mellie Uyldert, uitgekraamd in het VARA Radioweekblad; u acht het niet mogelijk, maar het volgende citaat is letterlijk!

Een mevrouw klaagt over maden, waarop mevrouw Uyldert, na enige hygiënische algemeenheden, die iedereen kent:

„Ja kijk, de oorzaak ligt in de toestand van de darm, die niet electrisch genoeg is, anders zouden ze weggejaagd worden, maar die darm is te zwak om zich te verdedigen, dan gaan ze

zich nestelen. Wat goed is, dat is dat u op de plaats van de darm (? — Dbr.) met uw eigen rechterhand een rondje wrijft, dus dat verwarmt. Daar ligt een zenuwvlecht, die heet de zonnevlecht, die het hele onderlichaam moet voorzien van electriche stroom. Als u die telkens wat opwarmt door zo te wrijven in de richting van de klok, dan versterkt u die. U kunt bovendien een gazen zakje met wat fijnge maakt Sint-Janskruid, gedroogd, voortdurend in uw step-in leggen, zo ongeveer op de hoogte van de navel, dus op die zonnevlecht, dan wordt hij versterkt.”

Van gebazel als het bovenstaande staan de mij toegezonden desbetreffende teksten van het VARA Radioweekblad werkelijk bôl, besluit Dagboekancier.

bereiding van geneesmiddelen. Bepaalde Bulgaarse kruiden zijn van bijzonder goede kwaliteit, waaronder de belladonna, die een zeer hoog percentage bezit van het werkzame alkaloïde atropine. Bulgaarse kamille moet aromatischer zijn dan de kamille, die elders in Europa groeit terwijl de rozebottels uit Bulgarije van acht tot tien keer zoveel vitamine C bevatten als citroenen, aldus een mededelingenblad verspreid door de Bulgaarse ambassade.

Adresverandering

Verzuim niet bij adresverandering even de wijziging mede te delen aan het correspondentieadres Oranjelaan 6 te Hilversum! Dan behoeft U niet bevreesd te zijn één nummer van dit interessante maandblad te moeten missen.

Pater moest duivel uitdrijven

DE BISSCHOP VAN Passau in Beieren heeft een pater op het matje geroepen, die zich bezig hield met het uitdrijven van de duivel bij een 35-jarige vrouw, die al van haar jeugd af leed aan hoofdpijn. De vrouw is overgebracht naar een ziekenhuis, waar zij in betere handen is. Aanvankelijk had de pater van de bisschop, mgr. Hoffmann toestemming gekregen tot exorcisme (duiveluitbanning) maar daar kwam snel verandering in toen bleek dat de pater alle discretie liet varen en er een soort show van ging maken.

Een aantal gelovigen had een autobus gehuurd om met zijn allen naar de „door de duivel bezeten” vrouw te gaan kijken. De pater verkondigde, dat de duivel, die van de in de plaats Burgkirchen woonachtige vrouw bezit zou hebben genomen, nog meer boze dingen in zijn schild voerde. Satan zou zich bijvoorbeeld ook meester maken van de beatmissen.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buiten, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts te 's-Gravenhage**; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, **Inspecteur van Politie** te Arnhem; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, **Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 16

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keверberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 Januari 1881

**'Weerzinwekkende handel in gezondheid'
van ex-arts Samuels**

DE VOORMALIGE arts dr. J. Samuels, die een kort geding had aangespannen tegen ombudsman Marcel van Dam van de Vara, omdat Van Dam de praktijken van de thans 85-jarige kwakzalver tijdens een televisie-uitzending op 10 februari j.l. aan de kaak had gesteld, is door de president van de Amsterdamse rechtbank, mr. U. W. H. Stheeman, in het ongelijk gesteld. Tijdens de behandeling van het kort geding bleek dat naar de praktijken van Samuels door de hoofdstedelijke politie een onderzoek wordt ingesteld. Zulks op last van de officier van justitie. Gelijk bekend beweert Samuels, aan wie in 1954 de medische bevoegdheid werd ontnomen, dat hij kankerpatiënten kan genezen.

AAN HET VERSLAG in de Verenigde Noordhollandse Dagbladen ontleenen wij het volgende over de behandeling van het kort geding. Daarbij herinnerde de pleiter van Marcel van Dam, mr. Max Rood aan de uitspraak van de president van de Amsterdamse rechtbank in het kort geding, dat Willem van de Moosdijk tegen Willem Duys van de Avro had aangespannen. Toen werd Van de Moosdijk in het ongelijk gesteld.

Ruim tien jaar geleden werd dr. Samuels ook al vervolgd wegens het onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst. Marcel van Dam stelde in zijn programma „Ombudsman” aan de kaak dat dr. Samuels nog steeds mensen een behandeling aanraadt en daarbij menigeen een korte-golfstraler verkoopt voor 7.000 gulden. „Terwijl zo'n ding voor 3915 gulden aan de markt is — geen eigen vinding van Samuels dus — en niet meer is dan een veredelde infraphillamp, die in de medische wereld wordt gebruikt voor het verwarmen van dieper liggende delen van het lichaam”, aldus Vara's en Marcel van Dams raadsman, mr. Max Rood.

Dwangsom van f 100.000,— !

De ombudsman noemde dr. Samuels „handel in gezondheid weerzinwekkend”. Het was één der uitlatingen waarover de ex-arts was gevallen en waarom hij zowel Van Dam als de omroepvereniging in kort geding voor de rechter had gedaagd. Op straffe van een dwangsom van 100.000 gulden wenste hij dat de „ombudsman” de zaak zou rechttrekken door de over-

wegingen van het vonnis en de stellingen van de dagvaarding in zijn volgende programma voor te lezen en verder Samuels naam of persoon niet meer bij de uitzending te betrekken. (Van Dam had aangekondigd dat hij op Samuels therapie zou terugkomen).

Samuels raadsman, mr. F. van Katwijk: „Als van dr. Samuels wordt gezegd dat hij de geneeskunst onbevoegd uitoefent, dan kunnen wij misschien stellen dat Van Dam onbevoegd functies uitoefent van officier van justitie (aanklager), rechter en strafuitvoerder. Dat is in strijd met de beginselen van ons recht. Een hoge rechter in Engeland heeft al eens gezegd: procesvoering door de televisie kan in een beschaafd land niet worden toegestaan. Als er een misstand zou zijn, dan moet dat voor de rechter worden uitgevochten en niet voor de tv. Hier is een man ten overstaan van het hele Nederlandse volk gekraakt en dat mag niet.”

Mr. Rood meende dat er voor Marcel van Dam redenen genoeg waren om op de praktijkvoering van dr. Samuels — eertijds chirurg en arts onder meer in Nederlands-Indië, in 1911 cum laude in Gent gepromoveerd tot doctor in de medische wetenschappen — te wijzen en ervoor te waarschuwen.

Omdat er geld te halen was . . .

MR. ROOD PRODUCEERDE brieven, zoals ze ook geproduceerd waren in het televisieprogramma van 10 februari: klachten van mensen die kankerpatiënten hadden zien sterven,

VERVOLG OP BLZ. 18**DRINGEND VERZOEK**

WIJ BEMERKTEN DEZER dagen, dat één van onze vooraanstaande leden bij verhuizing naar een kleinere bewoning, een gedeelte van zijn bezit aan boek- en drukwerken heeft moeten wegdoen.

Met ander overtollige zaken werd dit deel van zijn boekenverzameling aan een Stichting met sociale doelstelling vermaakt.

Tot onze grote schrik vernamen we, dat zich onder de weggegeven boeken drukwerken vele — voor de kwakzalverijbestrijding uitermate belangrijke — uitgaven hadden bevonden.

Daar de bevoorrechte Stichting zich helemaal niet bemoeit met de kwakzalverij — laat staan haar bestrijding — is dit deel van het grotere geheel van de schenking voor haar van geen enkele waarde. Zelfs al zou er een bibliotheek ter uitlening van boeken zijn, dan nog is deze kleine aanvulling voor haar van weinig belang, omdat op z'n best slechts een enkeling van de nieuwe aanwinst gebruik zal maken.

Voor het archief van de Vereniging tegen de kwakzalverij — het enige archief, dat hier te lande op dit gebied bestaat — is hierdoor helaas een zéér welkome uitbreiding niet tot stand gekomen, een welkome aanvulling achterwege gebleven.

Bovengenoemde teleurstellende ervaring brengt ons ertoe onze lezers met nadruk bovenstaande onder het oog te brengen, in de hoop, dat hieruit de juiste conclusie zal worden getrokken voor de naaste- en verdere toekomst: **STEL —**

BIJ AFSTAND (WILLEN) DOEN VAN BOEK- EN DRUKWERKEN, BETREK-KING HEBBENDE OP DE KWAKZAL-VERIJ EN ZIJN BESTRIJDING, DEZE UITGAVEN TER BESCHIKKING VAN ONS ARCHIEF.

KUNT U REEDS NU IETS VAN DEZE AARD MISSEN, STUURT HET DAN ILICO (dadelijk) NAAR: Oranjestraat 6, Hilversum. We zullen U voor deze handeling — namens de Vereniging — hartelijk dank betuigen.

A. P. N. DE GROOT

TV-uitzending kon alleen leiden tot verwarring der geesten

IN DE TELEVISIE-UITZENDING van de NOS, Zienswijze VI, kwam het onderbewustzijn ter sprake en de vraag of er methoden zijn om daarmee in contact te komen. Het werd een tamelijk verwarrende zaak en wij betwijfelen ernstig of het publiek nu daarmee zoveel wijzer is geworden.

Ook de pendel, waarmee zoveel kwakzalvers werken, kwam ter sprake. Prof. Tenhaeff — en tot veler verbazing bleek hij de meest kritische figuur in het gezelschap dat voor „Zienswijze VI” bijeen was — legde de werking van zo'n pendel als volgt uit:

„Als ik een draad neem en ik hang die draad tussen duim en wijsvinger en ik houd mijn hand zo stil mogelijk en ik stel mij een ring voor, dan zie ik dat na verloop van tijd die ring een cirkel gaat beschrijven. Denk ik aan een rechte lijn, dan krijg ik deze pendelbeweging. Hoe komt dat? Dat berust op wat men noemt het „ideomotorische beginsel”. Onder invloed van onbewuste spierbewegingen. En nu berust bijvoorbeeld de kruis- en bordseance en alles wat er mee samenhangt, ook het automatisch schrift, op dat ideomotorische beginsel.”

Schrijven in een dagboek

MEVROUW THERA COPPENS, schrijfster van historische romans, die ook veel voor kinderen schrijft, merkte op, dat zij ontdekt had „dat veel mensen, die ik overgehaald heb om een dagboek te gaan schrijven, veel bewuster zijn gaan leven. Het is een heel eenvoudige methode, die iedereen kan beoefenen en je hoeft er helemaal geen dichter voor te zijn of een groot begaafd schrijver. Schrijven is erg belangrijk voor een geestelijk gezond leven, dacht ik. Als ik nu zo'n pendel zie, dan vind ik dat zo mechanisch. Ik vraag mij af of je spieren niet ongehoorzaam kunnen zijn. Als je

onderbewustzijn nu zo in strijd is met je bewustzijn, dat hij zegt: maak een lijn, terwijl het onderbewustzijn eigenlijk een ander antwoord behoort te geven?”

Prof. Tenhaeff: Het is een uitermate primitief hulpmiddel. Maar het berust tenslotte op dat ideomotorische beginsel. Daar is geen twijfel aan.

Mevrouw Coppens: Wordt het voorname gebruikt in de psychiatrie?

Prof. Tenhaeff: Nee, het werd gebruikt in spiritistische kringen en bij wicelroedelopers enz.

Mevrouw Coppens: Ik geloof dat het als geneesmiddel voor de geest erg gunstig zou kunnen zijn.

Prof. Tenhaeff: Pas op! Pas op! Er kunnen ook mediamieke psychoses ontstaan. Het is helemaal niet zo gek dat het in Engeland een beetje tegen is gegaan, want daar kun je splitsingen van persoonlijkheid van krijgen, die zeer pathologisch zijn en tot psychiatrische gevallen kunnen leiden. Zo onschuldig is het niet.

Kijk op een kammetje

DOOR DE PRESENTATOR van het programma wordt dan de paranormale verschijnselen ter sprake gebracht en er komt een klein experiment: de Haagse paragnost, de helderziende Gijsbert van der Zeeuw had (er werd een filmpje van vertoond) iets gezegd over een portefeuille en een kammetje.

Over de portefeuille zei de welbespraakte heer Van der Zeeuw, dat hij „lager in het land, in Limburg” zat en dat hij geroezemoes van veel stemmen hoorde (Dat kan gemakkelijk: zijn er in Limburg niet veel grote gezinnen? red. MtdK). In werkelijkheid bleken in de portefeuille brieven te worden bewaard van een in Italië wonende tekenaar. Die tekenaar komt uit een gezin van elf kinderen. Het kam-

metje zou toebehoren aan een meisje, dat een rechterbeenoperatie had gehad. Dat bleek niet te kloppen. Wel was haar vader aan zijn been geopereerd.

Knoop in de zakdoek

DRS. H. VAN PRAAG, PSYCHOLOGOOG en filosoof toonde zich erg tevreden over wat Van der Zeeuw had geraden. Prof. Tenhaeff vond: „het is voor een deel telepathie, het is voor een ander deel waarschijnlijk een vorm van helderziendheid in het verleden, van retroscopie”.

Op een vraag van de presentator lichtte Prof. Tenhaeff nog toe, dat het voorwerp (de kam, de portefeuille) dezelfde rol speelt als de knoop in de zakdoek. Erg veel vertrouwen van een lezen in de Akasha-kronieken om het verschijnsel te verklaren had de heer Tenhaeff niet. (In de theosofie kent men het begrip Akasha, een soort kosmisch geheugen, waarin alle handelingen en gedachten voor eeuwig bewaard blijven).

Wij voor ons vonden de toelichting, die Gijsbert van der Zeeuw bij de portefeuille en de kam gaf, maar heel zwak: met enige moeite kon men enige overeenkomsten met de werkelijkheid vinden. Maar voor drs. Van Praag is het dan al dadelijk „voor 90 pct wel juist”. De opgewekte presentator (Jack van Belle) had het over „een aantal treffers”, die de heer Van der Zeeuw met zijn uitspraken had gemaakt.

De kat van Tenhaeff

Prof. Tenhaeff merkte er — hij is blijkbaar langzamerhand toch wel wat voorzichtig geworden met al die paragnosten en helderzienden: geef hem eens ongelijk! — tenslotte nog het volgende over op:

„Denkt u alstublieft niet aan radar en dergelijke dingen meer”. Hij heeft het dan over voorschouw en terugschouw, de z.g. helderziendheid in het verleden. „En daarmee hebt u waarschijnlijk te doen bij die beschrijving van die overledene. Kijk eens, dat zien we zo vaak in spiritistische kringen dat zo'n medium, zo'n proefpersoon een overledene beschrijft. En dan zegt men: o kijk eens, dat is een manifestatie van zo'n overledene. Maar men vergeet dat ze op dezelfde wijze mensen beschrijven, die nog in leven zijn. Ik heb bijvoorbeeld 17 jaar een kat gehad waar ik bijzonder aan gehecht was en tijdens het leven van die kat zagen die paragnosten die kat om me heen: een telepathische relatie met mij. Maar nu die kat al 20 jaar dood is, zien ze hem nog om mij heen. Dat is geen manifestatie van die kat.”

TENSLLOTTE KNIPTEN WE nog uit
VERVOLG OP BLZ. 19

KORT GEDING VAN EX-ARTS SAMUELS

VERVOLG VAN BLZ. 17

terwijl „de dokter” tot het laatst met het korte-golfapparaat bleef stralen. „Omdat er geld te halen was”. De ervaring van een medewerkster van de „ombudsman”. Kernegezond, volgens andere medici. Ook zij kreeg een therapie voorgeschreven, omdat ze de kans in zich droeg om kankerpatiënt te worden. Als ze het apparaat niet kon betalen, kon ze een persoonlijke lening halen. Op aanbeveling van „de dokter” zou de bank haar die graag verstrekken.

Mr. van Katwijk produceerde positieve waarderingen van dr. Samuels. Van mensen die zeiden baat te heb-

ben gehad bij de therapie. Mr. Rood: „Bij de medewerkster heeft hij zo suggestief gepraat dat zij hem zou zijn geloven als zij angst had gehad voor ziekten als kanker. Andere mensen zullen hem waarschijnlijk wel geloofd hebben. Als zij dan behandeld worden, terwijl ze niets mankeren, zullen ze alleen maar waardering hebben. Dat kan niet anders.”

Mr. Rood meende dat Van Dam „in het algemeen belang” op een misstand had gewezen. Hij vond dat daarmee geen onrechtmatige daad was bedreven jegens dr. Samuels.

De president van de Amsterdamse rechtbank bleek deze mening te delen.

Strijker uit Roelofarendsveen is de Bilt de Baas

WAS HET MOOI WEER, de laatste weken? U kunt het geloven of niet, maar dat is dan het werk van de magnetiseur Jan de Strijker uit Roelofarendsveen, vertelt de Leidsche Courant. Eigenlijk heet deze 74-jarige bewoner van dit tuindersdorp Johannes Petrus Wesselman. Zijn bijnaam is Jan de Strijker en hij beweert het weer naar zijn hand te kunnen zetten.

Vorig jaar vierde hij zijn zilveren jubileum als strijker en de olijkerd heeft toen heel Nederland mee laten genieten in de vorm van een paar weken zon. Dat is tenminste nog eens werk. Hij kan trouwens, volgens zijn zeggen, nog veel meer. Hij geneest aan de lopende band zieke dieren (dat is zijn specialiteit) en talloze mensen zoeken Jan in zijn huisje aan het Noordeinde op om door hem van kwalen te worden verlost.

VERWARRING DER GEESTEN

VERVOLG VAN BLZ. 18

Het Parool deze beschouwing van Jungman over de uitzending van 25 februari: Het slot van de zondagavond wijdde ik aan Zienswijze en het vergaren van kennis over het onderbewustzijn; wat is onderbewustzijn en hoe kom ik daarmee in contact? Er kwamen begrippen aan te pas als paragnostiek, voorschouw en terugschouw, wichelroede, kruishouten, pendels en zo'n oud-Chinees wijsheidsboek. En zelfs een paragnostisch experiment met een zekere Gijsbert van der Zeeuw, waarvan ik de juistheid op vijftig procent en niet op negentig procent zou willen schatten, zoals in deze reeks uitzendingen blijkbaar onvermijdelijke drs. Van Praag deed.

Juist omdat ik, met de in dit forum meest kritische partner prof. Tenhaeff geloof dat voorschouw van gebeurtenissen niet uitgesloten is, maar dat je nimmer weet of kunt weten of je de voorschouw verschaft wordt door een kwakzalver; omdat zelfs iemand met echte paragnostische gaven zich kan vergissen, of dat je jezelf vergist in de interpretatie van wat hij zegt en omdat ik geloof dat het beter is zelfs geen vermoeden te hebben van wat je eventueel en wellicht te wachten zou kunnen staan, om al die redenen vond ik het een verwerpelijke en voor de geestelijke volksgezondheid gevaarlijke uitzending.

Aldus tv-recensent Jungman in Het Parool, over deze uitzending die ook naar ons oordeel stellig heeft bijgedragen tot verwarring der geesten.

Zijn verhaal schreef de Leidsche Courant woordelijk op: de oude baas blijkt nog goed zijn woordje te kunnen doen. Wij laten het hier volgen — van commentaar onthouden wij ons maar.

„'t Is allemaal klinkklare waarheid, dat ik over bijzondere gaven beschik. Dat gebeurde in het ziekenhuis. Vierenhalf jaar lang lag ik er plat. Als er iemand naast me kwam liggen die zwaar ziek was werd ik ook zieker. Kwam er later weer een met een eenvoudig kwaaltje dan kikkerde ik weer op.

„Ik kwam er toevallig achter dat ik sterk mensen aanvoelde.

Toen ik beter was ben ik uit gaan zoeken hoe dat kwam. In Wageningen, in de bibliotheek van de Landbouwhogeschool ben ik toen gaan snuffelen in de boeken. Honderden heb ik er gelezen. Een kamer vol. Tot ik tot de ontdekking kwam dat ik invloed had op dieren. Ik voelde dat ik ze beter kon maken. Ze wilden graag door mij behandeld worden. Ze voelden zich op hun gemak bij mij.

De kat van de buurvrouw

MIJN EERSTE EXPERIMENT deed ik met de kat van de buurvrouw. Het dier was van het dak gevallen. Onder het koffiedrinken zei ik: Geef maar op die poes, die maak ik wel beter. Ik hield het diertje in mijn hand. Het was zo gepiept. Even later sprong het weer rond. Zo gezond als een vis. Toen kwam er een met een klein meisje. Had last van een poepoog. Ik legde er een paar keer een zakdoek op. Ook dat lukte. Toen begonnen ze hier in de gaten te krijgen dat ik kon genezen. Opeens liep het hier storm.

Het werd zo druk dat ik in bed met mijn kleren aan sliep. Ik had nauwelijks tijd om me uit te kleden. Dat werd me toen te gortig. Drie dagen per week vluchtte ik toen naar Noordwijk. Ik moest de mensen gewoon ontlopen. Anders had ik geen leven meer. Tot nu toe heb ik er duizenden geholpen. Sommige mensen neem ik bij mij in huis. Er heeft hier eens een Amerikaans meisje gelogeed. Een half jaar is ze hier gebleven. Ze had last van een wrat op d'r tong. Was bang dat ze kanker had. Na zes maanden was ze genezen. Weg wrat."

„Mensen met wratten liggen me het best. Dan zie je tenminste wat je doet. Ik strijk even met mijn handen en ze verdorren al. Zo gaat dat. Het liefst werk ik met dieren. Ziet u daar dat hekje in de deur? Dat is om de padden buiten te houden. Ik heb een soort aantrekkingskracht voor dieren. Als ik niet oppas ritselt het hier binnen de kortst mogelijke tijd van de dieren.

Eens heb ik overal gaas moeten spannen. De mussen werden te opdringerig."

Geen spatje zenuwen

„WEET JE WELKE mensen ik hier ook veel krijg? Die examens moeten doen of op moeten voor hun rijbewijs. Die bewerk ik even en dan kunnen ze er tegen. Geen spatje zenuwen. Ik heb eens een hele toneelvereniging onder handen genomen. Zit ik 's avonds in de zaal, stoot iemand me aan. Hoe is het mogelijk hè, dat meisje dat daar staat is anders één brok zenuwen. Nu is ze ontzettend rustig. Dat was mijn werk."

„Nog een sterk staaltje?" Er kwam er een bij me voor zijn rijbewijs. Die jongen was niet helemaal snugger. Toch slaagde hij. Later kwam die jongen naar me toe. Zei dat hij zijn rijbewijs zou verscheuren. „U heeft me geholpen," zei hij tegen me, „normaal gesproken had ik het nooit gehaald."

„Ik zeg altijd maar: ik heb een diene geest. Op het ogenblik ben ik weer aan het werken voor goed weer. Dat lukt me aardig. Met het weer heb ik ook het een en ander uitgehaald. Een jaar of tien geleden zat ik bij een kapper in de Rip. Het was de avond van Stille Omgang. Jan zeiden ze tegen me, jij kan toch het weer bepalen? Ja, zei ik, hoe willen jullie het hebben? De wind naar het oosten en een heldere hemel, zeiden ze. En het gebeurde ook. Heel Nederland heeft er toen van meege profiteerd. In 1971 was het erg droog. Toen vroegen ze om regen. Nou, ik aan de gang. Het ging eerst sneeuwen en van lieverlee kwam er water. Totdat het voldoende was. Toen zeiden ze, Jan stop er maar mee. Het is nu nat zat."

Weerbericht in de war

„IK KAN OOK voor plaatselijke buien zorgen. Als iemand in Lisse over een paar weken een flinke bui wil hebben kan dat. Ik moet er wel even de tijd voor hebben. Een droog continent krijg je natuurlijk niet binnen een paar dagen nat. Ik lach wel eens om die Amerikanen. Die hebben van die regenmachines. Kosten miljoenen gulden. Allemaal knoeierij. Laat zoiets maar aan Jan over. Die fikst het wel. Voor de lol stuur ik het weerbericht wel eens in de war. Als ze mooi weer voorspellen gooi ik er een regenbui tegenaan. Dat doe ik dan expres. Hoe ik dat doe? Gewoon gedachtekracht. Ik zeg altijd ik heb de geest van Mozes en Elias (liet het drie jaar niet regenen omdat hij de mensen slecht vond). Kijk wat zij deden kan ik ook. Dat is geen punt," aldus Johannes Petrus Wesselman uit Roelofsarendveen. Wie lust er nog spruitjes?

Mensen of kikkers - Maarten de Jong legt ze de hand op

AL ZEVEN JAAR verdient de voormalige tuinder M. C. de Jong in Honselarsdijk zijn brood als handoplegger en strijker. Hij is nu bijna zestig, vertelt Reina ten Bruggenkate in de Delftse Courant. Dagelijks rijdt hij zijn patiënten af. In het Westland, den Haag en Scheveningen, Voorburg, Rijswijk en Delft. Deze Westlander is lid van de Nederlandse Fusie van Paranormale- en Natuurgenezers. En niet alleen mensen zou De Jong genezen: ook honden, katten, ja zelfs kikkers heeft hij, volgens zijn zeggen, genezen.

De Jong. Ex tuinder. Nu magnetiseur. Met zijn handen spoort hij de ziektebron op. Hij beweert dat hij de pijn in zijn eigen handen kan aanvoelen.

„We hebben hier mensen gehad die hun auto nauwelijks uit konden door de spit”, vertelt mevrouw De Jong. „Toen mijn man ze had behandeld huppelden ze als het ware de stoep af.” De Jong: „Iemand heeft me eens gezegd: M'n prettigste moment is altijd als ik van uw huis terug naar mijn eigen huis rij. Mensen met een knetterende hoofdpijn halen na een behandeling van de Westlandse paranormale genezer verlicht adem. Een vrouw kreeg het gevoel in haar handen weer terug toen De Jong zijn „therapie” op haar toepaste. Een andere vrouw werd verlost van staar toen de magnetiseur zijn vingers over haar gezicht liet gaan. Nog meer van dergelijke wonderbaarlijke genezingen...

Het begon voor hem als een grap, vertelt Reina ten Bruggenkate je. Toen hij bij een tante asperges ging halen en zij voor de grap vroeg of hij niet meteen haar hoofdpijn kon meenemen. De Jong trok symbolisch de hoofdpijn weg en het wonderlijke was: de pijn verdween. Sindsdien werd in de familie de mop herhaaldelijk gelanceerd: gooi het maar onder de bank, dan zuig ik het morgen wel op. Maar bij Maarten de Jong ging er een lampje branden. Eerder al had hij ontdekt

dat hij goed overweg kon met de wichelroede. Nu dit. Het werd de basis van een — voor hem — volkomen nieuw beroep. Een zeer kwetsbaar beroep! Soms praat De Jong er erg voorzichtig over: het blijft tenslotte een penible zaak.

Het werk dat hij begon op een groentekist in zijn tuinderij is uitgegroeid tot dag- en avondwerk. „Gelukkig zijn het serieuze mensen die om m'n hulp vragen”, zegt hij. „Tot nu toe heb ik prettige ervaringen opgedaan. Steeds als de mensen me vertellen dat de behandeling succes gehad heeft, geeft me dat de moed en kracht om er mee door te gaan. Het wonderlijke is dat je de werking niet kan verklaren. Als dat kon zou het wel erkend worden, denk ik. Maar soms ben ik blij dat ik het niet hoeft te verklaren”.

Uit het uitvoerige artikel blijkt wel duidelijk dat de „Fusie” het zijn leden duidelijk maakt dat zij zich tegenover „de pers” voorzichtig moeten uiten. In het artikel is dan ook veel terug te vinden over de opvattingen van deze vereniging over de samenwerking die zij wenst met artsen. Dit blijkt ook uit de woorden van De Jong” dat het een „bloedlinke zaak is om er over te praten”, wanneer hij het heeft over mensen, die bij hem aankloppen omdat zij niets meer zien in de recepten van de huisarts.

Hersenvoeding uit broodkorsten

EEN WONDERLIJKE VORM van reclame voor brood signaleert L. Bakker in zijn Klantenrubriek in de Haagse Courant. Van tijd tot tijd laat de bakker-met-filialen van Kempen in Den Haag een vouwblad verschijnen met de bedoeling de lezer te stimuleren brood te eten. Dat mag heel nobel lijken, wij hebben er geen enkel bezwaar tegen, maar dat moet dan niet uitlopen op zulk daverend gedaas als het onderstaande:

„Onze hersenen zijn geen 'Perpetuum

Helderziende haalt stuntje uit

CARACAS WORDT MORGEN verwoest, zo luidde de tekst van een pamflet dat bij duizenden uit geworpen werd door 'n vliegtuig, dat boven de Venezolaanse hoofdstad vloog. Kort te voren had een aardbeving de midden-Amerikaanse staat Nicaragua geteisterd waarbij, zoals men weet, de stad Managua grotendeels werd verwoest. Met deze wetenschap in het hoofd meende een helderziende even een stuntje uit te halen, door ook voor Caracas een aardbeving te voorspellen. De anderhalf miljoen inwoners van de stad lieten zich echter niet al te zeer op stang jagen, al brak er volgens de persbureaus wel een kleine paniek uit onder lichtgelovige lezers van het neergedwarrelde pamflet.

mobile', ze hebben voeding nodig, anders kunnen ze niet functioneren om in gang te blijven. Deze specifieke voeding halen de hersenen uit brood. Door het bakproces komt deze voeding in de korst van het brood terecht. Op een bijzondere wijze wordt deze in de korst van het brood opgebouwd. Vooral harde broodjes en broden met een sterke korstvorming dragen bij tot het voedsel dat de hersenen nodig hebben. Maar ook pompernikkelbrood, brood dat zeer lang wordt gebakken bevat deze voedingsstoffen. Het bijzondere van deze hersenvoeding in broodkorsten is, dat ze zeer langzaam door het lichaam worden opgebouwd en op deze wijze het functioneren van de hersenen waarborgen en ze zeer lang op een goed niveau houden. Het denkvermogen wordt er beter door. Vandaar ons advies brood te bakken met goede korstvorming. Beter doorbakken brood is gezond.” Aldus de bakker met filialen Van Kempen in Den Haag, die hersenvoeding in broodkorsten heeft ontdekt.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buitler, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts te 's-Gravenhage**; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mev. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, **Inspecteur van Politie** te Arnhem; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, **Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 20

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opggericht 1 januari 1881

IN „HET GRAS”

Het is als een duveltje in een doosje. Zó, denk je, hebben redelijke mensen het doosje afgesloten, begrijpen ze dat er een medische wetenschap is, die steeds verder ziekten en kwalen terugdringt of floep, daar gaat het weer open. En het duveltje is er weer, zij het wellicht in een andere gedaante, met een andere naam gesierd.

Een van die nieuwe namen is de naturopathie, wat wel „natuurgeneeswijze” zal betekenen. En op de meest onverwachte plaatsen komen we deze nieuwe gedaante van het aloude zeer van de kwakzalverij weer tegen.

Neen niet alleen bij de cursus naturopathie, die de roemruchte N.W.P. (Nederlandse Werkgroep van Praktiserende genezers, als wij de letters juist verklaren) te Utrecht pleegt te organiseren voor loodgieters en huisvrouwen en voor wie zich nog meer tot de naturopathie aangetrokken mocht voelen.

Zo is er in het in april geopende centrum „Het Gras” aan de Johannes Vermeerstraat te Amsterdam ook al een werkgroep naturopathie, die blijkbaar welig tiert temidden van ander „gras”, zoals mystiek, Boeddhisme, filosofie en creatieve meditatie-psycho-synthese. Men begrijpe ons goed. Iedereen heeft ten volle het recht om zich aan mystieke bronnen te laven, er is trouwens een werkgroep Bijbel even zo goed als een werkgroep Krishnamurti, maar dat er een werkgroep naturopathie wordt gevormd kan niet anders uitlopen dan op heel ordinair gekwakzalver.

En de gevaren daarvan mochten nu toch wel gemeengoed zijn.

Marcel van Dam heeft ze onlangs tijdens televisie-uitzendingen nog eens breed geëtaleerd voor het Nederlandse publiek en dat is zó goed aangekomen dat de vereniging van paranormale genezers, de z.g. Fusie zich daar al tegen te weer poogt te stellen met het uitdelen van interviews.

Maar daar bij „Het Gras” in de Johannes Vermeerstraat te Amsterdam wordt tweemaal per maand informatie gegeven over alternatieve geneeskunst (wat gemeenlijk ook neerkomt op kwakzalverij, maar dat woordje alternatief doet het goed in sommige kringen) naturopathie, homoeopathie, acupunctuur en dergelijke. Als medewerker voor de naturopathie treedt op Paul Louwers, die zijn optreden begon met een „inleiding tot de praktijk van de naturopathie”.

Het centrum, dat zich de innerlijke verandering van de mens ten doel stelt geeft cursussen, werkgroepen en lezingen die „geen passief aanhoren vragen maar actieve deelname verlangen”. Dat maakt het nog maar erger — de praktijk van de naturopathie dreigt uit te lopen op het lokken van een aantal nieuwe adepten van het oude kwaad, dat kwakzalverij heet en dat de mensheid al zoveel ellende heeft berokkend. Ze kunnen het maar niet laten... Over „innerlijke verandering” gesproken... Neen, wie zo graag wil streven naar innerlijke ont-plooiing en geestelijke bevrijding moet dwangneurosen, die zich sieren met de titel van „alternatieve geneeskunde” maar van zich afschudden.

**LEDEN,
WERFT LEDEN!**

Waandenkbeelden van een iriscopist

ONZE VOORZITTER, arts A. P. N. de Groot, heeft zojuist een brochure voltooid over de iriscopie en wel onder de titel „Waandenkbeelden van de iriscopist Nicolaas Bos”. Aan deze Bos hebben wij in het maartnummer van ons maandblad nog eens ruime aandacht geschonken. Bos heeft over de iriscopie een boek geschreven. Dokter De Groot heeft in zijn brochure dit boek eens onder de loep genomen — er bleef weinig van heel!

Dominee, die als medium optrad, bedroog de kluit

EEN PAAR JAAR geleden deden de boeken van bisschop Pike over spiritistische ervaringen nogal opgeld. In ons land besteedde vooral De Telegraaf ruime aandacht aan deze James A. Pike. Hij was methodistisch bisschop in Californië maar hij had zijn functie naderhand opgegeven. Zijn dood „haalde” de kolommen van de wereldpers. Pike werd namelijk in de woestijn van Judea dicht bij de Dode Zee gevonden, nadat hij verdwaald was gedurende een expeditie samen met zijn vrouw.

Thans is gebleken, dat een „medium”, dat aan een televisie-uitzending met Pike had meegewerkt, de zaak bedrogen heeft. In 1967 vond een geruchtmakende televisie-uitzending plaats in Amerika, waarin Pike meende, dat hij contact had met zijn overleden zoon, die in 1966, op twintigjarige leeftijd, zelfmoord had gepleegd.

Een Canadese journalist, Allan Spraggett, die toen de seance organiseerde vond met de kannunnik Rauscher, die de literaire nalatenschap van het medium heeft geërfd papieren, die er op wijzen, dat het medium, ds. Arthur A. Ford, te voren allerlei zaken had bestudeerd, o.a. over het leven van overleden collega's van bisschop Pike, die hem tijdens de seance z.g. boodschappen zouden hebben doen toekomen.

De New York Times, die dit bedrog signaleerde, kon er o.a. melding van maken dat een uitvoerig doodsbericht dat in deze krant was verschenen, tot het materiaal behoorde waarover medium Ford beschikte. Spraggett, die een biografie over ds. Ford heeft geschreven, is er toch van overtuigd, dat deze een begaafd medium was, al moet hij wel toegeven, dat hij terugviel op bedrog wanneer hij dat nodig vond. Hij heeft het boek de titel gegeven van „Arthur Ford: de man, die met de doden sprak.”

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis is KWAKZALVERIJ

In Ermelo raadpleegt Gerrit Zantinge zijn „ritmogram”

ER IS EEN nieuwe kunde aan de horizon verschenen — met nieuwe mogelijkheden de mensheid wat diets te maken. In Ermelo op de Veluwe heeft de heer Gerrit Zantinge, 46 jaar oud, een „centrum voor bio-ritmisch denken en handelen”. In het decembernummer van vorig jaar van het Maandblad tegen de Kwakzalverij kon men het woord bio-ritme ook al tegenkomen en wel in verband met de „vinding” (in Zwitserland) van een horloge, dat het menselijk bioritme aangaf (blz. 50).

In de Gooi- en Eemlander stond onlangs een uitvoerig artikel over de heer Zantinge, die bekende dat de bio-ritmiek eerst zijn hobby was, maar nu vult het bijna zijn hele dagtaak. Ook zijn vrouw is een vurig aanhangster. Hij beroept zich voor de wetenschappelijke fundering van de zaak op de Weense hoogleraar prof. dr. H. Swoboda en de Berlijnse arts dr. W. Fliess.

Het centrum te Ermelo functioneert in nauwe samenwerking met het Centrum voor Bio-Ritmiek te Zürich waar de computerberekeningen worden gedaan en waar men sinds een jaar of vijf werkt aan de bewijsvoering van de leer van de energiegolven met een plus- en een mincurve. Zo tekende de Gooi- en Eemlander het althans op uit de mond van de heer Zantinge.

Zelf raadpleegt de heer Zantinge elke ochtend zijn ritmogram. Simpel uitgangspunt voor het door de computer berekende ritmogram is de geboortedatum, liefst met het juiste uur. Een beetje lastig is het wel, dat de verschillende ritmen niet gelijk met elkaar op gaan. Het lichaamsritme telt 23 dagen, namelijk $11\frac{1}{2}$ actief, $11\frac{1}{2}$ passief, oftewel $11\frac{1}{2}$ dag plus, $11\frac{1}{2}$ min. Dit ritme is bepalend voor energie, werklust, ondernemingsdrang, zelfvertrouwen, moed, lichamelijke kracht, uithoudingsvermogen, weerstand.

Het gevoelsritme maakt een cyclus van 28 dagen — veertien dagen plus, veertien dagen min. Het intelligentieritme heeft een nog wat langere omlooptijd, namelijk $16\frac{1}{2}$ dag plus en $16\frac{1}{2}$ dag min — samen 33 dagen. Volgens de heer Zantinge zijn de kritische dagen de overgangsdagen van plus- naar de minfase. „Daarvoor hoede men zich het meest omdat steeds weer opnieuw wordt bevestigd dat op kritische dagen de neiging tot lichamenlijk of geestelijk falen bijzonder groot is.”

ASTROLOGEN EN POLITIEK IN CAMBODJA

ONLANGS ZIJN 55 voor-
aanstaande astrologen in
Cambodja gevangen gezet.
Geen kleinigheid! Zij had-
den de voorspelling ge-
daan, dat president Lon
Nol binnen een maand ten
val zou worden gebracht.
Daarin hebben zij inmid-
dels ongelijk gehad, maar
de Cambodjaanse regering
heeft daar maar niet op ge-
wacht.

Vrijwel iedereen in Cam-
bodja gelooft in de waarde
van de astrologie, ook in
de politiek. Vóór het afzet-
ten van prins Sihanouk in
maart 1970 deed ook een
stroom van voorspellingen

de ronde. Nuchtere wester-
se waarnemers geven hier-
van de volgende verklar-
ing. De voorspellingen
worden ingegeven door po-
litieke en financiële facto-
ren, anders gezegd om po-
litieke of financiële rede-
nen deden de astrologen
nadelige voorspellingen ten
aanzien van prins Siha-
nouk En omdat zoveel men-
sen geneigd zijn naar de
astrologen te luisteren
werd in Cambodja een at-
mosfeer geschapen waarin
de val van de prins lang-
zamerhand als onvermij-
delijk werd aanvaard.

WILLEM VAN DE MOOSDIJK IN OBSERVATIE

WIJ LEVEN SNEL — en vergeten
snel. Zó snel, dat onlangs over het
A.N.P. een bericht de dagbladen be-
reikte over „de kruidenier Willem
van de Moosdijk”. Van de Moosdijk,
kwakzalver en verdacht van een roof-
overval, heeft het Huis van Bewaring
waarin hij sedert november van het
vorig jaar is opgesloten verwisseld
voor de psychiatrische observatiekli-
niek te Utrecht. Evenals zijn broer
Frans zal hij moeten terechtstaan op
verdenking de kassier van het grens-
wisselkantoor te Eindhoven — welk
een vertrouwen moeten deze heren

En voegen wij er aan toe, stel je
voor, dat die overgangsdag nu ook
nog toevallig vrijdag de dertiende is!

De heer Zantinge weet vreemde
dingen mede te delen: een onderzoek
heeft uitgewezen, zegt hij tegen de
verslaggever van de Gooi- en Eem-
lander, dat 65 pct. van de hartinfarc-
ten op een kritische dag viel. Ook
opereert men in Zwitserland in be-
paalde ziekenhuizen bewust aan het
begin van een plusperiode. Tijdens
een vakantie in Zwitserland trouwens
hoorde de heer Zantinge ook voor het
eerst van de bio-ritmiek, die hem zo
gegrepen heeft. Maar behalve in
Zwitserland weten ze er ook in Japan
het nodige van. In Tokio stelde een
busonderneming het dienstrooster
vast op grond van de ritmogrammen
van de chauffeurs.

hebben gehad in de „Raspoetin” van
Brabant! — te hebben neergeslagen
met een rubber hamer en beroofd
van een bedrag van ongeveer 1.2 mil-
joen. Het grootste deel van dit be-
drag is nog zoek.

De verdedigster van Willem van de
Moosdijk is de Eindhovense advocate
mevrouw M. J. van der Plas-Kluit. Te-
genover de pers noemde zij de toe-
stand van Van de Moosdijk labiel. De
man is nog even teruggeweest in zijn
luxueuze villa „De Zandhoeve” te
Casteren, waar eens de zieken samen-
stroomden om het orakel te horen, dat
hen de kruiden zo duur verkocht. Die
terugkeer was voor de reconstructie
van het misdrijf, die op de videoband
is vastgelegd. Het is niet komen vast
te staan wie van de twee de rubber
hamer heeft gehanteerd.

De advertenties die Van de Moos-
dijk o.a. in Franse, Oostenrijkse,
Zuidduitse en Noorse bladen plaatste
doen nog altijd hun werk. De curator
in zijn faillissement krijgt nog altijd be-
stellingen binnen van mensen, die ge-
loven in de wonderbaarlijke kracht van
de kruiden, die zogenaamd uit verre
gewesten zouden komen, maar in
werkelijkheid door een kruidenhandel
te Lunteren werd geleverd. Maar ook
klachten komen nog altijd binnen! In
totaal liggen er nu bij de curator zo'n
6000 bestellingen en klachten...

De schuldeisers zullen niet aan hun
trekken komen. Zij hebben vorderin-
gen tot een totaal van een half mil-
joen gulden op de failliete boedel van
de „kruidendokter”. Als de preferen-
te schuldeisers zijn voldaan resteert
er voor de overigen vermoedelijk niet
meer dan een tiende van hun vorder-
ing, aldus een bericht in de Haagse
Courant.

Fusiestrijker: Toen zag ik die lichte strepen . . .

HET WEEKBLAD NIEUWE REVUE heeft er heel wat pagina's tegen aan gegooid: Rigo Kalkhoven had een gesprek met een lid van de Fusie, de Nederlandse Fusie van Paranormale en Natuurgenezers — een organisatie, die de laatste tijd herhaaldelijk in de publiciteit weet te komen. Die Fusie is, lezen we, er bijzonder kwaad om geworden, dat voor de t.v. Marcel van Dam alle niet-wetenschappelijke genezers op een hoop heeft geveegd en alles op dit gebied „onzin” heeft genoemd. „Men geeft toe (namelijk de Fusie!) dat er op dit gebied veel kaf onder het koren schuilt.” Maar zegt men: wij weten kaf wel van koren te scheiden. En daaraan nu twijfelen wij: ook de commissie-Peters lukte het niet om een scheidingslijn te ontdekken, die tussen de malafide en de z.g. bonafide-genezers zou lopen.

RIGO KALKHOVEN HEEFT met het bestuur van de Fusie gesproken: de heer F. van Soomeren — voorzitter, niet paranormaal begaafd — mevrouw R. Freem-Neuberg wel paranormaal begaafd (maar niet meer als zodanig actief) en bestuurslid C. van Huisstede (wel paranormaal begaafd, wel actief).

Onze lezers zullen zich herinneren dat in het aprilnummer van ons maandblad (blz. 13) wij woorden van de heer Van Soomeren hebben geciteerd gesproken ter gelegenheid van een z.g. experimenten-avond te Kampen. Daarbij wees de heer Van Soomeren op „het exclusieve” van het gezelschap dat de „Fusie” onder haar vleugels verenigt.

Voorzichtig man

DE HEER VAN SOOMEREN laat zich tegenover de heer Kalkhoven als een voorzichtig man kennen. De leden van de Fusie zijn geen gebedsgenezers, geen kruidendokters, zij schrijven geen medicamenten voor: neen, zij bepalen zich tot handoplegging, verzekert hij de journalist.

De heer Van Soomeren: „Wij willen deze geneeswijze, die overigens zo oud is als de mensheid en die op verbluffende resultaten kan bogen meer in de openbaarheid brengen. Wij streven ook naar erkenning, zoals dat het geval is bij psychotherapeuten en fysiotherapeuten, die tot voor kort als „masseurs” ook met de nek werden aangekeken. Nu is dat een zeer gewaardeerd beroep.”

Er volgt dan het verhaal van een genezing door Van Huisstede van een meisje, dat ernstig ziek lag in een ziekenhuis, maar waarbij Van Huisstede toch werd toegelaten. Hij zou o.a. hebben „gezien”, dat zij een bloedtransfusie nodig had en later had hij „gezien” (de heer Van Huisstede is ook helderziende, moet men weten) dat zij een oorontsteking had. Helemaal controleren kon de journalist het verhaal niet omdat de vader van het meisje schipper is.

De Fusie, zo vertelde mevrouw Freem, telt 51 practiserende leden, 700 sympathiserende leden en het tijdschrift „De paranormale Genezer” van de Fusie heeft 1600 lezers.

Man met een zwart pak

Over dat „geneeskundig zien” van Van Huisstede tekende de heer Kalkhoven het volgende wonderverhaal uit zijn mond op: „Ik was eens een man aan het behandelen met een

zwart pak aan. Terwijl ik met hem bezig was zag ik lichte strepen tussen mijn handen en zijn pak. Ik dacht eerst „wat een vreemde leuke stof is dat”, maar toen ik beter keek, zag ik, dat die lichte strepen uit mijn handen kwamen. Ze zijn een beetje violetachtig. De meeste mensen zien dat niet, maar er zijn er die dat ook zien. „Mijn dochter bijvoorbeeld,” aldus nog steeds Van Huisstede, „ziet die straling ook, maar dat was zo natuurlijk voor haar, dat ze dacht dat iedereen dat zag.”

Dan zegt Van Huisstede tegen de journalist: „Als ik u zo zie zitten dan heeft u een hele krans van lichte nevel om u heen, de zogenaamde aura. Als die nevel een beetje rossig is, dan wil dat zeggen dat de patiënt iets aan zijn bloed of bloedvaten heeft.”

„Ik heb er maar gauw overheen gepraat,” bekende de auteur van het artikel in de Nieuwe Revue.

Al te alarmerend oordeel over vergiftiging door medicijnen

Het Gemeenschappelijk overleg van ziekenfondsorganisaties in ons land, het GOZ, heeft het vermoeden uitgesproken, dat 5% van de patiënten in de ziekenhuizen daarin is beland als gevolg van een vergiftiging door geneesmiddelen. De kosten hiervan berekent het GOZ op 100 miljoen gulden 's jaars.

In de Verenigde Staten zou dit verschijnsel nog erger zijn en zouden 10% van de patiënten in de ziekenhuizen lijden aan een vergiftiging door geneesmiddelen. In veel gevallen zou sprake zijn van een verkeerd gebruik door de patiënten en de GOZ vindt dan ook, dat de behandelende arts de patiënten goed moet voorlichten. Hij zou ook schriftelijke aanwijzingen moeten verstrekken, zodat de patiënt die thuis nog eens zou kunnen nalezen. Het GOZ blijkt echter geen voorstander te zijn van een „bijsluiters”, zoals de farmaceutische industrie dat wil. Gelijk bekend worden die in het buitenland wel bij geneesmiddelen verstrekt — men krijgt daar in de apotheek de geneesmiddelen in de oorspronkelijke verpakking — maar hier worden ze in de apotheek verwijderd.

Het GOZ meent dat een patiëntenbijsluiters de kosten van de medicijnen maar zou verhogen en die vindt men nu al onnodig hoog. De GOZ komt tot een schatting van zelfs 50 miljoen gulden voor het verstrekken van „onno-

dige geneesmiddelen”, die ten laste van de fondsen komen.

De bijsluiters zou, vreest men bij het Gemeenschappelijk overleg van de ziekenfondsorganisaties, er verder toe kunnen leiden dat de beslissing voor het gebruik van een geneesmiddel van de arts naar de patiënt wordt verlegd en de, volgens het GOZ, „indringende reclame” van de farmaceutische industrie zou die neiging nog versterken.

Toch lijkt het ons dienstig bij het lezen van de vermoedens van het GOZ even in het oog te houden, dat de snelle kostenstijgingen in de ziekenfondssfeer misschien niet helemaal los zullen staan van de opvattingen van het GOZ. Bovendien is een vermoeden nog altijd wat anders dan een wetenschappelijk vastgesteld feit. De bezwaren tegen de patiëntenbijsluiters zijn trouwens in de eerste plaats van financiële aard. De kostenstijging lijkt ons niet zo bijzonder groot, wanneer men weet dat thans de bijsluiters wordt weggegooid in de apotheek. De cijfers, die het GOZ geeft van vergiftiging van patiënten door geneesmiddelen en van onnodige geneesmiddelen zouden bij 'n goed afwegen van alle factoren wel eens heel wat minder alarmerend kunnen uitvallen (red. MtdK).

Mességué, de snoever met de kruiden, vindt een pleitbezorger

DE HAGENAAR DR. F. C. DOMINICUS is, menen wij, al vele jaren met pensioen. Dat belet hem niet om met ijver de pen te hanteren over zaken als de Nederlandse taal, Zuid-Afrika en nog enige wissewasjes. Aan het dagblad Trouw heeft hij een tijdje geleden even een briefje geschreven, waarin hij zich ontpopt als een verdediger van de Franse kruidenkwakzalver Mességué, zoals men weet, een man die zijn zaakjes goed weet te verkopen. Hij heeft er zelfs boeken over geschreven of laten schrijven.

Even terzijde: dat boek van Mességué is ook in het Engels vertaald en wel onder de titel „Of men and plants” (uitgegeven door Weidenfeld en Nicolson, prijs £ 3.50). In de Sunday Times kreeg het een uitvoerige bespreking van de hand van Cyril Connolly. Deze merkt op, dat Mességué een type is dat men vaak in de randgebieden van de medicijnen, kunst of wetenschap aantreft. Van huis uit is hij een boer uit het departement Gers (Gascogne bij de Franse Pyreneeën) zoon van een planten-„dokter”, die met zijn natuurlijke esprit, zijn brutaliteit, zelfvertrouwen en respect voor wat hij van zijn vader leerde op de Riviera goede zaken deed en allerlei psychosomatische kwalen probeerde te genezen: asthma, zwaarlijvigheid, eczeem, slechte bloedsomloop, slapeeloosheid, reumatiek, migraine, artritis.

Een slimmerik

DE SLIMMERIK HIELD zich verre van zaken als tuberculose, kanker, suikerziekte, virus-infekties . . . ziekten waarbij hij snel door de mand zou vallen bij zijn „geneeswijzen”. Maar met dieetvoorschriften om af te vallen heeft hij vermogende lieden menige duit afhandig gemaakt. Zelfs ex-koning Feroek van Egypte kwam zo onder de handen van Mességué. Cyril Connolly citeert in de Sunday Times een stukje uit zijn boek. „Wat een man werkelijk jong houdt is zijn seksuele kracht. Die moet hij goed bewaren en dat kan door een massage aan de onderkant van de rug met een

zalf gemaakt van bramen, meidoornbessen en munt. Wat is uw eigen recept?,” aldus de vraag van de spreker aan Mességué.

Dat blijkt wat ingewikkelder: peterselie, stinkende gouwe, munt en Grieks hooizaad. (Dit laatste komt in Zuid-Frankrijk veel voor; men kent het daar als Fénu grec.)

Mességué vermeldt in zijn boek dat Adenauer met belangstelling luisterde naar dit gesprek over recepten om de man zijn krachten te doen behouden! Stinkende gouwe blijkt Mességué in al zijn recepten te verwerken: voor wratten, voor de ogen (een van de volksnamen voor stinkende gouwe is „ogenklaar”, in het Frans is het wel bekend als „grande-éclaire”) bij struma, bij scheurbuik en bij fistels . . .

Snoeven als de beste

DIT ALLES EVEN EN terzijde over het boek, dat in de Sunday Times werd besproken, zeer uitvoerig, maar wel met een zekere scepsis. De slimme Mességué die herhaaldelijk voor kwakzalverij is aangeklaagd ontziet zich niet om de staf te breken over andere kwakzalvers, zoals op Corcica Naessens, die beweerde leukemie te kunnen genezen: een opzienbarende zaak in 1964.

Nu naar dr. Dominicus, die het nodig vond naar het dagblad Trouw te schrijven. Dominicus had namelijk in de Schweizer Illustrierte een uitvoerig artikel gelezen over deze Mességué en de inhoud er van komt overeen met wat er in het boek staat: Mességué kan als goede Gascogner het snoeven niet laten. Dr. Dominicus voelt zich geroepen — hoewel hij Neerlandicus is en beslist geen medicijnen heeft gestudeerd bij ons weten — voor deze Mességué een lans te breken. Stel je voor: de mensen mochten na alles wat ze over Van de Moosdijk hebben gelezen eens wantrouwend zijn geworden! Neen, dat moet nodig worden opgevijseld, vindt onze kwakzalver-vereerder. „Hij — Mességué — heeft al 250.000 mensen met zijn kruiden behandeld en daar-

Gedenkt ons archief!

Sauna-afslankcostuum en tenenrechtbuiger

EEN MIDDEL OM de tanden wit te verven, eeltknobbelverdrijvers, kromme-tenenrechtbuigers, een eigen bloeddrukmeter, steunen voor een kromme rug, een sauna-afslankcostuum, zie daar artikelen die men vinden kan in de catalogus van het uit Breda opererende postorderbedrijf DMD. Het Konsumenten Kontakt vestigde in zijn blad Koopkracht de aandacht op dit eigenaardige postorderbedrijf, dat in de Haagsche Courant onder de loep wordt genomen door L. Bakker in zijn „Klantenrubriek”.

In het radioblad Televisier adverteerde DMD enige tijd geleden met het middel Ipanol: „Heel uw lichaam wordt dadelijk helemaal bruin, alsof u net thuis kwam na vier weken vakantie in de zon!” Na het overmaken van f 28,75 kreeg de besteller een paar flesjes thuisgestuurd. Er was een briefje bij met de waarschuwing: „Belangrijk. Het is aan te bevelen de Ipanol crèmes NIET op de gezichtshuid te gebruiken.” Koopkracht dacht er dit van: „alsof u net vier weken in de zon had gezeten, maar dan zonder hoofd.”

De Consumentenbond waarschuwde al eens tegen dit DMD dat een Duitse „superantenne” leverde voor televisietoestellen. Voor zijn f 13,90 plus f 4,— bijkomende kosten kreeg men twee meter draad geleverd en een paar ophangertjes. Bij elkaar in de winkel voor een paar kwartjes te koop en met generlei kans op betere tv-ontvangst.

mee buitengewone successen bereikt.”

Schoenmaker, zouden wij tot dr. Dominicus willen zeggen, schoenmaker, houd u bij uw leest. Aan verheerlijking van kwakzalvers hebben we geen behoefte.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buijter, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts te 's-Gravenhage**; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, **Inspecteur van Politie** te Arnhem; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, **Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 24

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerenden f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keerberg 54, Amsterdam-Z.

Opricht 1 januari 1881

NWP begint met nieuw filiaal: ditmaal duikt men in de acupunctuur

HET OMSLAGVERHAAL VAN het maandblad Avenue van maart 1973 gold de acupunctuur. Daar zijn zoveel reacties op gekomen dat men er nog eens op terug is gekomen. Acupunctuur, aldus dit artikel van Wim Koesen, is geen boerenbedrog, maar evenmin een tovermiddel, nog minder een vervanging van de Westerse geneeskunst, geen geheimzinnig mirakel uit het oosten, dat zal slagen waar het Avondland met pillen en lancetten faalde.

Het artikel geeft voorts, na verklaard te hebben, dat acupunctuur ook geen politieke stunt is bedoeld om ons moreel te ondermijnen, een overzicht van de beoefenaars. Dokter G. D. van der Waarden te Haarlem past de naaldgeneeskunst sinds 1932 systematisch toe.

Een vereniging EAP (elektro-acupunctuur) omvat bijna alle Nederlandse acupunctuur-artsen. Deze EAP is ondergebracht bij de Internationale Gesellschaft für Elektro Akupunktur nach dr. Voll te Plochingen - Neckar. De EAP heeft de volgende leden-artsen: J. de Kuiper, Rhenen; J. A. Heckman, Hilversum; het artsenechtpaar Hoekstra te Zwanenburg; J. C. Wolterbeek, den Haag en C. van der Molen te Alkmaar. Volgens Avenue is de masseur Waal te Heiloo buitengewoon lid — hij is geen arts maar doet wel acupunctuur - massage. Twee andere artsen die acupunctuur doen zijn dr. F. Merckelbach te Rotterdam en Rama Polderman in Baarn.

Kwakzalvers-camouflage

INTUSSEN HEEFT — en we lezen nog altijd in het artikel in Avenue — de kwakzalversorganisatie NWP (Ned. Werkgroep van Praktizerende Genezers) te Hilversum ook al een vouwblad over acupunctuur uitgegeven. En dit jaar begint the Anglo-Dutch College of Acupuncture, Van Lenneplaan 16, met een „vakopleiding in de klasieke acupunctuur”.

Dat is weer een van die fraaie NWP-bedenksels. Een mooie Engelse naam

ter verdoezeling van het oude kwakzalversfacie. Want wie woont daar op Van Lenneplaan 16 te Hilversum? Wie houdt daar kantoor?

Dat is niemand anders dan de heer **K. T. van der Plaats**, de directeur van de NWP, en uitgever van het tijdschrift „Lichaam en Geest”, met die fraaie zinspreuk (als kwakzalver moet je nu eenmaal lef hebben!) „Pro bono publico”.

De heer Van der Plaats is ook de organisator van de kwakzalverscursussen te Utrecht, die ook door de televisie al eens kritisch zijn bekeken. Een paar jaar geleden hebben wij daar uitvoerig over bericht (zie de pagina's 45, 46 en 51 van de jaargang 1971 van ons maandblad). En ook daar weer de gebruikelijke camouflage, volgens het bekende stramien-Van der Plaats: naturopathencursus.

Als we op Avenue mogen afgaan is de (volgeboekte) cursus voor de acupunctuur al op 28 april begonnen in Het forestershuis, Sarphatistraat 8-10, in de hoofdstad des lands.

De cursus zal acht maanden duren en kost minimaal f 456,—. Er zouden ook artsen onder de cursisten zijn van dit „Anglo-Dutch College of Acupuncture”. Zouden die artsen weten onder welke rafelige vlag zij varen?

Een „natuurgeneeskundig herstellingsoord”

EEN NIEUWE „Stichting Natuurlijke Gezondheidszorg” wil een herstellingsoord tot stand brengen, waar wat men eufemistisch als „de natuurgeneeswijze” aanduidt, wordt toegepast. Op de duur zal er een heel arsenaal van voorzieningen ten dienste staan van de patiënten, die hun heil toevertrouwen aan dit herstellingsoord: een sauna, Kneipp-waterheilden, een lichtcabine . . .

Mevr. C. M. van Oosten-Poortman te Raalte is blijkbaar de initiatiefnemer, maar in het voorlopig bestuur is ook de directeur van een bekende kwakzalversclub, de NWP te vinden,

IRISCOPIE ONTRAFELD

IN DIT NUMMER publiceren wij, op een afzonderlijk inlegvel het eerste gedeelte van de boeiende brochure van onze voorzitter, arts A. P. N. de Groot over de iriscopie, onder de titel „Waandenkeelden van de iriscopist Nicolaas Bos”.

de onvermijdelijke heer K. T. van der Plaats uit Hilversum, de man die in Utrecht een „naturopathencursus” organiseert en te Amsterdam een „acupunctuurcursus”.

Niet verbaasd, wel gechoqueerd, zijn wij de arts H. S. Verbrugh te Rotterdam, medische medewerker van NRC Handelsblad aan de nieuwe stichting voor het natuurgeneeskundig herstellingsoord verbonden te zien als adviseur.

Antibiotica voor dieren achterhaald

IN ANTIBIOTICA voor dieren wordt nog altijd in strijd met de wet stug handel gedreven. Onlangs heeft de rijkspolitie in het Zuidhollandse Snelrewaard een handelaar kunnen aanhouden, de 40-jarige A. G. B. In de slaapkamer van zijn woning werd een grote hoeveelheid van deze antibiotica aangetroffen. Gelijk bekend kan de toepassing hiervan bij dieren tot gevolg hebben dat resten van deze antibiotica in voor de consumptie bestemd vlees terecht komen.

Om de politie uit de kamer te houden, waar de antibiotica was opgeslagen, liet de man er zijn vrouw slapen. De rijkspolitie haalde er toen maar een vrouwelijke beambte bij om het onderzoek voort te zetten. En met succes.

BLOEDTRANSFUSIE

HET WERK VAN de bloedtransfusiedienst van het Ned. Rode Kruis nam opnieuw in omvang toe. Naast 350.000 directe transfusies werden vorig jaar tijdens 355 plasma-campagne-avonden ruim 92.000 flessen bloed afgenomen ten behoeve van de bereiding van preparaten, die soms het leven van een patiënt kunnen redden.

Dr. Uitterdijk trekt autoriteit van prof. Tenhaeff in twijfel

HET LID VAN onze vereniging, de Utrechtse huidarts dr. D. Uitterdijk, is een geharnast tegenstander van prof. Tenhaeff, oud-bijzonder hoogleraar in de parapsychologie. Voor diens leerstoel aan de Rijksuniversiteit te Utrecht is nog altijd geen opvolger gevonden. Gelijk bekend wordt de heer Tenhaeff er altijd bijgehaald, waar maar een sprankje parapsychologie te zien valt. Hij heeft altijd zeer ijverig gepubliceerd en is een bekende verschijning bij televisieforums.

DR. UITTERDIJK ECHTER zaait, vertelt het Utrechts Nieuwsblad, overal twijfel over de wetenschap van prof. Tenhaeff. Houdt deze ergens in den lande een lezing, dan meldt zich al spoedig deze tegenstander om ook 'n lezing voor hetzelfde gezelschap te houden.

Onlangs hield dr. D. Uitterdijk, in de bovenzaal van de Nederlands hervormde kerk in Vleuten, een lezing over de parapsychologie. Dr. Uitterdijk is huidarts, tevens lid van de Vereniging voor parapsychologie en van de Vereniging tegen de kwakzalverij. Hij sprak voornamelijk als lid van deze laatste vereniging.

Dr. Uitterdijk had de culturele kring van Vleuten en De Meern aangeboden een lezing te houden als reactie op 't verhaal van prof. Tenhaeff, die sterk gelooft dat mensen paranormaal be-gaafd zijn. Hij experimenteert met dit onderwerp en acht verschillende verschijnselen wetenschappelijk bewezen. Dr. Uitterdijk ziet het allemaal heel anders, hij acht niets bewezen en schrijft het toe aan toeval of gezond verstand.

Het is erg moeilijk, verzekert het Utrechts Nieuwsblad, om met een van de twee heren 'n gesprek over de andere te beginnen. Prof. Tenhaeff ziet dr. Uitterdijk als een dilettant, „hij praat over dingen waar hij geen cent verstand van heeft. Ik ga toch ook geen lezing houden over huidziekten? Als ik dat zou doen, verklaarde iedereen mij voor gek. Andersom wordt wel geaccepteerd.”

Critisch bekijken

DR. UITTERDIJK DAARENTegen geeft zichzelf wel degelijk het recht om over dit onderwerp te spreken. Vanaf zijn vijftiende jaar is hij er al mee bezig. Hij heeft zich in allerlei studies verdiept en ziet zich wel degelijk als iemand die gerechtigd is hierover een lezing te houden.

„Als ik een ware gelovige zou zijn zou ik overal lezingen mogen houden, deskundig of niet, maar nu ik iemand ben die de zaak zeer kritisch bekijkt en overal bewijzen van wil zien, ben ik een dilettant en een schoenmaker

die bij zijn leest moet blijven.” In het verdere verloop van de avond veegde dr. Uitterdijk alle proeven van Tenhaeff van tafel, ze waren niet bewezen.

Dit is iets wat de professor woedend maakt. Hij verwijt dr. Uitterdijk dat hij emotioneel denkt en zo onbewust vaststaande feiten vervalst, omdat ze niet in zijn wereldbeeld passen. Misschien is het toeval maar tijdens de laatste bijeenkomst in Vleuten verweet dr. Uitterdijk de professor precies hetzelfde in ongeveer dezelfde woorden. Zouden ze dan toch zo'n contact hebben dat het uitwisselen van gedachten mogelijk is, aldus het Utrechts Nieuwsblad.

Dr. Uitterdijk vindt het een wonderlijke zaak dat er nauwelijks getwijfeld wordt aan alles wat prof. Tenhaeff zegt. Omdat dit zo'n mystieke wetenschap is en er weinig deskundigen zijn op dit gebied wordt elke autoriteit geaccepteerd. „Hij kan het weten.” Als volgens dr. Uitterdijk de mensen kritisch zouden luisteren en vragen stellen dan zouden ze voor grote verrassingen komen te staan.

Het weer tijdens de lezing van dr. Uitterdijk was helemaal in overeenstemming met het onderwerp. Het stormde en weerlichtte, de lampen flikkerden af en toe wat. Een van de toehoorders fluisterde dat dat een teken van prof. Tenhaeff was . . .

KINDERBEDJES

SLECHTS DRIE VAN de vijftien kinderbedjes die de Consumentenbond aan een vergelijkend onderzoek onderwierp, bleken redelijk veilig. De andere waren door een te slappe constructie, door een te lage zijkant of door lood in de verf in meer of mindere mate onveilig. Bij sommige kon het kind de verschuifbare zijkant ook zelf naar beneden halen en één bedje was in een minimum van tijd door een kind geheel te demonteren!

Behalve de veiligheid gold de aandacht de prijzen, de afmetingen en de verstelmogelijkheden van de bedjes. De bond beperkte zich bij dit onderzoek tot bedjes met doorlopende spijlen, waarin het kind contact heeft met de buitenwereld.

Gijsbert stopt er mee

IN EEN TV-UITZENDING van de NOS, „Zienswijze VI”, kwam onlangs de Haagse paragnost Gijsbert van der Zeeuw aan het woord (zie MtdK, mei, blz. 18).

„Na de tv-uitzending kreeg hij zoveel telefoontjes, dat de telefoon-dienst kwam informeren wat er met hem aan de hand was.” Dit lasen wij in een artikel in Panorama, aan Van der Zeeuw, die zijn brood verdient als administrateur bij een klein bedrijf, gewijd. Zijn vrouw drijft een kapsalon annex parfumeriezaak.

Twintig jaar lang heeft Van der Zeeuw echter als de psychometrist Siera het hele land afgereisd, samen met de hypnotiseur Indra. Voor Panorama wilde hij echter geen voorwerpen „p s y c h o m e t r e r e n”, zoals dat blijkt te heten.

„Ik doe het niet meer. U zult mij misschien geloven, maar de mensen voor wie u schrijft, zeggen toch: Het is afgesproken werk. Ik heb geen behoefte om mezelf waar te maken. Niët meer.

Van der Zeeuw heeft bij de uitgeverij Ankh-Hermee twee boeken laten uitkomen, namelijk Wonderen of Wetten en Helderziendheid in ruimte en tijd.

Minder gekken

NA DE BEWUSTE tv-uitzending heeft hij telefonisch toch nog, naar hij beweert, een jongetje genezen, dat bezeten werd door een geest van iemand, die nog door het huis waarde. „Als helderzienden begrepen zouden worden, zouden er heel wat minder gekken in de gestichten zitten,” aldus Gijsbert de Zeeuw tegen „Panorama”.

Ook al wilde hij dan niet „psychometreeren”, Gijsbert de Zeeuw was bij het gesprek met Panorama de man er niet naar om zijn „uithemse gedachtenwereld” te verzwijgen. Volgens hem is de aarde een van de vele sferen, waarin de mens achtereenvolgens leeft „om ervaring op te doen”. De aardkloot verschilt volgens hem van andere gebieden hierin, dat zeven verschillende sferen op aarde door elkaar lopen. „Tref je in andere gebieden bijna uitsluitend geestverwanten aan, op aarde zijn zeven verschillende geesten te vinden. Je kunt hier sneller ervaring opdoen dan elders, gewoon door je aan elkaar op te trekken”.

Als hij van kantoor thuis is verlaat Van der Zeeuw „zijn lichaam even vaak als anderen hun hond uitlaten en met even groot gemak. Ik heb 't gevoel dat ik uit mijn lichaam wordt getild. Ik zie mezelf ook liggen”.

Het waandenkbeeld van de iriscopist Nicolaas Bos

door *A.P.N. de Groot, arts, voorzitter van de
Vereniging tegen de Kwakzalverij*

In ons Maandblad van januari 1973 bespreken wij een recensie over Iriscopie — verschenen in N.R.C.-Handelsblad van 23 oktober d.a.v. — van de hand van de geneeskundig medewerker aan deze dagbladcombinatie, de arts H. S. Verbrugh.

Om deze onbenullig-onpersoonlijke — maar desalniettemin (of wellicht juist dáárdoor) voor de Volksgezondheid zo zeer gevaarlijke — voorlichting van de lezers van vrijwel het beste dagblad van Nederland, werd deze arts-recensent op een viertal punten gerectificeerd niet alleen, maar zelfs in feite gekapitteld.

Aan het slot van onze beoordeling van deze te laken voorlichting werd onze lezers in het uitzicht gesteld, dat wij — onzerzijds — zouden trachten een gedocumenteerder beschouwing het licht te doen zien.

Onze veroordeling van het „Handboek der Iriscopie” — met een woord vooraf van P. O. Clignett, homeopatisch arts te den Haag en een waaropvolgend prevelement van de „legendarische” Ir. Felix Ortt — geschreven door de kwakzalver N. Bos te Wassenaar, wordt in onderstaande verhandeling o.i. afdoende gedocumenteerd waar gemaakt.

★

1 Ter aanbeveling van haar uitgave debiteert de uitgeverij „De Driehoek” te Amstendam tot tweemaal toe op de boekomslog:

„De iris levert het projectieveld van de organische afwijkingen. Ieder orgaan heeft daarin een projectieveld, waarin het zich manifesteert bij afwijkingen van de normale gezondheids-toestand. Het aanzien van zo'n teken in de iris hangt af van de aard der ziekte: bij maagzweer is het b.v. anders dan bij maagkanker. Ook wijst het teken het stadium van de ziekte aan. Het is aanwezig van het begin tot het eind der ziekte, vaak reeds als de patiënt nog geen klachten heeft en ook nog te zien als de patiënt zich reeds genezen voelt.” De irisdiagnose

is daarom van veel belang om het uitbreken van op komst zijnde ziekten te voorkomen.”

Geén van al deze — met zo'n stelligheid door de belanghebbende uitgeverij bepleite — positiviteiten is ooit metterdaad als werkelijk bestaande bewezen. Ze worden als wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeiens — dus als kwakzalverij — door de deskundigen volkomen afgewezen. Hun oorsprong ligt in het hersenschimmige gefilosofeer van de nescor van de beweging voor natuurgeneeswijze en vegetarisme, de zéér omstreden figuur van Ir. Felix Ortt.

2 In zijn „Woord vooraf” begint de homeopatisch arts, P. O. Clignett — even zeer geporteerd voor ander occultisme — met een aandoenlijk verontschuldiging:

„Met enige schroom, doch met genoeg, vol-doe ik aan het verzoek van de schrijver (let wel: de onbevoegde iriskijker Nicolaas Bos, d.G.) om een voorwoordje te schrijven voor zijn „Handboek der Iriscopie”.

Met schroom, omdat ik, ook na lezing van zijn u i t n e m e n d e bewerking van dit onderwerp, mij nauwelijks voldoende competent acht deze d i a g n o s t i s c h e methode naar waarde te schatten” (spatiëring door ondergetekende).

Blijkens zijn verdere verheerlijking van de iriskijkerij valt het met deze „schroom” nogal mee. De bescheidenheid van het „zich nauwelijks voldoende competent achten” lijkt verdacht veel op huichelarij als de arts Clignett even later verklaart: „Vaak gebeurt het, dat patiënten na de noodzakelijke passage van diagnostische methodes toch nog „diagnostische lacunes” vertonen, waarbij deze patiënten dringend om hulp verlegen zijn. „Dr. BOS” (hoofdletters door ondergetekende) in Wassenaar klinkt dan in veler oren als een verlossende mogelijkheid. Bovengenoemde diagnostische lacunes worden door de schrijver van dit boek naar mijn weten zeer vaak op succesvolle wijze opgelost, zodat de constatering van dit feit de

toegepaste methode van onderzoek betrouwbaar doet lijken. (spatiëring door ondergetekende).

Is dit de taal van iemand, die zich nauwelijks voldoende competent zegt te achten deze diagnostische methode naar waarde te schatten?

3 In bovenstaande heeft de ARTS Clignet op schromelijke wijze een wettelijke bepaling aan zijn laars gelapt door in zijn woord vooraf met nadruk te verkondigen:

„DR. BOS (Hoofdletters door ondergetekende) in Wassenaar klinkt dan in veler oren als een verlossende mogelijkheid”.

Als goed Nederlander moet deze academicus weten, dat het voeren van de titel „doctor” hier te lande verboden is aan iemand, die niet met vrucht aan een vaderlandse universiteit deze graad heeft behaald. En hem — de arts-Clignett — MOET bekend zijn, dat de schrijver van het, door hem ingeleide, „Handboek der Iriscopie”, de heer N. Bos te Wassenaar, een onbevoegde is; zelfs een, voor de Volksgezondheid uitermate gevaarlijke kwakzalver.

Deze onbevoegde heeft als voorgeschiedenis: Studeerde in Bonn psychologie, maar heeft de laatste examens (hoeveel?) niet af kunnen maken, omdat hij in 1939 in Nederlandse militaire dienst moest. Desondanks heeft hij de euvele moed zich psycholoog te noemen en hij heeft zich ook onder deze titel laten inschrijven in de telefoongids. Volkomen ten onrechte dus, Grootheidswaan?

Verder noemt hij zich de enige EXPERT op het gebied van de iriscopie. Hij weet klaarblijkelijk niet, dat de „acupunctuur-prikker uit Colmschate, de onbevoegde A. van der Molen, al zijn „diagnoses” door het bekijken van de Iris (en door het observeren van de pols) stelt.

4 De „inleider” gaat verder: „Tal van informaties en af te leiden conclusies worden aangegeven door vorm en kleur der irisbeelden, ook de plaats op de iris heeft topografische be-

tekenis, zowel voor de linker- als de rechter iris. Niet alleen het zieke orgaan kan hier worden aangegeven, doch tevens de soort van aandoening welke aanwezig is.

Wij vragen ons toch wel af hoe deze betweterige arts zulke positieve — door de wetenschap als volkomen onaanvaardbare — informaties en conclusies als waarheden als koeien aan de man durft te brengen.

5 Deze schroomvallige propagandist van wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoedigen haalt — om eigen grandeur uit te doen komen — een drietal andere grootheden aan:

- a) Dr. Rudolf Steiner, grondlegger van de anthropologie,
- b) de natuurphilosoof Hans Driesch, met diens „entelechiebeginsel”,
- c) Dr. Van Herwerden met zijn boek „Het Organisme in wording”.

6 „In dit boek wordt op overtuigende wijze aangetoond, hoe, na verwijdering van de ooglenzen van een tritonlarve, een nieuwe ooglenzen kan ontstaan uit de binnenrand van de iris. Hiermede wordt eveneens de onnipotente groeimogelijkheid van de iris geïllustreerd.

Welk verband er tussen deze onnipotentie en eventueel geprojecteerde ziekelijke aandoeningen ergens op het regenboogvlies bestaat is — althans voor ons — niet wel begrijpelijk.

7 „In samenhang hiermede kan dus de entelechiegedachte OOK VOOR DE IRISBEORDELING (hoofdletters door ondergetekende) dienen om schrijver's overtuiging te ondersteunen.”

Wat dit: TOT WERKELIJKHEID KOMEN OF ZIJN VAN WAT IN AANLEG WAS (= het entelechie-beginsel van de natuurfilosofische (eigen)wijsgerige denker Hans Driesch) met welk soort projectie ergens op de iris dan ook van doen heeft, zal wel voor ieder nuchter denkend mens een raadsel blijven.

8 Na al deze bespiegelingen over de hersenschimmige theorieën van de auteur N. Bos gaat inleider over tot een — summier — bespreking van het PRAKTISCHE gedeelte van het, door hem zo hooggeerdeerde kwakzalvers „Handboek der Iriscopie”. Hij poneert, dat men er vele instructieve afbeeldingen van irissectoren in quadrant-vormen vindt, als „kloverblaadjes-van-vier”, waarbij op overzichtelijke wijze een nauwkeurige plaatsaanduiding zou worden gebracht.

„Een dwarsdoorsnede met duidelijke aangifte van de samenstellende delen van de iris vergroot het ruimtelijk inzicht in het orgaan ten opzichte van het andere ooggedeelte en verschaft daardoor een grotere oriëntatie-mogelijkheid. Het geheel van de praktische toepassing op grond van kleurdifferentiatie en grondpatroon wordt op vele manieren mogelijk gemaakt.”

Fraaie zinswendingen, die echter — gebracht zonder enig steekhoudend bewijs — van nul en gener waarde moeten worden geacht.

9 „Tevens is getracht om door vergelijking van het irisbeeld met corresponderende Röntgenfoto's van dezelfde patiënt de betrouwbaarheid van de irisdiagnose te demonstreren (spatiëring door ondergetekende).

Wanneer we goed beseffen, dat de interpretatie van röntgenbeelden zelfs voor die artsen, die niet regelmatig hiermede werken, uitermate moeilijk is, moet wel worden geconcludeerd, dat het voor een kwakzalvende leek een absurditeit is te menen, aan de hand van zo'n röntgenfoto een „diagnose” door iriskijkerij te kunnen bevestigen. De verwatenheid in dit opzicht

door de onbevoegde N. Bos aan de dag gelegd is wel grenzeloos.

Daar wij ons — in tegenstelling tot de alwijze scribent — niet bij machte achten een gedegen oordeel te geven over deze röntgenfoto's, hebben wij de euvelen moed opgebracht een röntgenoloog te verzoeken om zijn beoordeelende van de vier reproducties te willen geven.

Diens gewaardeerde inzicht luidt:

I. Foto 1. Grote koraalsteen in linker nier. (diagnose van de schrijver: niersteen goed).

II. Foto 2. Hydronephrotische verwijding van bovenste kelk rechts en waarschijnlijk ook van de andere kelken; nierbekken rechts. (ook hier juiste diagnose).

III. Foto 3. De „lichtreflecterende pyramide” ontstaat door aanwezigheid van de beide rotsbeenderen, een normaal beeld bij elke normale schedel. Er is echter wel zeer waarschijnlijk een sterke vergroting van de sella tursica, die op een hypofyse-tumor kan berusten. (Onderschrift door de schrijver geheel onjuist! Van de foto heeft de auteur niets begrepen!).

IV. Foto 4. Er kan hier een lage oesophagus-tumor bestaan. (de schrijver had het hier weer goed).

CONCLUSIE: Beschrijving foto 3 een lachertje. Overige foto's NIETSZEGGEND; dagelijkse kost op elke röntgenafdeling. Kun je overal stelen! Samenvatting van het „handboek der Iriscopie: JAMMER VAN HET PAPIER.

10 „Ook anatomische schemata, die in verbinding staan met de iris verschaffen verklarende principes, die door sommige onderzoekers naar voren zijn gebracht. In het bijzonder de sympathische banen kunnen aanknopingspunten geven voor nader wetenschappelijke fundering.” (spatiëring door ondergetekende).

Wij stellen nadrukkelijk, dat schemata — en zeker would-be anatomische — geen zekerheden geven, doch slechts het substraat zijn van — al dan niet juist — inzicht van de ontwerper.

Dit soort schemata kan dus nooit of te nimmer een bewijs zijn voor verklarende principes (spatiëring door ondergetekende).

De inleider geeft ook hier weer blijk van zijn eigendunkelijkheid als hij opwerpt, dat anatomische schemata, die in verbinding staan met de iris „VERKLARENDE PRINCIPES zouden kunnen verschaffen”.

11 „Op vele manieren brengt de schrijver het ziektebeeld van de patiënt in relatie met het lichtend „voorbeeld”, in figuurlijke en letterlijke zin van de iris. Dit betekent, een weten van de ziekte van de gehele mens naast een weten van het iris „beeld” door weten van de ziekte in dubbele betekenis, een duidelijke en zichtbare „diagnose” (spatiëring door ondergetekende).

Maar van al dit Weten is nog nimmer iets bewezen door degenen, die — zonder enig recht hiertoe — van zichzelf beweren te zijn „uitverkoren” en de „gave” te bezitten. Dit betekent, dat al deze boude positieve uitspraken wetenschappelijk niet-verantwoord zijn, doch slechts op verzinselfs berusten van ter zake volkomen ondeskundigen (enkele, met occultisme overspoelde, artsen helaas inbegrepen).

12 „Moge ik dit voorwoord dan besluiten met de wens, dat dit voortreffelijke werk in handen komt van begaafden, die dan oog zullen krijgen voor deze irisdiagnostiek en ook voor hare eventuele beperkingen. Mogen zij deze op even gewetensvolle en succesvolle wijze weten te hanteren als de samensteller van dit boek.”, zo besluit de schroomvallige inleider. (spatiëring door ondergetekende).

Ons is onbegrijpelijk hoe een arts er toe kan komen een wetenschappelijk niet-verantwoorde peroratie ten bate van de kwakzalverige iriskijkerij aan het ondeskundige publiek voor te leggen alsof het de meest uitgemaakte zaak ter wereld zou zijn. Deze arts, die door zijn studie in de geneeskunde als wetenschappelijk gevormd deskundige bij al zijn handelingen en uitspraken tot een bedachtzame oordeelsvorming zou moeten komen en die bij elk volgend onderzoek eigen inzicht steeds weer kritisch zou moeten controleren, teneinde zich bij de geringste twijfel aan de juistheid van zijn oorspronkelijke mening weer opnieuw te oriënteren, deze arts heeft zich, wat dat betreft, in zijn „woord vooraf” wel danig vergalopperd.

13 De eigendunkelijke schrijver ruimt in zijn „Handboek der Iriscopie” vervolgens de nodige bladzijden in voor zijn „grote vriend en filosoof” Dr. Felix Ortt. Onder 1 is reeds het nodige gezegd over diens gefilosofeer ter zake van de iriskijkerij.

Het lijkt ons overbodig hier nog verder in te gaan op de hersenschimmige gedachtegangen van deze omstrede, twijfelachtige, figuur.

14 En dan komt eindelijk de eigenlijke auteur aan het woord.

In zijn „INLEIDING” verkondigt hij: „Een „leerstoeel” (spatiëring door ondergetekende) voor natuurgeneeswijze, iriscopie enz., werd ongeveer 20 jaar geleden aangevraagd bij één onzer universiteiten. Reeds 15 jaar later kwam het antwoord: „geweigerd” en wel om twee redenen:

1e gebrek aan belangstelling voor het onderwerp en
2e gebrek aan personeel!”

Tjonge, tjonge, welk een kortzichtigheid bij medische faculteit en curatorium van deze Universiteit. Compleet een achtergebleven gebied.

Dan ligt het toch wel heel wat gunstiger en begrijpelijker in de binnenlanden van Afrika. Immers — volgens de schrijver — „En dat, terwijl er aan de N'Kroemah-Universiteit in Ghana reeds een leerstoel voor homeopathie en natuurgeneeswijze was ingesteld!”

Moet dit suggereren, dat daar géén „medicijnmannen” meer zijn, zoals hier te lande nog zo'n slordige 10.000?

15 Dan steekt toch, bij gebrek aan inzicht bij de Universiteitsbesturen in Nederland het particulier initiatief huizenhoog uit boven dat van dit wetenschappelijk instituut! „Uiteindelijk was het de N.W.P. (Ned. Werkgroep van Praktijns in de Natuurlijke Geneeskunde), die, het wachten moe werd en besloot zelf de opleiding ter hand te nemen naar het gezonde voorbeeld (spatiëring door ondergetekende) van de Engelse cursussen voor „Nature Doctor” en de vorming van de Duitse „Heilpraktiker”.

Hoe hoog deze „opleiding” wel moet worden aangeslagen moge blijken uit de zelfverheerlijking van de kwakzalver-auteur, N. Bos.

„Als eerste docent hierin kreeg ik eindelijk de gelegenheid voor de collega's een dankbaar gebruik te maken van de duizenden iris-kleurendia's, die ik in de loop der jaren maakte, maar . . . kwam tevens voor de moeilijkheid te staan: niet te kunnen voldoen aan de vraag naar een goed wetenschappelijk verantwoord studieboek over ogendiagnostiek, omdat dit in het Nederlands niet bestaat, terwijl de werkelijk goede buitenlandse (vooral Duitse) werken op dit gebied reeds lang zijn uitverkocht. (spatiëring door ondergetekende).

Geen nood echter: de — voor niets staande — schrijver van het „Handboek der Iriscopie” weet ook hiervoor een gedegen oplossing te vinden.

„Er restte mij dus slechts één ding: de gevraagde praktische handleiding zelf te

schrijven, hetgeen ik dan ook met veel enthousiasme in mijn vakantie 1970 heb gedaan". (spatiëring door ondergetekende).

Welk een gedegen „Handboek der Iriscopie” moet hier wel zijn gewrocht in de luttele weken tijds, waarin serieuze werkers nauwelijks enige bladzijden wetenschappelijk goed gefundeerde gegevens kunnen produceren.

Bij nuchtere beschouwing eigenlijk toch wel zelig zo'n openlijk beleden bravoure door een zo omstreden figuur als deze kwakzalver N. Bos.

16 De verwaandheid van de — niet van een meerderwaardigheidscomplex gespenscristent moge duidelijk blijken uit zijn bedoeling met dit „Handboek”.

„le — een gerechtvaardigde belangstelling voor iriscopie te wekken en wel speciaal in die medische kringen, die nooit of ternaauwernood ook van dit systeem gehoord hebben;

2e — aan te tonen, dat de ogendiagnostiek wel degelijk een wetenschappelijke basis heeft en door vele artsen — mits zij hiertoe de „feeling” bezitten en de studie serieus ter hand nemen — met veel succes als aanvulling op hun eigen methode kan worden toegepast.

3e — voor diegenen, die mijn collega's (spatiëring door ondergetekende) hebben gevolgd, een repetitie- en naslagwerk te bieden, dat niet aan veroudering (spatiëring door ondergetekende) onderhevig is en te allen tijde als „Vademecum” (= ga-met-mij) kan fungeren”.

Het lef tot het uiten van dergelijke exorbitante uitspraken over eigen geestesproducten kan alleen ontspruiten aan een brein, waarin de I.Q. niet geheel in overeenstemming is met die, welke de bezitter ervan aanwezig acht.

17 De monomane lekenschrijver gaat vervolgens — in Hoofdstuk I: Iriscopie — wetenschap of waanzin — even uit de doeken doen, dat zijn regenboogvlies-kiekeboe geen waanzin is en dat het de „toets der kritiek ten volle kan doorstaan”.

Het is niet wel doenlijk onze lezers elke would-be wetenschappelijke verhaaltjes over opbouw, kleur, spierwerking, beïnvloeding door bepaalde zenuwen, constitutie-typen, iris'tekens' (= aard van de afwijkingen als: witte stipjes, bruine vlekjes, kraters, kloven, tot perforaties) vascularisaties (= kronkelend verloopende radiëren met een bloedvaatje in hun verloop) nader uiteen te zetten. Dat hoeft ook niet, want de zelfverzekerde auteur weet — zonder enige bewijsvoering overigens — te verzekeren: „Door het bovenstaande zal het U thans wel gebleken zijn, dat het niet langer mogelijk is de ogen-diagnostiek (spatiëring door ondergetekende) als bijgeloof, waarzeggerij of zelfs misleiding te beschouwen”.

Veelzeggend voegt hij daar dan — verderop in zijn explicatie — nog aan toe: „Niets is echter absoluut, maar dit is dan ook absoluut het enige wat absoluut absoluut is”.

Pittige taal naar onze smaak.

18 Aan het slot van Hoofdstuk I geeft hij de welgemeende raad: „teneinde te voorkomen, dat de goegemeente door minder-bonafide „Ogenkijkers”, gehuld in een waas van mystieke alwetendheid, wordt uitgebuit en bedrogen (je moet maar durven, de Groot) wordt het hoog tijd, dat de iriscopie ook in ons land de officiële aandacht trekt, die zij verdient, waarbij het steeds de bedoeling moet zijn elkaar aan te vullen, en niet elkaar aan te vallen”. „Zij moet kritisch en streng-wetenschappelijk worden gedoceerd, zodat binnen afzienbare tijd elke aanstaande arts, die daarvoor aanleg blijkt te bezitten, voldoende van de ogendiagnostiek

op de hoogte zal kunnen worden gebracht, hetgeen in vrij korte tijd mogelijk is. (spatiëring door ondergetekende).

Met het lichtend voorbeeld van de N'Kroemah-Universiteit voor ogen móet het mogelijk zijn ook hier te lande een wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeiens (= kwakzalverij) tot academische wetenschap te verheffen — zou men zo zeggen na al die gezwoolen taal.

19 In Hoofdstuk II wordt nog eens ingegaan op de „constitutie-typen”.

„Tot dusver bestaat er geen eenvoudiger, doeltreffender en gemakkelijker aan te leren methode ter constitutie-bepaling dan de: Iriscopie”.

Ach so.

20 Hoofdstuk III handelt over „de ziekte-symbolen in de iris”.

Deze beschrijving moet 'n indruk geven van: a) op welke punten U speciaal de aandacht moet richten,

b) wat elk „teken” te vertellen heeft en c) hoe we in staat worden gesteld in het oog nauwkeurig te vervolgen hoe b.v. een acute aandoening geleidelijk aan in een chronisch ziekteproces kan overgaan.

Een overzicht van de „storings-indicaties” wordt zelfverzekerd aangeduid: „Een wolk, een radiërenbundel, een ontstekingssteken, scherpe-witte-radiëren, een open hiaat, een gesloten hiaat, een kloof (crypte), een perforatie, oppervlakkig hiaat I, dieper hiaat en kloof (stadium II), perforatie drie iris-lagen (Stadium III), pigmentvlekken, ulcus-teken, tumor-teken, cyste, „uitzettingstendens” in een bepaald orgaan.

Excusez du peu.

21 „Het constateren van graviditeit (zwanerschap) benevens het prima vista op een meter afstand stellen van een sleutelbeenfractuur-in-het-verre-verleden is iriscopisch niet mogelijk.

Toch wel teleurstellend na al de kwasi-mogelijkheden, die de iris-kijkerij den volke biedt!!

„Naar mijn — nog steeds modeste — mening behoort dit thuis op het terrein van de helderziendheid (Clairvoyance) voor zover het althans niet naar het bekende rijk der fabelen (of fantasie) verwezen moet worden”.

Voor de Volksgezondheid ware het te wensen, dat de kwakzalver N. Bos o o k op het terrein van het regenboogvlies-kijken eenzelfde aandoenlijke bescheidenheid zou kunnen opbrengen.

22 Dan worden in Hoofdstuk IV „de aanvullingstekens” aan de orde gesteld.

In tegenstelling tot de, in het vorige hoofdstuk besproken, meest-voorkomende ziekte-tokens, die over het algemeen op een vaste plaats in de iris verschijnen, zijn de aanvullingstekens „niet topografisch gebonden” (topolabiele tekens). Als fenomenen te vergelijken met de astronomische verhouding tussen vaste sterren en planeten. „Deze zwerftokens (raatvormige hiaten, krampringen, transversalen, uitbochtigen, kleurafwijkingen), wijzen — nimmer bezwezen suggestie van de iriskijkers — ook alle op bepaalde ziekelijke afwijkingen.

Onlangs al deze — voor hem vaststaande — zekerheden is de onbevoegde N. Bos nog bij lange na niet voldaan als hij tenslotte verzucht: „Niettemin elke aanwijzing, die tot completering van de diagnose kan leiden is van harte welkom”.

23 Hoofdstuk V, „de topografie van de iris” stelt de „maankaart” van het oog met zijn vele sectoren grondig aan de orde en wel aan de hand van de Iriskaart, die als het

ware een weerspiegeling van de plattegrond van het menselijk lichaam voorstelt.

„We stelden reeds vast (spatiëring door ondergetekende) dat de iris door de nervus sympathicus geïnnerveerd wordt. Alles wat zich daar dus afspeelt gaat geheel en al buiten het bewustzijn om en is daardoor ook veel betrouwbaarder als waarnemingsobject. Mede daardoor wellicht: „de spiegel der ziel”.

Het betrouwbaar zijn als waarnemingsobject moge nog zo eclatant zijn, ze staat en valt volkomen met de betrouwbaarheid van de gelegen, die de situatie moet beoordelen. Het frappante bij de iriskijkerij is nu juist, dat het met dat laatste maar droevig gesteld is. Nog nimmer is het een adept van deze wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeiens mogen gelukken van zijn — met bravoure voorgedragen — hypothetische theorie, een vaststaand bewijs te leveren.

24 Teneinde het gemakkelijker te maken voor een iriscopist te weten waar elk orgaan zijn weerspiegeling op het irisoppervlak projecteert, wordt het regenboogvlies als de wijzerplaat van een klok in 12 gelijke stukken onderverdeeld: „de aanduiding 'bij half zeven' wil dus zeggen: daar, waar de uurwijzer zich om half zeven bevindt — halverwege tussen de 6 en de 7 — vindt men het bedoelde orgaan ge-projecteerd.”

Simpeler kàn het haast niet, zouden wij willen zeggen. Helaas is echter de vermeende topografische weerspiegeling van de lichaamsorganen op het regenboogvlies geen bewezen feit, maar slechts een wensdroom van de schrijver en zijn occulte trawanten.

25 In vele pagina's wordt dan - schematisch voorgesteld - geopenbaard hoe de schrijver deze topografische weerspiegeling van de diverse organen op de iris in zijn zelfverzekerdheid ziet. Nadere uiteenzetting van deze hersenschimmen kunnen wij onze lezers gevoeglijk besparen, daar het totaal onbewezen vooronderstellingen van bevooroordeelde ondeskundigen zijn.

26 De explicatiedrang van de — naar erkenning hunkerende — verguisde iriscopist voert hem dan tot een verhandeling. Hoofdstuk VI, over „de weg der 'prikkel's”:

„Tot dusver hebt U me, naar ik meen te mogen hopen, en vermoeden, aandachtig gevolgd tijdens mijn explicatie van het „terra incognita” — het onbekende gebied — dat de iriscopie voor de meesten Uwer tot op heden wel geweest zal zijn. Geleidelijk aan zal zeker bij menigeen de gedachte eens zijn opgekomen: „hoe ter wereld vindt de impuls, die er van een ziek orgaan uitgaat, nu ook de weg en de wijze, om zijn boodschap in het voor hem gereserveerde irisvakje teannonceren”.

Met een zelfverzekerde stelligheid poneert de schrijver, dat de iris „sympatisch geïnnerveerd is, dus van uit de nervus sympathicus beïnvloed wordt, de prikkels gaan langs de z.g.n. „grensstrengen” en hun „gangliëncellen” naar het ruggemerg om vervolgens door het verlengde merg naar de „centrale” (wat is dat, de Groot) hersenen te gaan om van deze via de oogzenuw — de kortste zenuwbaan — het oog te bereiken. Als leek kan hij het weten! !

Met een bewonderenswaardige — kwasi-wetenschappelijke — woordenvloed en een — schematisch, vereenvoudigde — tekening wordt de weg der prikkels via de nervus sympathicus voorgesteld.

27 In Hoofdstuk VII wordt „de praktijk der ogendiagnostiek” haarfijn uiteengezet.

„Men schaffe zich een goede lens aan, b.v. 6 tot 10 maal vergrotend, die van opzij (b.v.

onder een hoek van 30°) het licht egaal langs de iris laat vallen en bepaalt volgens het voorschrift tot welk *constitutie-type* de patiënt behoort (spatiëring door ondergetekende). Pas daarna diene men — beginnende bij 12 uur — de hele ogenwereldkaart te gaan afsporen."

Alle bijzonderheden, die men onderweg tegenkomt — d.w.z. die men meent te „herkennen” als ziekelijke weerspiegeling — moeten zorgvuldig worden genoteerd om later, gecombineerd met alle verdere gegevens — o.a. uit de anamnese — te registreren.

Bij de veelheid van te vinden afspiegelingen kan zo'n geheugensteuntje heus geen kwaad: zonder dit kon de boel nog wel eens lelijk in het honderd lopen.

„In ieder geval hebt U hierdoor het grote voordeel, dat U in veel gevallen na die enkele minuten van de algemene gesteldheid van de patiënt méér af weet (spatiëring door ondergetekende) dan bij klinisch onderzoek na enkele weken. (SIC, de Groot).

Je moet maar durven, de hovaardij ten top gedreven!

Dit Hoofdstuk besluit de — allesbehalve boetvaardige — scribent met een: „Nooit tevreden zijn over jezelf”.

Een vermaning, aan zijn lezers, waaraan hij zelf duidelijk blijkt geeft *niet* te laboreren.

28 Dan volgt eindelijk de *EPILOOG*, het denderende nawoord met als apotheose een 22-tal — op het oog onverbeterlijke — foto's van irissen van evenzoveel „klanten”.

Deskundigen verzekerden ons, dat — bij gebruik van een doeltreffende apparatuur — iedere handige jongen eenzelfde fraai resultaat kan bereiken.

29 Daar wij onszelf niet competent achten een oordeel uit te spreken over wat deze irisfoto's wetenschappelijk verantwoord wellicht zouden kunnen leren, vroegen wij het deskundige inzicht van een bekend oogarts.

Diens visie op de intrinsieke waarde van de — door de bevooroordeelde schrijver aan zijn lezers voorgelegde irisfoto's, conclusie en diagnose inbegrepen — volgt hier:

„In de theoretische voorbeschouwingen van de inleider-arts van het „Handboek der Iriscopie, hr. Bos, stuiten we al direct op dubieuze wetenschappelijke opvattingen.

Op blz. 10 worden proeven beschreven bij tritonlarven, waarbij uit irisweefsel een nieuwe lens zou ontstaan na lensextractie. Hier is natuurlijk sprake van een subtotale extractie, waarbij lensresten achterbleven.

Ook bij schrijver zelf de vreemdste medische begrippen. Zo wordt op blz. 56 gesproken over een „slagaderlijke bloeding, zoals bij ern-

stige vormen van *spataderen*”. Hierbij zou in de iris een natuurgetrouwe afbeelding van een stukje ader te zien in een bepaalde sector. De fantasie is dus groot.

Aan het bevestigen van een (goed controleerbare) graviditeit waagt schrijver zich niet, *dit* zou dan in eens *wel* helderziendheid moeten zijn.

Met het alom bekend begrip *Glaucoom* (Pag. 63) wordt al heel erg gesold. Vlg. schrijver zou hierbij de pupil zeer klein zijn (zgn. versterd) waardoor blindheid ontstaat. De rol van *molica* is hem dus onbekend.

De aetiologie van *glaucoom* doet al heel vreemd aan; lues zou hierbij een rol spelen.

Het *cataract* komt er al even slecht af: Dit zou een troebeling van de lens of van het *hoornvlies* zijn, waarbij een matglasachtige laag *vóór* de pupil ontstaat. Iedere oppervlakkige waarnemer kan deze zgn. feiten logenstraffen.

Wanneer de zgn. iristekens en hun localisatie besproken worden, dan slaagt de schrijver er totaal niet in om ook maar een schijn van een anatomisch of fysiologisch verband tussen deze irisveranderingen en de rest van het lichaam aan te tonen.

De zgn. causale verbanden, die aangevoerd worden zijn m.i. van een zelfde waarde als de toekomst-voorspellingen van de vroegere priesters uit kippedarmen of uit leverstructuren van offerdieren! !

Geen mals commentaar naar onze mening.

30 De *EPILOOG* constateert:

„le — U bent overtuigd van de betrouwbaarheid en de doeltreffendheid van de iriscopie (wat ik van harte hoop) of 2e — U bent het niet! (wat nooit geheel uitgesloten is).

Dit hangt namelijk weer van twee totaal verschillende factoren af en wel:

- van Uw inzicht in deze materie en
- van mijn overtuigingskracht”.

Eindelijk eens een paar regels logische mentaliteit, die wij tot dusverre in dit — zweverig occulte — „Handboek der Iriscopie” zo node hebben gemist.

31 „Juist de iriscopist heeft zo prachtig de gelegenheid de *expressie* van het oog haast ongemerkt te bestuderen en de, hierdoor verkregen gegevens in te bouwen in zijn *diagnose*, die immers nooit volledig genoeg kan zijn ook al overtreft zij in dat opzicht alle *andere systemen*. (spatiëring door ondergetekende).

Ook hier weer de — wetenschappelijk niet-verantwoorde — *grootheidswaan*.

32 Met de intense verzuchting: „Moge 't ons, iriscopisten, gegeven zijn door middel van het „werk onzer ogen” voorlichtend te werken

op de intelligentie van vele goedwillende medici, maar vooral ook „verhelderend” op de van de beslissing, welke „irissleutel” de juiste irissen van talloze hulpbehoevende zieken, voor wie geen andere weg meer openstaat” wordt deze daverende nabetrachting besloten.

★

Als kwakzalverbestrijders stellen wij daar tegenover: „Moge het ons, nuchtere beoordeelaars van onbevoegd uitoefenen van de geneeskunst, gelukken onze Overheid er eindelijk van te overtuigen welk groot gevaar er schuilt in — wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeiings; en tevens ervan welk een hachelijke toestand voor de gezondheidszorg van heel ons volk is ontstaan sinds — een tiental jaren na de instelling van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid in 1865 — deze Overheidsinstantie — door meerdere bewijzen gestaafd — in gebreke werd gesteld door de oprichters van de Vereniging tegen de Kwakzalverij.

Met als gevolg, dat NIET aan deze openlijke beschuldigingen kon worden toegegeven, zonder onontkomenlijk gezichtsverlies. Deze mentaliteit is er de oorzaak van geweest, dat de gegronde klachten inzake plichtsverzuim van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid werden doodgezwegen en dat — tot op de huidige dag — geen systematisch gericht en doeltreffend beleid is ingesteld om een einde te maken aan deze wantoestand.

De politiek had daarmede — en wel tot grote schade van een goed functionerende gezondheidszorg — zijn, vrijwel alles overheersende greep op dit, zo belangrijke onderdeel van de Staatszorg eens en voor al gevestigd. Moge de huidige generatie — na meer dan een eeuw — gaan inzien, dat deze funeste invloed radicaal moet worden uitgebannen, wil men ons volk een optimale gezondheidszorg kunnen waarborgen.

A. P. N. de Groot, arts

(Slot volgt)

Verschenen als bijlage
van het Maandblad
tegen de Kwakzalverij
Juli 1973; 88ste jaar nr. 7

Belgische arts beoefent therapeutisch optimisme

De BELGISCHE ARTS Herman le Compte, die op voet van oorlog staat met de Orde der geneesheren in zijn land, die al tweemaal is geschorst door deze orde, een gevangenisstraf achter de rug heeft en er niet om heen draait dat de grootste kwakzalver van Frankrijk, Maurice Mességué, tevens zijn grote vriend is, probeert zijn praktijk als geriater in het West Zeeuwsch-Vlaamse Cadzand voort te zetten. Een levenslange schorsing als lid van de Orde der geneesheren in België hangt hem boven het hoofd. De aanvraag om voortzetting van zijn praktijk in Nederland ligt momenteel ter behandeling in Den Haag.

Le Compte (43 jaar) wil er rond voor uitkomen dat hij zichzelf een voortreffelijk arts acht, beter dan elke andere dokter in België. Als arts voor bejaarden verklaart hij belangrijke resultaten te hebben bij zijn patiënten bij het voorkomen en genezen van ouderdomsziekten via vooral het toedienen van vitamines in pillen en injecties.

Na drie jaar werken in Belgisch Kongo onder wat hij noemt de 'zwarten' kwam Le Compte, die in juli 1954 was afgestudeerd, in 1957 naar België terug. Daar begon hij een praktijk in Sint Idesbald aan Zee in West-Vlaanderen. In 1964 weigerde hij mee te doen aan de doktersstaking, die was uitgeroepen door de Orde der geneesheren in België. Nadien ging het mis in de verstandhouding tussen de orde en de arts.

Duizend jaar leven

NA EEN INTERVIEW in Het Laatste Nieuws waarin Le Compte over zijn geneeswijze en behandelmethode verklaarde dat hij zichzelf gemakkelijk duizend jaar te leven gaf, volgden 2 schorsingen van drie maanden en zes weken vanwege de Orde, omdat Le Compte zich te buiten was gegaan aan publiciteit over zichzelf; een arts mag voor zichzelf geen reclame maken in België.

Le Compte bleef zijn praktijk uitoefenen onder het motto dat de Belgische orde ongrondwettelijk is. Die praktijkuitoefening leverde hem voor eerst een gevangenisstraf van een week op in de gevangenis van Brugge, waaruit hij te voorschijn kwam voorzien van zakken met als opschrift 'deze zak mag niet uit de gevangenis worden meegenomen'. De zakken gebruikt hij nu om zijn documentatie over zijn controversiële loopbaan aan de man te brengen.

Omstreden Belgische arts

Het is nu dus zover met hem dat hij wil uitwijken naar ons land en met name naar Zeeuws-Vlaanderen om vandaar uit zijn vooral Belgische cliënten te kunnen blijven bedienen. Wat dat betreft zijn er meer controversiële figuren, zoals de kwakzalver Carolus

Vleugels, die de wijk namen naar het zuidwesten van ons land.

'Therapeutisch optimisme' noemt Le Compte zijn methode van werken. Hij gaat behalve van de toepassing van vitaminen uit van de invloed van de eigen geest van de mens op het lichaam. Dat heeft volgens hem niets met kwakzalverij te maken, maar hij geeft toe dat de psychosomatische geneeskunde die alle kwakzalvers gebruiken ook bij hem toepassing vindt.

'Daarom hebben zij ook zoveel succes', zegt hij. Le Compte vindt dat dit veel meer moet gebeuren. 'Mijn grote vriend Maurice Mességué, de grootste kwakzalver van Frankrijk zegt 'J'ai de l'influence sur les autres et ça leur

Noodlottige geruchten

GROEPEN MENSEN in de staat Bihar hebben niet minder dan 36 personen gedood. De moordpartijen ontstonden als gevolg van geruchten dat heksen en toverdokters aan 't werk waren geweest om kinderen te ontvoeren of te vergiften.

Volgens een Reuterbericht verklaarden autoriteiten dat mensen die ervan verdacht werden heksen of toverdokters te zijn door uitzinnige mensenmassa's waren gegrepen en op brute wijze waren vermoord. Enkele oude vrouwen waren op brandstapels geworpen.

De lijken van twee kinderen en de ernstig toegetakelde lichamen van twee vermoorde volwassenen werden naar Chapra, dertig kilometer van Patna gebracht. Volgens de geruchten zou de kinderen vergif zijn ingespoten, maar de districtsrechter zei dat beide kinderen aan voedselvergiftiging waren gestorven. Regeringsjeeps met luidsprekers reden na deze uitbarstingen van collectieve woede door het betrokken gebied rond. De bevolking werd gewaarschuwd het recht niet in eigen hand te nemen.

fait du bien. Si cela est du charlatanisme, alors je suis un charlatan.' „Ik heb inderdaad ook invloed op anderen, dus ben ik ook een charlatan. Want ik geeft grif toe: het zijn niet alleen de vitamines die gezondheid brengen”.

Le Compte acht zichzelf voortreffelijk, ook al omdat hij erin slaagt naar zijn zeggen om geabonneerd te zijn op tweehonderd medische tijdschriften, vooral over de geriatrie. 'Ik werk vijf morgens per week, ik krijg per jaar tussen de vijfhonderd en de duizend boeken toegezonden. De middagen en de avonden gebruik ik voor studie.'

„Wet van Le Compte”

LE COMPTE HEEFT drie doeleinden: de gezondheid, de jeugd en de schoonheid bewaren bij zijn patiënten en zijn eigen familie. Zijn vrouw is beeldhouwster (Begga d'Haese) en verwacht haar tiende kind. Tijdens haar eerste zwangerschap begon hij haar alle mogelijke injecties toe te dienen, moest zij vitaminepreparaten slikken. Bij Le Compte gaat het vooral om de vitamines A, B en C. Uitgangspunten zijn zijn stellingen dat de veroudering van de mens vlugger gaat naarmate de tekorten groter zijn, dat de veroudering niet alleen versnelt, maar zelfs veroorzaakt wordt door de tekorten en dat „wie macht heeft er misbruik van maakt”. Maar die laatste „wet van Le Compte” heeft meer met zijn verhouding tot de Orde der geneesheren als met zijn bepaald niet kleine praktijk te maken. Zijn patiënten hebben een actiecomité opgericht. Le Compte zelf haalt af en toe vinnig uit naar zijn collega's in België en de orde die volgens hem ongrondwettig is, omdat alleen het parlement een vereniging met rechtsbevoegdheid in het leven kan roepen en niet een koninklijk besluit.

Zijn collega's noemt hij „fotografen die niet meer zonder belichtingsmeter kunnen werken”. Heel de Belgische medische wereld is tegen hem en zijn praktijk. Er loopt nog een proces tegen hem voor de Korrektionele rechtbank te Veurne, er is een voorwaardelijke gevangenisstraf van een maand en een geldboete geëist.

Le Compte zelf doet inmiddels behalve goede zaken met zijn praktijk (hij heeft er een riant huis en drie auto's aan over gehouden) ook niet onfortuinlijke zaken met zijn boek 'Hoe word ik 1000 jaar?' dat inmiddels aan zijn derde druk toe is. Dit pocketboek ligt zelfs op de leestafels in de Vlaamse dorpscafé's.

Franse magnetiseur geeft zijn „fluidum” aan ketting van patiënten

ZE HEBBEN DE „gave”. Hoe gaat dat? In Paris Match vertelde enige tijd geleden Gérard Morin, een Parijse genezer, dat hij de gave had ontdekt in 1939, toen een vriendin geopereerd was aan een gezwel in de hals. Zij had veel pijn, doordat bij de operatie kleine zenuwen waren doorgesneden. Hij had zijn hand op het verband gelegd en toen voelde zij eensklaps verlichting van de pijn.

Zo vond deze handoplegger zijn bestemming. Hij practiseert nu in een nogal sombere omgeving in het XIXe arrondissement, waar hij zelfs 'n keurig tuintje heeft. Morin, een zestiger, treedt op met het air van de directeur-generaal van een grote onderneming. Hij behoort, tot wat men in Frankrijk noemt de „ténors” van dit vak en hij ontvangt 150 à 180 klanten per week. Hij vraagt 25 frank voor een consult van 20 minuten.

Een radiesthésist, Jean Auscher, ook een Parijzenaar, beweert niet dat hij kan genezen — hij stelt alleen maar de diagnose met behulp van een pendel. Paris Match vond het maar een vreemde man, deze raadgevend ingenieur, die in het halfduister van zijn spreekkamer elke dag maar twee patiënten ontvangt. Hij heeft anderhalf uur nodig om de diagnose te stellen met behulp van grote anatomische tekeningen en de pendel.

Hij heeft deze „gave” ook bij toeval ontdekt, toen bij een partijtje bridge zo'n voorwerp aan een touwtje op tafel lag: de pendel. Hij nam hem in de hand en tot zijn verbazing begon de pendel te draaien. Sedert dien stelt Jean Auscher diagnoses . . .

Mességué's „enquête”

PARIS MATCH VERTELT voorts uitvoerig over, hoe kan het anders, de kruidendokter Maurice Mességué, aan wie wij ook in 't juninummer weer eens aandacht hebben besteed (blz. 24). Mességué dan, die om zelf des te stralender voor de dag te komen nooit schroomt tegen collega-kwakzalvers op de scherpste wijze van leer te

trekken, verzekert dat duizenden mensen vermoord zijn door genezerikken. Hij heeft ook het bewijs, zegt hij. Enige jaren geleden zond hij een brief naar 800 genezers. Hij zei daarin, dat zijn vrouw een gezwel had dat de geneesheren door een operatie wilden verwijderen. In deze brief vroeg Mességué, die zijn ware naam wel verzwegen zal hebben, wat de genezer daarvan dacht en of hij meende zelf de tumor te kunnen behandelen. „Ik ben bereid alle kosten te betalen”, aldus de brief over het voorgewende ziektegeval.

De antwoorden op de brief waren ontstellend. Niet minder dan 717 van de 800 aangeschreven kwakzalvers antwoordden dat zij de operatie afraadden en beloofden de tumor te zullen genezen en er werden bedragen gevraagd, die varieerden van 100 tot 15.000 frank. Slechts elf van de aangeschrevenen antwoordden dat alleen een chirurg hulp zou kunnen bieden.

Alalouf aan het werk

PARIS MATCH GING ook nog naar Toulouse om daar de magnetiseur Léon-Serge Alalouf aan het werk te zien. Uit alle hoeken van het departement Haut-Garonne waren de klanten van Alalouf gekomen, maar ook uit verder gelegen streken, hele auto's vol, uit Lourdes, Tarbes, Castres, Albi, Mannen, vrouwen, kinderen, allen op weg naar de vrijdagse massagenezing door de „thaumaturg”.

„Het consult begint. De seance kan collectief worden gehouden, maar men kan ook individueel worden behandeld door Alalouf. Secretariaessen in 'n witte bloes gekleed leiden de patiënten binnen. Soms een groep van vijf, zes personen. Ja, die Alalouf heeft toch maar de gave!

**LEDEN,
WERFT LEDEN!**

Gedenkt
ons archief!

Hij vraagt hen een ketting te vormen, ze moeten elkaar de hand geven. En stevig, want anders vloeit het fluidum niet van de een naar de ander! De „thaumaturg” — wonderdoener — geeft zijn fluidum aan de eerste van de ketting, en dan vloeit dat vanzelf verder naar de anderen. Vijf minuten . . . en dan is het consult voorbij.”

In brood zit weinig vet

OP DE TOTALE hoeveelheid vet, die men per dag nuttigt, maakt het vet uit brood maar heel weinig uit. Wat men aan boter of margarine en aan beleg op de boterham doet, bevat veel meer vet.

Aldus de Consumentengids naar aanleiding van een onderzoek naar vet in brood en in broodvervangende producten. Uit dit onderzoek is gebleken, dat een snee knäckebröd, een tea cracker of een snee verpakt geroosterd brood minder vet bevat dan een gewone snee brood, een beschuit evenveel en een cream cracker meer. Omdat al deze broodvervangende producten per snee of stuk minder calorieën leveren, is men licht geneigd er meer van te eten. In dat geval gaat de winst voor de lijn weer verloren en men is alleen duurder uit.

TE LAAT

WIJ ROEPEN DE clementie in van onze lezers: het meinummer van ons maandblad bereikte hen te laat, namelijk in juni als gevolg van een communicatiestoornis bij de verzending. Zo doende ontstond er een tijdsverloop van twee maanden tussen het afsluiten van de kopij voor het meinummer en het ogenblik waarop de lezer dit nummer thuis ontving.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buijter, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts te 's-Gravenhage**; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelle, **Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerenden f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 28

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerenden f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Oppericht 1 Januari 1881

Acupunctuur is "in"!

INLEGVEL

Iriscope ontrafeld door onze voorzitter dokter De Groot

ALS INLEGVEL publiceren wij in dit nummer het tweede deel van de brochure van arts A. P. N. de Groot, voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, „Het waandenkbeeld van de iriscopist Nicolaas Bos”.

In het volgend nummer vragen wij aandacht voor een artikel dat de heer De Groot schreef over „Bovennatuurlijke tipgeverij”, de „zoveelste miskleun” van paragnost Gerard Croiset. Men zal zich herinneren dat Croiset een „visioen” had van de dader van de moord op een Chinees echtpaar. Als gevolg van dit „visioen” werd de Haagse organisator Jacques Senf ontvoerd en drie uur lang gemarteld om hem tot spreken te dwingen. Senf had niets met de zaak uit te staan.

De heer De Groot schrijft dit artikel als bijdrage tot zijn rubriek **Markante facetten**.

PINDAKAAS MET AFLATOXINE

IN DE CONSUMENTENGIDS van juli zijn de resultaten gepubliceerd van een onderzoek dat de Stichting Vergelijkend Warenonderzoek instelde naar pindakaas van zeventien merken. Daarbij werd onder andere gelet op de fijnheid, het eiwit-, vet- en vitaminegehalte, de smeerbaarheid en de houdbaarheid. Verder ging de aandacht uit naar aflatoxine, dat is een stof die afgescheiden wordt door een soms op pinda's voorkomende schimmel. Hoewel volgens de Warenwet geen aantoonbare hoeveelheid aflatoxine in voedingswaren aanwezig mag zijn, werd deze stof toch in verschillende potten pindakaas aangetroffen.

In de Tour de France Ook in "de Kosmos"

LANGZAMERHAND DREIGT DE acupunctuur een ware obsessie te worden. Tot in het heftige proza van de sportrubrieken van de kranten is de acupunctuur doorgedrongen. Want wat lezen wij in De Volkskrant over de deelnemer aan de Tour de France Cyrille Guimard? Dit Franse idool onder de wielrenners had last van zijn knieën. „Twee onwillige knieën dwongen Frankrijks nieuwste wielerafgod uit de Tour”. Dat was vorig jaar. En nu treurt Frankrijk weer. En opnieuw om Cyrille Guimard.

Afgelopen winter al, weet Frans van der Schoonderwalt verder te berichten, had Guimard tal van doktoren geraadpleegd. „Ze hebben hem behandeld en gerust gesteld. Maar ik had liever gehad dat ze de kwaal hadden gelocaliseerd.” Hij weet dus niet wat hij mankeert. „Maar om de vier, vijf dagen komt de pijn terug.” Kort voor de Tour koos hij, misschien ten einde raad, voor de Chinese acupunctuur. Hij onderging de behandeling in Grenoble. Tijdens de rustdag te Divonne-les-Bains wilde hij opnieuw dit middel beproeven. „Die acupunctuur heeft me veel vertrouwen gegeven destijds. Maar ik heb nog wel steeds de pech van vorig jaar in gedachten. Ik ben me voortdurend bewust van de risico's die ik loop”.

En in Wenen

DE GEMEENTERAAD van Wenen heeft besloten een instituut voor acupunctuur op te richten. Het zal een plaats krijgen in de algemene polikliniek van de stad Wenen en de naam „Boltzmann-Instituut” dragen. Er komt een medicus aan het hoofd, dr. Johannes Bischof.

ACUPUNCTUUR IS, het beeld doet wat vreemd aan, wel een trekpleister tegenwoordig. Dat getuigt een persbericht, dat het meditatiecentrum „Kosmos” aan de Prins Hendrikkade te Amsterdam verspreidde. Wij laten het hieronder, grotendeels, volgen:

Na twee goedbezochte introductie-avonden waarop Jessica Chembless enkele tientallen mensen kennis heeft laten maken met de grondbeginselen van de do-in (zelfmassage volgens de acupunctuurmethode) zal zij nu beginnen met een vierweekse cyclus acupunctuurmassage.

Tijdens deze avonden leer je een ander te masseren. Achtereenvolgens zullen de rug, de benen, het hoofd, de armen, de borst en de buik aan de beurt komen. Deze massage werkt stimulerend op de verschillende systemen binnen het lichaam zoals bloedsomloop, zenuwstelsel en spijsvertering, maar vooral op het energiesysteem, een vertakt net van energiestromen door het lichaam. De term acupunctuur slaat op het gebruik van de acupunctuurmeridianen als richtlijn voor het toepassen van deze massage. (Het heeft dus niets met naalden of zo te maken.)

Deelnemers aan de cursus, die in juni en juli werd gegeven, werd tenslotte aanbevolen: „Neem een lichtgewichtmatras of een slaapzak mee, waarop je kunt liggen”. (Naalden hoeven er niet in, het is tenslotte geen fakirkunst, die mej. Jessica Chembless in de Kosmos beoefent!)

**LEDEN,
WERFT LEDEN!**

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis is KWAKZALVERIJ

ZONSVERDUISTERING

- een euvel omen?

DE IN EEN DEEL van Afrika totale zonsverduistering van 30 juni heeft heel wat mensen in ongerustheid gebracht. In Senegal en in de streek van Dakar zag de bevolking er een kwaad voorteken in — zoals ook in het verleden een zonsverduistering als een euvel omen werd beschouwd, ook in het oude Europa. In de buurt van Kaap Verde en in de stad Dakar viel

een vreemde regen, geen zware tropische stortbui maar meer een Europese regen, licht maar wel aanhoudend als begin van het (hevig begeerde) regenseizoen.

Islamieten wierpen zich biddend ter aarde tijdens de zonsverduistering en zongen verzen uit de Koran. Een imam van een bekende moskee in Dakar las de hele Koran van begin tot einde.

Aan de Afrikaanse oostkust, in Nairobi, gingen de bewoners van Aziatische afkomst in de tempels bidden. Maar terwijl sommige Afrikanen zich

afvroegen of de zon dood was gegaan — na enkele minuten werden zij gerustgesteld — maakten anderen de mensen wijs, dat de blanken de zon hadden gestolen. Ook dat bleek goed af te lopen. De totale verduistering duurde niet meer dan zeven minuten.

De regering van Kenia was al maanden geleden met een voorlichtingsprogramma begonnen om de angst voor de zonsverduistering weg te nemen en... er op te wijzen, dat men niet met het onbeschermd oog naar de zon moest pogen te kijken om blindheid te voorkomen.

Zonderling pleidooi voor erkenning van de onbevoegden

HOEWEL DE ALGEMENE leerplicht niet van vandaag of gisteren dateert blijken er toch nog wel de nodige warhoofden rond te lopen. En soms ziet men de produkten van hun warhoofdigheid gedrukt staan. De heer H. A. Hazeloop heeft daar in een ingezonden stuk in de Haagsche Courant een duidelijk voorbeeld van gegeven.

Hij is teleurgesteld over de nieuwe regering, die aan de noodzakelijke kwalitatieve verbetering op het gebied van de volksgezondheid volgens de heer Hazeloop geen aandacht zou schenken. En waaruit zou die verbetering dan moeten bestaan?

a. Instelling van homoeopatische leerstoelen.

b. Het stimuleren van ons verouderd kankeronderzoek in biologische richting.

c. Het ontwerpen van een regeling tot erkenning van de z.g. onbevoegden.

Dat z.g. is natuurlijk een afkorting, die de heer Hazeloop bezigt, want die vindt kwakzalvers volkomen bevoegd om op de mensheid los te laten. Dat na een onderzoek dat vier jaar duurde de commissie-Peters geen kans zag om een bevredigende regeling van de erkenning van de onbevoegde genezers te komen vergeet de inzender in de Haagsche Courant voor het gemak maar.

Hij verwacht zoveel heil van zulk een erkenning — waarbij hij nog even wijst op de Duitse omstandigheden — dat het geldverslindend stelsel van verplichte ziekteverzekering geleidelijk zou kunnen worden opgeheven! De behoefte aan zulke „dwangsystemen" zou komen te vervallen. Blijkbaar verwacht hij, dat wanneer er maar genoeg „heilpraktiker" zouden rondlopen, maar genoeg naturopaten en iriskijkers zich over onze zieken zouden ontfermen, de verplichte ziekteverzekering overbodig zou worden. Al die heilpraktiker en iriskijkers en andere genezerikken doen hun werk toch gratis, voor niets en niemendal?

In West-Duitsland lijdt men, aldus nog steeds de heer Hazeloop, die er en passant nog de fluoridering van drinkwater bij haalt, niet voor de vrees voor alternatieve methoden. Dat bleek toen onlangs de minister voor Jugend, Familie, Gesundheit, Frau dr. Focke in een tv-voordracht zich voorstandster verklaarde van natuur-geneeswijze en homoeopathie. „Tevens heeft deze minister een boek, dat over Heilpraktiker handelt, van een gunstige beoordeling voorzien", vermeldt hij verder in zijn ingezonden stuk.

Dat mevrouw Focke dat alles zo mooi vindt doet ons overigens niets: zij zal niet de eerste gezagsdraagster zijn, die onverstandige dingen zegt. Wij zijn blij, dat we in Nederland dergelijke klanken niet uit ministeriële mond vernemen.

Willem van de Moosdijk zit nu straf uit

IN ONS JUNINUMMER konden wij — op blz. 22 — weer eens melding maken van Willem van de Moosdijk. Een tijdlang is hij opgenomen geweest in de psychiatrische observatiekliniek te Utrecht. Maar in de tweede helft van juni, zo wist Trouw te berichten, is hij in Den Bosch begonnen aan het uitzitten van een gevangenisstraf van negen maanden. Deze was hem, na een eis van een jaar, opgelegd wegens oplichting met de verkoop van kruiden aan cliënten in België. Deze moesten 2300 gulden betalen voor zakken kruiden die Van de Moosdijk voor f 19,50 had ingekocht. Van het arrest van het gerechtshof ging de kruidendokter in cassatie bij de Hoge Raad, die op 16 januari het cassatieberoep verwierp.

De kruidendokter zal nog met zijn 58-jarige broer terecht moeten staan onder verdenking van het op 10 november vorig jaar in de villa van de kruidendokter plegen van de gewelddadige beroving van de 44-jarige chef van het grenswisselkantoor in Eindhoven voor een bedrag van ruim een miljoen gulden.

De Bossche officier van justitie mr. J. M. Hulleman verwacht dat deze zaak in het najaar door de rechtbank in Den Bosch zal worden behandeld.

*Gedenkt
ons archief!*

Het waandenkbeeld van de iriscopist Nicolaas Bos (slot) door A. P. N. de Groot

33 Het toeval wilde, dat wij — gegevens voor deze brochure verzamelende — kennis kregen van een uitgave van een Duitse beoordeling van de iriskijkerij door een viertal oogartsen. Deze — zeer deskundig geschreven — beoordeling werd gepubliceerd in de „Bücherei des Augenarztes“, 22e Heft 1955, uitgave: „Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart. Onder de titel: „Irisdiagnostik, Eine Augenärztliche Kritik“, bearbeitet von:

1. Prof. Dr. P. A. Jaensch, Essen,
2. Priv. Doz. J. Rohen, Mainz,
3. Prof. Dr. E. Schreck, Erlangen en
4. Priv. Doz. Dr. B. Huerkamp, Göttingen.

Met het oog op het grote belang, dat deze verhandelingen betekenen voor een gedegen wetenschappelijk inzicht in de — waanzin van de — iriscopie, geven wij onderstaand gaarne een uittreksel van het daarin verhandelde.

ZUR GESCHICHTE DER
AUGENDIAGNOSE,
PROF. DR. P. A. JAENSCH.

34 Vrijwel alle afzonderlijke iriskijkers in Duitsland hebben hun eigen projectieplaatsen van de organen, hun eigen kleurenwisseling, crypten enz. op de iris. Natuurlijk zou dit grote verwarring moeten geven bij de beoordeling. Maar deze kwakzalvers weten daar gevoelig raad mede: Een projectieplaats hoeft niet dezelfde te zijn voor iedereen, ze zijn immers bepalend voor elk individu a f z o n d e r l i j k, ze zijn a.h.w. in de plaats te stellen van ieders vingerafdruk. (spatiëring door ondergetekende).

35 De beoordeling van de schrifturen van de iriskijkers is daarom zo moeilijk, omdat ze de bekende begrippen van de geneeskunde niet zelden in een andere betekenis gebruiken, omdat drukfouten over het hoofd worden gezien en omdat enkele zinnen niet begrijpelijk zijn.

36 Vele iriskijkers hebben eigen systemen ontwikkeld. Ze verschillen in opgaven over bij de ligging van de afzonderlijke organen horende plaatsen op de iris en in de opgave van kleur- en vormverandering ten opzichte van elkaar.

Het aantal is zo groot, dat ieder, die hieruit zijn keus moet bepalen, ook voor de moeilijkheid is, die nu erkend moet worden, omdat de ontdekking ervan in de gegeven kringen bijzonder hoog aangeschreven staat, komt te staan.

37 De iriskijkers hechten grote waarde aan de kleur van het regenboogvlies, waaruit ze de gezondheidstoestand van de patiënt aflezen, ja zelfs diens constitutie vaststellen.

38 Kleurveranderingen spelen bij de iriskiekeboe een grote rol: Helderere tekens in de iris treden bij acute ontsteking op en verdwijnen weer bij genezing. Donkere daarentegen tonen chronische ziekten aan en donkere met een heldere rand betekenen genezing van het chronische lijden ! !

39 Vele iriscopisten beschrijven „vreemde“ kleuren te hebben waargenomen ergens op de iris. Zij verklaren dit verschijnsel als „vergiftigsteken“, meestal als een beschadiging door allopathische geneesmiddelen. Niets minder dan dat.

40 Als door verschillende iriskijkers de organen en hun afwijkingen worden geprojecteerd betekent dit voor niet-iriscopisten even zovele ernstige tegenspraken. Niet aldus voor de monomane iriskijker: deze verschillen spelen bij hem geen rol. Immers, bij orgaanziekten zijn niet alleen veranderingen in het corresponderende irisveld te verwachten, maar ook in zijn omgeving. Ze kunnen zelfs door „terugwerking“ ook op heel andere plaatsen optreden. SIC.

41 De opgaven van iriskijkers inzake grove draadvorming, volgens de iriscopisten kentekenend voor tuberculose, werd bij 1400 ogenparen nagegaan. Daarbij bleek, dat deze — vermeende — afwijking bij tuberculosepatiënten NIET vaker voorkwam dan bij de gezonde bevolking. Bij 58% van de t.b.c.-patiënten bleek in het „longenveld“ op de iris generlei teken aanwezig, slechts 2% vertoonde daar wat „opheldering“.

42 Stellingname der afzonderlijke irisdiagnostici inzake de localisatie van de verschillende „velden“ en de orgaanligging op de plaatsen van het regenboogvlies blijkt een wel zeer opvallende onenigheid aan het licht te brengen.

43 De irisdiagnostici zijn de opmerking van de geneeskundige deskundigen, dat ze klaarblijkelijk alle orgaanziekten klakkeloos uit een blik op het regenboogvlies kunnen herkennen, met uitzondering van die van h e t o o g z e l v e, tegemoet getreden met de laconieke — mededeling, dat een gekronkeld vlekje, binnen — boven tussen de ring van de uitwendige organen en die van de huid bestemd is voor oogziekten. 't Is maar een weet.

44 De iriskijkerij is verre bevoorrecht boven de simpele geneeskunde: Over de localisatie van de wil, het verstand, de hysterie, het sexuele- en gemoedsleven, de epilepsie en de duizeligheid — alsnog volkomen onbekend bij de officiële geneeskunde — w e t e n d e eersten alles af.

45 Vaststaande, door gedegen histologische onderzoekingen of experimenten zonder twijfel bewezen, feiten in de oogheelkunde worden door de aanhangers van de irisdiagnostiek verzwegen.

De oogdiagnostiek is daartegenover wel zeer grootmoedig: als ergens in hun beschouwing een verbinding niet door een zenuwbaan — veelal vergeleken met de draden van de telegrafie — loopt, gaat men zonder gewetensbezwaar over op draadloos contact.

46 Het orgaan meldt — als zender — zijn verandering door draad- en zenuwloze Od-invloed (= de algemene wereldenergie) aan de hersenen als ontvanger: „Daar wordt de prikkel overgeschakeld en per luidspreker aan de iris met de afzonderlijke organen — en nevenvelden — overgedragen.“

47 Een van de bekende Duitse iriskijkers verklaarde: „Het, door God gewilde karakter van de Irisdiagnostiek probeert zich niet een wetenschappelijk exacte diagnose te stellen, maar openbaart zich als de grondoorzaak van elk lijden, opdat de juiste therapie — zonder kostbare tijd te verliezen — kan worden ingesteld.“

48 Bij de iriskijkerij wordt strijk en zet een zeer groot aantal tekenen gevonden, die dan alle worden gezien als een orgaanafwijking. Dit betekent, dat veelal één van al die aanduidingen bij een patiënt wel op de werkelijk bestaande afwijking zal wijzen.

49 In meerdere gevallen konden — bij wetenschappelijk verricht na-onderzoek — steld, worden bevestigd. Dit wijst zonder meer maar weinig „diagnoses“ door iriscopisten geuit, dat „ogen- en irisdiagnostiek“ geen enkele aanspraak kan maken op een leidende rol in het vaststellen van een ziekte. Ze heeft slechts een zeer twijfelachtige betekenis als diagnostisch hulpmiddel.

50 De ogendiagnose verfoeit de kritiek, door de officiële oogheelkunde op haar uitgeoefend. Eerstgenoemde beweegt zich op het gebied van de speculaties — en wel met een pseudo-wetenschappelijk tintje. Elke „Ei wand“(?) wordt ontkend, de iriscopie hoeft, omdat ze steunt op jarenlange ervaringsfeiten, helemaal niet de ondersteuning van de oogheelkunde, noch ook diens erkenning.

Maar noch de iriscopie, noch de ogendiagnose kunnen stand houden tegen ernstige kritiek: ze zijn niet geschikt om herkennen van ziekten te bevorderen, ze beletten dit veeleer.

51 De Duitse rechtspraak heeft dit kwasi-wetenschappelijke, kwakzalverige, optreden bestempeld als „unlauteren Wettberw“ en „prahlerische Versprechungen“. Het Reichsgericht heeft één van de iriskijkers, die beweerde door ogendiagnose ziekten te kunnen diagnostiseren, voorgehouden dat zijn optreden waardeloos zou zijn en als „ungeeignet“ werd aangezien. Hij zou een zeer onwetenschappelijke stumper zijn, die op z'n best door toeval ziekten een enkele keer zou kunnen goed r a d e n.

52 Ondanks dit alles heeft de ogendiagnostiek soms gevolgen, die door mondeling verbreide geruchten, overal faam genieten. De grondoorzaak van deze — voor een nuchter denkend mens onbegrijpelijke — lichtgelovigheid en kritiekloosheid van het publiek is er de oorzaak van. De „MYTHOS“ heeft in Duitsland — en helaas niet alleen daar — steeds over het verstand gezegevierd.

STRUKTUR UND NERVÖSE
VERSORGUNG DER IRIS.
PRIV. DOZ. JOHANNES ROHEN.

Ook wat de anatomische en physiologische verhoudingen betreft wordt er door het lekenapostolaat van de iriskijkerij eigenlijk maar met de pet naar gegooid.

53 Van meerdere kanten wordt door leken beweerd, dat de iris veranderingen zou ondergaan bij ziekten ergens in het lichaam, ja zelfs, dat men de aard van de ziekte door de aard van irisverandering zou kunnen diagnostiseren. De z.g.n. Ogendiagnose.

54 Als men de iriskaart bekijkt moet men aannemen, dat binnen het bereik van één en hetzelfde bloedvat, dat van de iriswortel naar de pupilrand loopt, verschillende reacties optreden, daar de z.g.n. „orgaantekens“ vaak slechts een zeer klein oppervlak van het

regenboogvlies beslaan. Beweerd wordt, dat ongeveer 60 organen op de voorvlakte van de iris worden geprojecteerd.

55 Wat betreft de bijzondere structuren van het z.g.n. „voorblad” bij de menselijke iris, dat steeds weer tot ogendiagnostische speculaties aanleiding heeft gegeven, heeft men geen enkele bewezen aanwijzing, dat dit deel van het regenboogvlies bijzondere nerveuze, projectieachtig gerangschikte, betrekkingen tot de periferie heeft.

WISSENSCHAFTLICHE MEDIZIN UND IRISDIAGNOSTIK ZUR ERKENNUNG VON KRANKHEITEN DES KÖRPERS AM AUGE.
PROF. DR. EUGEN SCHRECK.

56 Publiciteitsmedia geven veel aandacht aan de irisdiagnostiek, hetgeen mede tot gevolg heeft, dat talrijke homeopathische artsen en „Heilpraktiker” zich „Spallampen” voor het beoefenen van iriscopie hebben aangeschaft.

57 Tegenover wetenschappelijk-verantwoorde geneeskunde staan de iriskijkers, die uit iristekens in „orgaanvelden” van het regenboogvlies constitutie, resistentievermindering en ziekten van het menselijk lichaam „voorspellen”.

58 De iris bestaat uit 2 bladen, het buitenste stromablad en het binnenste pigmentblad, waarvan de iriscopisten eigenlijk alleen maar het naar buiten gekeerde stromablad voor hun doel gebruiken.

Het weefsel hiervan bestaat voor het grootste deel uit een dicht netwerk van bloedvatjes met talrijke vertakkingen. Door dit laatste lijkt het of de overwegend radiaal verloopende vaten door talloze scheef- en ringvormig verloopende worden weggedrukt. Dit geheel van het bloedvatennet is ingebed in — en omkleed door — vervormbaar en uitzetbaar bindweefsel.

Verder liggen in dit stromablad van de iris ook nog spiervezels, die de pupil kunnen vernauwen en verwijderen. Deze spiertjes zijn steeds werkzaam en doen het regenboogvlies uitzetten, „stauchen” (?) en „Raffen” (?). Natuurlijk worden hierdoor de bloedvaten regelmatig van vorm veranderd: Nu weer schijnen ze langgerekt — uitgetrokken —, dan weer slank, dun, vervolgens dikker en sterker gekronkeld.

59 Deze — solide — anatomische onderbouw van bloedvaten en bindweefsel heeft tot gevolg, dat er onregelmatige — soms zelfs bizarre — grovere en fijnere, lijnachtige tot bandachtige „Prominenzen” optreden. Hierdoor ontstaan wisselvallige diepten, vlakkere „Mulden”, zelfs tot diepe kraters.

60 Door verschil van lichtsterkte wisselt de grootte van de pupil elk ogenblik: bij vernauwing treden in de iris plooiën op, de vaten in het regenboogvlies worden langer, dunner. Als gevolg hiervan worden ook de spleten, lacunen en crypten langgerekt, minder hoekig en minder diep tot zelfs onzichtbaar wordens toe. Bij verwijding van de pupil treedt vanzelfsprekend het tegengestelde op: lacunen en crypten lijken breder, dieper, onregelmatiger.

61 De geneeskundige diagnostiek vormt zich regelmatig een oordeel over de gehele iris, haar oppervlakte, het stromablad en het achterste pigmentblad. In schrille tegenstelling hiermede staat het „helderziende” van de iriscopist, die slechts oppervlakkig naar het stromablad oordeelt.

62 Het ontstaan van de iriskijkerij komt voor rekening van een 11-jarige jongen, die in 1836 door een uil werd „Verkrallt”. Hij kon zich slechts bevrijden door een poot van de vogel te breken. Toen dat gebeurde „zag”

de knaap in het oog van het dier een zwarte streep optreden. Daardoor kwam hij op het idee, dat verandering in het lichaam op het regenboogvlies kon worden geprojecteerd en daar tekens doet ontstaan en achterlaten. Deze knaap ging met z'n kinderlijke gedachten nog verder en zocht en vond in het regenboogvlies de organen van het lichaam in „orgaanvelden” geprojecteerd. Deze werden door hem toen in een „irissleutel” voor het rechter- en linker oog samengevat. Een wonderkind?

63 Tegen deze kinderlijke gedachten heeft de medische wetenschap toch wel enkele bedenkingen.

a. Waarnemingen van een, door een gevecht „erregten” knaap van 11 jaar kan geen enkel wetenschappelijk gewicht worden toegekend.

b. De „ontdekking” kan op een eenvoudige, natuurlijke, wijze worden verklaard: de donkere streep in het oog van de uil kan wel een „schlotzformige” pupil zijn geweest.

c. Het is nooit gelukt dit grondexperiment van de iriskijkers te herhalen, hoewel dit vaak door wetenschapsmensen is geprobeerd.

64 Als men de, door de verschillende iriscopisten opgestelde, „irissleutels” met elkaar vergelijkt, valt direct op, dat er een evident verschil is in de ligging van de orgaanvelden, zoals die door de diverse iriskijkers op het regenboogvlies zijn geprojecteerd!

Dit moet nog te onbegrijpelijker zijn omdat op de iris niet veel plaats voorhanden is en daarom reeds geringe verschuivingen „wesentlich erscheinen”.

De verwarring wordt nog groter als wordt bedacht, dat tot heden 19 zeer van elkaar verschillende irissleutels openbaar zijn gemaakt. Van al deze beweert de opsteller, dat de zijne de enig juiste is!

65 De officiële geneeskunde heeft ernstige bezwaren tegen de beweringen van de iriscopisten, dat ze crypten, lacunen, perforaties e.d. irisbeelden „zien” omdat al deze — fictieve — voorstellingen, wetenschappelijk vaststaand, als normale varianten van de structuur van de iris bekend zijn.

66 Bij gezonde regenboogvliezen zijn bepaalde delen meer vatbaar voor geprojecteerde organen dan andere. Het is nu wel opvallend, dat iriskijkers hun projecties van organen juist daar zien, waar alle, nu gelijke ziekten, zeer „einfällig” optreden. Een prachtkeuze dus voor een plaats van voltreffers.

67 Als men het optreden — dan wel de genezing — van ziekten in het lichaam wil aantonen door te wijzen op de veranderingen in de betreffende irisvelden, moet men hiervoor met deugdelijke bewijzen komen.

a. Ten eerste moet ontegenstrijdig worden bewezen, dat op de plaats, waar eerst géén tekens aanwezig waren, ze in geval van ziekte wél optreden.

b. Ten tweede moet onomstotelijk door een serie van foto's worden aangetoond, dat in het verloop van ziekten, op de met haar corresponderende projectieplaatsen van de iris, ook veranderingen optreden.

In beide punten is tot dusverre de iriskijker in gebreke gebleven.

68 De iriskijkers zijn tot op heden niet verder gekomen, dan de — in principe onmogelijke en weerlegde — ontdekking van het 11-jarig knaapje, die door zijn strijd met de uil opgewonden was. Ze herhalen steeds hetzelfde valse grondprincipe in verschillende variaties. Ze doen dit met de eigenwijsheid van ondeskundigen en met die monomane en onverbeterlijke „Perseveration” die zo'n kwalijke zaak tekent.

Velen menen, dat een strijdvraag, die honderden jaren de geesten bezig houdt, toch wel iets waars in zich moet bergen. Dit nu geldt niet voor de iriscopie. Dat die zich telkens weer erg roert, komt alleen van de oude, atavistische, hang van het mensdom naar occultisme, van het geloof in wonderen.

69 Het lijkt de wetenschappelijk ontwikkelde onmogelijk voor het foutieve, absurde inzicht van de iriskijkers op enigerlei wijze vergelijkingen te trekken wegens gebrek aan logica bij laatstgenoemden.

DIE URSACHEN AUFFÄLLIGER IRISBEFUNDE UND IHRE BEDEUTUNG FÜR DIE IRISDIAGNOSTIK.
PRIV. DOZ. DR. B. HUERKAMP.

70 De strijd om de irisdiagnostiek kan nooit eindigen, omdat het hier om problemen gaat, waarbij, in plaats van weten, het geloven optreedt, waardoor de mogelijkheid van exacte bewijzen vervalt.

71 Als wij — tegenover deze gedegen mannaal — ons de infantiele, onvolledige, recensie van de medische medewerker van de dagbladcombinatie NRC-Handelsblad — vlees noch vis, haring noch kuit — voor ogen halen, dan moet toch wel worden geconcludeerd, dat de lezers van dit dagblad — voor zover de geneeskundige voorlichting betreft — op alles behalve aanvaardbare wijze worden voorgelicht.

72 Met deze publicatie meent het Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij een belangrijke bijdrage te hebben geleverd ter voorlichting inzake een onderdeel van de kwakzalverij.

De Vereniging zou in dit opzicht véél meer kunnen doen indien — met haar doel sympathiserenden — haar daartoe de morele — en financiële — steun zouden geven door zich als lid — dan wel als abonné op het Maandblad tegen de Kwakzalverij — op te geven.

Wij doen een dringend beroep op allen, die dit tot dusverre nog niet hebben gedaan, zich voor het lidmaatschap te melden.

Wij hebben uw steun dringend nodig.

Tot onze leden tenslotte de oproep: LEDEN WERFT LEDEN.

A. P. N. DE GROOT

N.B. Onder 5 werd gesproken over Rudolf Steiner als grondlegger van de antropologie. De lezer zal hebben begrepen dat hier werd bedoeld anthroposofie. In 1913 richtte hij de Allgemeine Anthroposophische Gesellschaft op. Zetel hiervan werd het Goetheanum in Dornach, Zwitserland.

**Verschenen als bijlage
van het Maandblad
tegen de Kwakzalverij
Augustus 1973; 88ste jaar nr. 8**

NATUROPAAT wil de balans in vibratie brengen!

E. J. BOER, DIE ZICH in NRC Handelsblad op zo bekwame wijze bezig houdt met de verslaggeving over medische onderwerpen (hij kreeg de Flaumenhaftprijs voor artikelen over de strijd tegen het tandbederf) heeft onlangs gesproken met een „naturopaat”. Een man, die „practijk” uitoefent in het zuiden des lands, een uit Australië teruggekeerde Nederlander.

De heer Boer vertelde hierover in het zaterdagse bijvoegsel van NRC Handelsblad: In zijn flatje oefent hij (die naturopaat in het zuiden des lands, red. MtdK) praktijk uit met een paar indrukwekkende bullen aan de muur afkomstig uit Australië en Amerika. Op zijn bureautje een bloeddrukmeter en een stethoscoop, aan de muur enige kaarten met aanwijzingen om de iriscopie te beoefenen.

„De iriscopie is een belangrijk hulpmiddel bij het stellen van de diagnose. De iris is als het ware de spiegel van het lichaam: het linkeroog geeft de organen van de linkerhelft weer, het rechteroog die in de rechterhelft.” Hij legt uit hoe bepaalde randen aan de iris op aderverkalking kunnen duiden, gele vlekken onderin op moeilijkheden in de spijsverteringsorganen. Er valt heel wat in de irissen waar te nemen. „Het wordt ook wel door artsen gebruikt, hoewel niet in grote mate.”

De naturopaat draagt achter zijn naam de letters ND en DC „doctor natural-therapeutic en doctor chiro praxis, beide kwalificaties verleend door de New York State Society of Naturopathic. Hij heeft een uitvoerige opleiding genoten en beoefent ook de spondelotherapy, het op mechanische wijze herplaatsen van wervels.

Irissen, bloed en urine

„IK ONDERZOEK MIJN patiënten de eerste keer zeker drie kwartier tot een uur”, zegt de naturopaat. „Ik luister, neem bloeddruk op, onderzoek bloed en urine, het laatste ook op kleur, geur en bezinsel, en maak een uitvoerige studie van de irissen. Alle gegevens worden in een staat opgeschreven en dan wordt de diagnose gesteld. Ik kan dan precies zeggen welke organen erbij betrokken zijn. Gemiddeld heb ik het maar in 25 procent van de gevallen mis.”

„Wat doet u daarna?”

„Ik tracht de mensen uit te leggen hoe ze beter kunnen leven, welke gifstoffen ze moeten vermijden, en zo dat ze weer tot gezonde mensen worden opgebouwd.”

„Wat voor mensen komen hier?”

Mensen met een blindedarmontsteking?”

„Nee... eigenlijk... wat wij doen is meer preventief. Wij proberen betere mensen te maken. Eigenlijk zouden oorspronkelijk de kinderen al hier moeten komen.”

„Ja... maar degenen die hier komen, die hebben toch al iets?”

„Ja... je krijgt de kneusjes, nietwaar...”

„Maat wat doet u met hen... geeft u ze geneesmiddelen?”

Pillen krijgt hij uit Duitsland

„Ja... diëten, ook wel pillen, die krijg ik dan uit Duitsland gestuurd. Ik had ze graag uit Australië willen hebben, maar dat is te ver, ik kan niet bij dat instituut aangesloten blijven. Hormoonpreparaten. Ik gebruik ook elektriciteit — dat is ten slotte ook natuur — zoals hoog-frequent golven, voor stimulatie van zenuwcellen, spiercellen, meestal werkt dat pijnstillend. En dan manipulatie. En baden... dat is dan hydrotherapie, zoals het Emserzoutbad (magnesium-sulfaat) waardoor de poriën en de toxinen... de huid wordt zo geassisteerd.”

Zenuwen in de knel

HIJ GAAT IN op de noodzaak om de bemesting van de planten te veranderen. „Het voedsel dat wij eten is gedatureerd, en als er een tekort in ons systeem ontstaat raakt een orgaan aangetast.” Dat fluor in het water een vergif is, staat voor hem vast. „Ik kan u het boek laten zien waar dat in staat.” Niet het calciumfluoride zoals het in de natuur voorkomt; dat zit in onze spiercellen en dat hebben we nodig. Als je daar te weinig van hebt, en dat komt tegenwoordig veel voor, dan krijg je verzakkingen, aambeien, spataderen, hartvergrotingen, van allerlei dingen. „Daar werk ik veel mee: fluorinediëten, potasdiëten. Oude mensen hebben kalium nodig.”

„Maar als bloedvaten eenmaal niet meer elastisch zijn, dan is dat toch een onomkeerbaar proces... dan kun je dat met mineralen toch niet meer in de oude staat brengen?”

„Welzeker kan dat! Ik heb hier iemand gehad uit Amsterdam, die had zogenaamd angina pectoris. Die deed twee stappen en kon niet meer lopen. Maar daar zaten bepaalde zenuwen in de knel. Die heb ik behandeld en ze liep zo weer naar de auto toe.”

Iemand komt met een oor

„NATUROPATHIE IS EEN geaccepteerde wetenschap... nee, niet hier, maar we lopen vijftig jaar achter,” aldus de naturopaat in het zuiden des lands. En hij vervolgt: „Dat is een algemeen bekend feit. In andere landen weet men wat naturopathie is. Ik heb jarenlang gepraktiseerd in Australië in drie klinieken... ik heb daar een heel goede naam.”

„Hoe zit dat met die organen?... ”

„Iemand komt bijvoorbeeld met een oor. Maar dat betekent dat ergens binnen een orgaan zit dat niet goed functioneert en dat heeft een sympathische verbinding met een ander orgaan, zoals bijvoorbeeld dat oor. Een lichaam is zo sterk als de zwakste schakel. Wat bij die ene persoon het oor is, kan bij een ander de keel zijn. Dat lichaam wil van nature elimineren. Wanneer de balans verbroken is dan krijgen we een ziektesymptoom. Gaan we de balans weer in vibratie brengen dan is het lichaam weer gezond.”

„Waarom niet een anti-bioticum?”

„Nee... de naturopathie zegt dat drugs en anti-biotica onderdrukken; zij onderdrukken de acute pogingen van eliminatie die door de natuur zelf zijn opgebracht. Zij nemen wel de vorm aan alsof het is weggedrukt maar langzamerhand gaat het in chronische ziekten over. Dat is een kardi-naal punt. Daar zijn wij zeer op tegen.”

Kretologie van naturopaat

MOETEN WIJ de naturopaat au serieux nemen? vraagt de schrijver in NRC Handelsblad zich af. Een vraag die niet mag uitblijven. Honderden doen het wel, wij doen het niet. Voornamelijk omdat zijn kretologie, vermengd met half-herkenbare medische begrippen zo weinig exact gedocumenteerd is dat wij er geen kant mee op kunnen. Het is geen wantrouwen in deze persoon, die ongetwijfeld het goede met zijn medemens voor zal hebben, maar wel in zijn kundigheid.

Maar hele volksstammen gaan naar de naturopaat, zelfs in ons land waar eigenlijk de naturopathie tot verboden praktijken behoort. De natuurgenezers zijn al niet meer weg te cijferen, dat blijkt voldoende uit het rapport-

NATUROPAAT: BALANS IN VIBRATIE!

VERVOLG VAN BLZ. 31

Peters (de staatscommissie, die zich beraadde over de onbevoegden. Red. M.t.d.K.).

Is het verkeerd wat zij doen? Wie zal het zeggen. Artsen doen ook wel eens verkeerde dingen.

(Waarbij wij mogen aantekenen dat dat nooit een verontschuldiging

kan zijn voor het optreden van een onbevoegde, die met bloeddrukmeter en urine-onderzoek typisch medische handelingen verricht. Deze man is, vinden wij, een groot gevaar. Met zijn hoofd vol warrigheden neemt hij het air aan van de bevoegde medicus. Red. M.t.d.K.)

Iris- en urinekijkerij

EEN OPMERKING UIT het rapport-Peters neemt voor de schrijver in NRC Handelsblad de ergste ongerustheid weg: „De overgrote meerderheid der patiënten raadpleegt eerst een arts en pas daarna een onbevoegde, indien hij bij de behandeling van de arts geen baat heeft gevonden of denkt te vinden. Lang niet iedere behandeling door onbevoegden levert ernstige gevaren op, misschien juist doordat tevoren al een arts is geraadpleegd. Gevaren zullen als regel ook

niet worden veroorzaakt door de handelingen die de onbevoegde zelf verricht — wel doordat deskundige hulp achterwege blijft.”

Dat is het... laten wij de natuur liefhebben, maar laten we in geval van nood, van werkelijk gevaar, ons niet fataal vergissen. Laten we de natuurgenezer heel rustig als onbevoegd blijven beschouwen, hoe goed hij het ook bedoelt, aldus de heer E. J. Boer in NRC Handelsblad.

(Een wat optimistische klank, die „goede bedoelingen”, maar om iemand met de beste bedoelingen in het graf te helpen na al die iris- en urinekijkerij — daar past toch wel een straffere houding tegenover de naturopaat. Wij vinden hem een gevaarlijk man, een gevaar voor de volksgezondheid. Juist en vooral met die mooie bullen aan de muur, de stethoscoop en de bloeddrukmeter. Met al die „goede bedoelingen” wendt men er een kennis voor, waarover hij niet beschikt. Red. M.t.d.K.)

Sterrenwichelaars

NIET ALLEEN in Cambodja, waar onlangs 55 vooraanstaande astrologen gevangen werden gezet (zie ons maandblad van juni), maar ook in Vietnam speelt de astrologie een belangrijke rol. De bekendste sterrenwichelaars worden geraadpleegd zowel door hooggeplaatste overheidspersonen als door leidende militairen. De invloed van deze groep van voor spellers moet dan ook niet gering zijn bij belangrijke beslissingen.

Voorspellers komen ook te pas bij minder ingrijpende zaken, zoals de verbouwing van een huis. Men vindt de ligging daarvan zeer belangrijk voor het menselijk geluk en een goede geomanticus kan daarover belangrijke adviezen geven. De geomantie (van geo, aarde en van het Griekse manteia, voorspellingskunst, ziensgave) is overigens vooral een kind van de Islam. In de verhalen van Duizend en een nacht speelt de geomanticus meermalen een rol. Maar astroloog en geomanticus zijn vaak in één persoon verenigd.

Niet alleen in Zuid-Vietnam staan de astrologen in hoog aanzien. In Noord-Vietnam oefenen zij al evenzeer hun vak uit, ook al dragen ze daar dan de marxistische camouflagejas van „adviseur”.

Medicijnman stopte kinderen kraaltjes in de oren om hen van doofheid te genezen

DE AMSTERDAMSE keel-, neus- en oorgarts Marius E. J. Hageman was in tropisch Afrika voor de organisatie Terre des Hommes. Hij werkte een maand in de nederzetting Nyangoma in Kenia om daar de dove kinderen te onderzoeken van de grootste dovenschool van heel Afrika. In een artikel in het kwartaalblad van Terre des Hommes vertelde hij over zijn ervaringen o.a. het volgende:

Het belangrijkste doel van mijn werk was het onderzoek van kinderen, die door een operatie beter zouden kunnen worden. Daarom heb ik van alle kinderen hun oren, neuzen en kelen

onderzocht. Bovendien heb ik verschillende gehoortesten gedaan. Hierbij bleek dat alle kinderen erg doof waren. Zij hadden allemaal binnenoorloofheden, die niet geopereerd kunnen worden.

Opvallend was dat in Kenia veel kinderen in hun jeugd doof geworden zijn, door malaria of de kinine tegen malaria, door oorontstekingen en andere ziekten. In Nederland daarentegen worden veel kinderen doof door complicaties bij bevallingen. Waarschijnlijk kan in Kenia veel doofheid voorkomen worden door een betere bestrijding van malaria en andere infectieziekten.

Ongeveer tien kinderen hadden een te grote neusamandel, waardoor het gehoor nog veel meer verslechterd werd. Deze neusamandelen heb ik in een ziekenhuis in de buurt verwijderd.

Bij het onderzoek van de dove kinderen merkte ik dat ongeveer tien kinderen kralen in de gehoorgangen hadden. Deze kralen zijn er waarschijnlijk door de „medicijnman” in gedaan, om de doofheid te genezen. Deze kralen zijn erg vervelend, want daardoor doen de oorstukjes van de hoorapparaten pijn. Deze kralen heb ik verwijderd; bij één patiëntje onder narcose, omdat het zo pijnlijk was.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zelst; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissementen-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Bulters, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts** te 's-Gravenhage; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelle, **Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 32

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opricht 1 Januari 1881

Markante facetten

Bovennatuurlijke tipgeverij

door A. P. N. de Groot, arts, voorzitter van de
Vereniging tegen de Kwakzalverij

Eind juni werden wij geschokt door een bericht over urenlange foltering van een onschuldige en bedreiging met de dood van dit slachtoffer. Dit gruwelijke misdrijf was tē meer weerzinwekkend omdat het een direct gevolg bleek te zijn van een ZOVEELSTE MISSLAG van een „helderziende”.

Wat toch was geschied?

Medio april j.l. werd in zijn woning in Den Haag een oud echtpaar door messteken en pistoolkogels op afschuwelijke wijze om het leven gebracht en daarna beroofd van één ton aan geld en ongeveer f 80.000 aan sieraden.

Eén van de nabestaanden — zéér op zijn ouders gesteld — trok zich dit dramatische gebeuren dermate aan, dat hij, na verloop van tijd, hoe langer hoe meer van de kook raakte. Toen bleek, dat de uitgelopen beloning (groot maar liefst f 50.000) het onderzoek door de Gemeente-politie, noch de eigen nasporingen ook maar enig resultaat opleverden, werd de wereldbekende „helderziende” GERARD CROISSET te „hulp” geroepen.

Om zich in het drama „in te kunnen denken” ondernam deze paragnost — met een bevriende journalist en een freelance fotograaf — een „speurtocht” door de Hofstad. Op de Groenmarkt — in het centrum van de stad — kreeg hij, als „gevoel”, dat hier iets „geopenbaard” zou kunnen worden, een bibberatie. Daarom liet hij de wagen — toevallig voor een onbewoond huis — stoppen. De „ziener” sloot zijn ogen, en „tuurde” daarop — **geestelijk diepzinnig** — in de verte. Hij „zag” een druk gebarende man, veel pratend en daarbij ietwat spugend. Met als verder „kenmerk”, dat hij „verdacht” moest worden, tevens het feit,

dat hij „een beetje vochtig sprak”. De bovenzintuiglijk bevoorrechte „zag” bovendien deze man in zijn geestesoog te midden van een viertal andere „louche” figuren. Naar aanleiding van deze geestelijke visie luidde het „helderziende” advies: „De — met naam en toenaam genoemde aangewezen — persoon nader aan de tand te voelen, omdat die het eerst van allemaal „door zou slaan”.

Deze — wonderbaarlijke — „helderziende” tip was de directe oorzaak voor de ontvoering van een totaal onschuldige, die, tengevolge van daarop volgende folteringen in een ziekenhuis moest worden opgenomen.

Tot zover de feitelijke gang van zaken.

Nu de epicrise: de beoordeling van oorsprong, verloop en nasleep van een daverende „misser” bij bovennatuurlijk „kijken” zonder „helder te zien”. Vervolgens een nuchter overzien van welke taak hier — wat Justitie, Politie en Overheid naar onze mening betreft — alzo braak ligt.

I

De oorsprong ligt bij de *zoveelste „miskleun”* van de „helderziende” GERARD CROISSET. Met de, hier begane, „vergissing” heeft deze paragnost wel onomstotelijk aangetoond, dat het met het „helderzien” van GEVOLGEN van bovenzintuiglijk „kijken” toch in feite nog maar héél droevig is gesteld.

Dat was trouwens in het verleden ook reeds talloze malen door hem — en anderen — gedemonstreerd, zoals enkele antecedenten op het gebied van de Clair-voyance wel héél zonneklaar hebben aangetoond.

1. Jaren geleden werden in het centrum van Amsterdam — omtrek Singel — twee kinderen vermist.

Dank zij zijn „geestesoog” had de paragnost GERARD CROISSET weinig moeite vast te stellen, dat ze door *verdrinking* om het leven waren gekomen. Hoe bestaat het met die vieze Singel in de buurt, zou men zo zeggen. Als gevolg van zijn „bovennatuurlijk scherpe” kijk werden alle schepen,

gemeerd in het, door hem beschreven, gedeelte van deze hoofdstedelijke gracht, versleept en een intensieve dreg-campagne doorgevoerd. Al deze — kostenverslindende — manipulaties bleken geruime tijd later nodeloos te zijn verricht. Toen toch werden de vermiste kinderen bij toeval ontdekt in een kist, die op slot was geschoten nadat de slachtoffertjes er spelenderwijs in waren gekropen.

2. Nadat in de buurt van Alkmaar een 11-jarig jongetje was verdwenen werd diens fietsje in een sloot, ergens tussen de weilanden, aangetroffen. Een en ander werd destijds uitvoerig in diverse kranten vermeld. Een dag of tien later luidde het „helderziende” advies van GERARD CROISSET: „Dreggen bij een molen in een sloot vlak bij een peillat”. Wijselijk werd er niet tevens bij gezegd, dat in die buurt ook een fiets was gevonden. De conclusie ter plaatse een nader onderzoek in te doen stellen zou reeds op natuurlijke visuele gronden gemaakt moeten worden, daar behoefde heus niet nog eens de „bovenzintuiglijke blik” van de paragnost bij te komen. Deze laatste — zweverige — methodiek had, in tegenstelling tot de eerstgenoemde, direct positief vast moeten stellen, dat het slachtoffer *per sé niet daar* te vinden zou zijn, maar in tegendeel enige kilometers daar vandaan. Het kind was immers, vermoord na een zedenmisdrijf, in een houtopslagplaats achter enige boardplaten, verstopt. Maar *dát* zat er niet in voor de onvolprezen „helder”ziende.

3. Wie herinnert zich niet de deining om het spoorloos zijn van de 13-jarige Rietje Afink. De „helderziende” GERARD CROISSET maakte zich hierover in het geheel geen zorgen. Hij „zag” immers — à raison van een heel behoorlijke gage — het *vermiste kind in Oostende gemoedereerd kroeg* in, kroeg-uit gaan en er zich op het strand goed vermaken.

Op dit gefantaseer van de — door een heel bijzondere bijzondere-Hoogleraar wel heel erg over het paard getilde — roemruchte paragnost gingen enige rechercheurs deze „tip” natrekken, werd Interpol ingeschakeld en trok moeder Afink, gesecondeerd door

VERVOLG OP BLZ. 34

BOVENNATUURLIJKE TIPGEVERIJ

VERVOLG VAN BLZ. 33

- een ander, eveneens ijlings naar deze badplaats.
- Enige maanden later kwam *het voze* van deze „helderziende” tip wel in een heel scherp daglicht te staan. Rietje Afink keerde toen namelijk terug uit Parijs, waar ze, al die tijd van haar verdwijning, zich gezapig schuil had gehouden.
4. Wie ziet niet — als de dag van gisteren — voor zich de berichten, dat de wereldbekende GERARD CROISET door een zakenman naar Australië werd ontboden. En wel om EVEN AAN TE TONEN waar een drietal vermiste kinderen zich zou bevinden. De Grote Man kwam, hij „zag” bovennatuurlijk, maar... hij overwon NIET. Weliswaar decreeteerde hij — na bovennatuurlijk contact met wat dan ook te hebben geforceerd — dat hij „wist”, dat de slachtoffertjes waren opgesloten in een tunnel onder een op solide fundering opgetrokken, nieuwbouw. Het verwaten „advies” dit gebouw maar weer af te breken, en ter plaatse diep te (gaan) graven, vond — hoe is het in vredesnaam mogelijk — nog welwillend begrip ook. Toen geruime tijd later, na pak weg, 3½ meter graven, wél een tunnel, maar geen spoor van de vermiste kinderen was gevonden, werd de „almachtige” — inmiddels op zijn basis teruggekeerd — telefonisch vanuit Australië om verdere „raad” gevraagd. De super-ziener adviseerde zonder blikken of blozen, nog maar eens een metertje dieper te graven. Dat het opvolgen van dit — gokkerige — advies evenmin tot enig resultaat heeft geleid, is voor ons geen wonder. Maar deze „misser” heeft de goedgelovigen niet kunnen inspireren een weinig meer kritisch hun gevoelens ten opzichte van dit magische gedoe te doen bevelen. De — op pecuniair belang beluste — Nederlander heeft het niets gezegd, dat, als direct gevolg van bovennatuurlijke waandenkeelden, kapitalen kostende activiteiten op hersenschimmige wijze worden verdaan.
5. Behalve het — door onkritische pleitbezorgers gepousseerde — lichtende voorbeeld GERARD CROISET, weten ook zijn navolgers heel goed van wanten. Alle andere zogenaamde „helderzienden” volgen zonder mankeren zijn illustere voorbeeld. Hun „tips” zijn niet minder kostbaar voor de openbare kassen, zij lijden alle aan hetzelfde euvel voor het gemeenschapsgeld. Om dit euvel te verduidelijken behoeven wij slechts te memoreren, dat een zekere MARTIN VAN BERGEN, paragnost uit Elst (Over-Betuwe), de voorpagina van alle kranten wist te halen. Door bewust „helder te kijken” heeft deze begenadigde „gezien”, dat het verdwenen verpleegsterdje van Beatrixoord te Appelscha ergens in de bossen rondom deze inrichting moest worden gezocht. Ze zou daar worden gevonden, al was hem niet duidelijk of ze nog wel in leven zou zijn. Nadat de Rijkspolitie het uitgestrekte woud had uitgekamd, maar daarbij geen spoor van de vermiste had kunnen vinden, adviseerde hij zonder gewetensbezwaar het leger maar in te schakelen. Onbegrijpelijk, dat aan dit — onbeschaamde — voorstel gevolg werd gegeven. Schouder aan schouder hebben enkele honderden manschappen nogmaals het — door de politie reeds grondig verkende — terrein afgezocht. Zonder enig positief resultaat natuurlijk.
- In al zijn „helderziendheid” had deze clairvoyant echter niet opgemerkt, dat Appel-

scha weliswaar tot in verre omtrek door een duinlandschap met druk bezochte bossen is omgeven, maar dat door het centrum van dit dorp ook nog een watertje „stroomt”: de Opsterlandse Compagnonsvaart. Hij was klaarblijkelijk zijn schoolse kennis wat kwijt geraakt en ter plaatse naar het schijnt ook niet bekend. Zodoende kon hij dus zijn „geestelijk oog” niet dwingen een blik te slaan op het sluisolkje van dit oeroude Friese watertje. Ware hem dit wél gegund geweest, dan zou hij de kans hebben gelopen te ervaren wat weken later een argeloos passerende automobilist is overkomen. Hij zou dan hebben kunnen „zien”, dat het stoffelijk overschot van de vermiste in dat sluisje dreef. Je moet als „helderziende” maar pech hebben; het leger — zonder kans op enig resultaat — in het geweer roepen in plaats van de marine, die meer succes had kunnen hebben.

Voorlopig genoeg over de onaanvaardbare gevolgen voor zover materiële en lichamelijke nadelen van de kwalijke tipgeverij door z.g.n. „bovennatuurlijke” krachten betreft.

II

In de Telegraaf van 20 juni j.l. lezen wij:

„WEL OF GEEN PARAGNOST?”

In Den Haag is iemand in elkaar geslagen, omdat een paragnost hem (zeer vage-lijk en ten onrechte) als dader van een misdrijf had aangewezen. Een walgelijke vorm van eigen rechtertje spelen. En ik voelde mij gelijk gestert in al mijn argwaan tegen helderzienden, paragnosten, gebedsgenezers en soortgelijke misbruikers van anderzamen nood. Maar bij de politie wordt veel genuanceerder gedacht over de hulp van helderzienden.

NOOIT

Ik heb in mijn carrière nog nooit concrete resultaten meegemaakt. Let wel, ik praat nu alleen voor mijzelf”, vertelde mij gisteren de Haagse hoofdcommissaris, dr. C. N. Peijster, „maar ik verwerp niet het ingaan op gegevens van de kant der paragnosten. Ik bedoel natuurlijk niet het geval, dat we nu meemaken en waar de politie buiten gehouden is. Dat wijst natuurlijk alleen maar sterk in de andere richting. Dat je er nooit iets mee te maken moet hebben.

In die „andere” richting denken twee politiemannen, die al jaren een kruistocht tegen helderzienden organiseren en hun activiteiten ook regelmatig ontmaskeren. Maa de vroegere Haarlemse commissaris Gorter, was bijvoorbeeld weer een voorstander van het inschakelen van paragnosten.

MOEILIJK

„Het is herhaaldelijk gebleken, dat bepaalde bovenzintuigelijke gaven bestaan”, zegt commissaris Peijster, „het is alleen heel moeilijk die om te zetten in concrete gegevens. Gegevens, nodig voor een opsporings- en vervolgingsbeleid. Als er door een familie hulp wordt ingeroepen van een paragnost, vind ik, dat er niets op tegen is om die gegevens ook haarfijn te onderzoeken. Maar ik heb nog nooit een naam plotseling zien opduiken, die we nog niet kenden. Of een totaal andere wending aan een zaak gezien. Maar, als de familie het wil, kunnen we ze rustig in het onderzoek betrekken”.

Naar aanleiding van dit interview onze mening over enige onderdelen ervan.

1. Wij staan niet alleen argwanend tegenover al het paranormale gefantaseer, maar zijn er zelfs positief TEGEN en wel, omdat nog nimmer enig concreet resultaat weten-

schappelijk vaststaand is bewezen. Daarentegen zijn wel vele malen flagrante „mis-sers” geboekt, die materiële, zo goed als lichamelijke schade en geestelijke terugslagen aan derde hebben veroorzaakt.

2. Dat bij de politie veel genuanceerder zou worden gedacht over de „hulp” van helderzienden is voor ons slechts een duidelijke aanwijzing, dat deze officiële instantie er nog niet aan toe is gekomen een *werkelijk grondige studie* te maken van de betekenis van dit — zwaar omstreden — fenomeen. Ze kent de draagwijdte ervan niet, anders zou ze wel anders denken en doen.
3. Wij zijn het *volkomen niet eens* met de *mening van de hoofdcommissaris*, dat het herhaaldelijk zou zijn gebleken, dat bepaalde bovenzintuigelijke gaven bestaan. Ons ernstige bezwaar tegen het feit, dat het z.g.n. paranormale gedoe door erin gelovende pleitbezorgers als een werkelijkheid wordt rond gebazuind, is, dat dit hersenschimmige gefantaseer nog nimmer onomstotelijk vaststaand is bewezen. Zolang de (on)waarde van hun hypothesen niet door de uitvinders wetenschappelijk verantwoord is aangetoond, is gebruikmaking van hun zweverige ideeën als onverantwoordelijk af te wijzen en als **PREMATUUR** misbruik ervan.

4. Wanneer het publiek — menend door de nood gedreven en redenerend zich aan een laatste „strohalm” vast te kunnen grijpen — het nodig oordeelt de „hulp” van een helderziende in te moeten roepen, staat voor ons al vast, dat dit op een desillusie moet uitlopen, veelal duur betaald zowel materieel als mentaal.

5. Dit „inzetten” van een paragnost heeft ook voor de *gemeenschap* zeer bedenkelijke psychologische en financiële kanten:

- a. psychologische, omdat de buitenwereld ten onrechte te horen krijgt, dat de — beroemde — „helderziende” is ingeschakeld en daardoor meent, dat het raadsel door diens „hulp” nu wel spoedig tot een bevredigende „oplossing” zal worden gebracht, dank zij diens wonderlijke „gave”.
- b. financiële, omdat het opsporings- en vervolgingsapparaat — wil het niet ervan worden beschuldigd zijn ambtelijke plicht niet naar behoren te vervullen — hierdoor wel gedwongen wordt de gefantaseerde „tip” grondig „na te trekken”. Dit kost de *gemeenschap* talloze manuren, die tijdens het nodeloos en nutteloos ter zake van deze spoor- en vervolgingsactiviteiten verspilde werk voor doeltreffender en dringender bezigheden benut hadden moeten worden.

III

Hetzelfde nummer van de Telegraaf gaf bovendien onder de titel: „BLOEMEN VOOR GEMARTELDE” een beschouwing, waarin de *mentaliteit* van de — door onvoorstelbaar velen — hoog vereerde superman GERARD CROISET er levensgroot uitspringt.

Wanneer wij proberen onszelf te verplaatsen in de situatie, waarin deze onfeilbare zichzelf heeft gemanoevreerd, dan komen we tot de slotsom, dat de misslag als gevolg **MOET** hebben, dat wij hierover gedurende ons gehele verdere leven een uitermate diepgevoelde **WROEGING** moeten koesteren. Tevens, dat dit brok gevoelsleven niemand anders aan **MAG** gaan dan ons strikt persoonlijk. Daarom moet het *hél* diep in ons binnenste bewaard blijven en aan niemand, zelfs het slachtoffer en degeen, die door ons gefantaseer tot misdadiger is geworden, niet.

Wél daarentegen voelen wij het als onze dure plicht dader en slachtoffer *strikt persoonlijk*, ten opzichte van allebei, onze diepgevoel-

BOVENNATUURLIJKE TIPGEVERIJ

VERVOLG VAN BLZ. 34

de spijt over ons funeste falen afzonderlijk te betuigen. Zonder daarbij de stille bijgedachte te hebben hierned tegenover onze slachtoffers onze plicht ook maar enigermate te hebben gedaan: Onze misslag toch is *definitief en door niets meer goed te maken*.

Niet aldus — blijkens de illustratie bij het genoemde artikeltje noch ook gelezen de inhoud van het geschrevene — de opzet van de hooggeëerde paragnost GERARD CROISET. Deze — alles „helder” ziende — blijkt daaruit een veel *gentuanceerder opvatting* te koesteren van het begrip WROEGING. Zijn vervoeging van het werkwerk „wroeging hebben” blijkt wel heel anders te zijn dan die van ons.

1. Waar wij de hele aangelegenheid strikt persoonlijk — en in het diepste geheim — met onszelf, en, wat onze spijt betreft ook met de beide slachtoffers menen te moeten verwerken, schuwt de „helderziende” geen publiciteit. Ja, gebruikt deze zelfs voor eigen vergoelijking.

a. Bestudeert u maar eens de foto, afgedrukt ter verduidelijking van het geschrevene. Met een heel bijzondere uitdrukking op zijn gelaat, een toefke orchideeën in zijn hand en een — kennelijk slappe — handdruk betuigt hij — *goed zichtbaar voor iedereen* — het directe slachtoffer van zijn „helderziende” misgreep spijt over dit paranormaal falen.

b. In het interview vergoelijkt de stichter van al dit onheil:

„Dit heb ik zo niet gewild, mijn excuses”.

„Deze gebeurtenis zal mij mijn gehele leven bijblijven”.

En even later:

„Een verschrikkelijke vergissing, die niet meer goed te maken is”.

Wel een wonder, dat de „ziener” dit niet heeft gewild. Hij heeft de gevolgen toch „vooruit” kunnen „zien” en MOET een en ander dus hebben „zien” aankomen.

2. Onze mening over deze wijze van „boete doen”:

a. Wij nemen graag aan, dat de paragnost „wroeging” gevoelt over het gevolg van zijn „ziener-falen”. Maar, dat hij het nodig acht — op z'n zachtst gezegd, er géén bezwaar tegen heeft — deze gevoelens door een — geïllustreerd (en hoe?) — artikel in het grootste dagblad van Nederland nader onder de aandacht van het lezerspubliek te (laten) brengen, is naar onze smaak toch wel wat onwelvoegelijk.

b. Het toestaan van een dusdanige publicatie wijst in de richting van een — ongezone — poging de „blikshade”, door zijn misslag aan de waarde van zijn „helderziendheid” toegebracht, te verminderen, zo niet geheel uit te deuken.

c. De *openlijke demonstratie* van het motto: „Zeg het met — dure — bloemen” doet bij zo'n discrete aangelegenheid onplezierig aan.

d. Het, door de foto visueel gemaakte, accentueert de gedachte, dat het met de wroeging niet zo diep zit, maar bovenal, dat deze wroeging — voor zover wél aanwezig — op een wat goedkope manier getracht wordt tot zwijgen te brengen, of op z'n minst te worden verdoezeld.

De — boven nader uiteengefaldede — motiveringen wijzen erop, dat ALLE, met behulp van bovenzintuiglijke manipulaties verkregen, tips voor de betreffende officiële instanties aanleiding zouden moeten geven een diepgaand nader onderzoek naar de waarde ervan in de stellen.

a. Bij strafzaken, waarbij van een tipgever sprake is, wordt deze — als medepllichtige — ook voor de kadi gesleept. In ons geval, waar de „helderziende” tipgever, GERARD CROISET, als directe veroorzaker van mishandeling door foltering uit de bus is gekomen, zal deze derhalve eveneens — als medepllichtige — moeten worden berecht.

b. In gevallen, waar tips van paragnosten leiden tot — kostbaar — „natrekken” van hun — gesuggereerde — aanwijzingen, moet dat berechten eveneens geschieden. En wel om het — op niet reële, wetenschappelijk niet verantwoorde — aanzetten tot

— nodeloos kostenverhogende — activiteiten.

Wij zijn ervan overtuigd, dat alleen reeds het feit, van een mogelijk ter verantwoording roepen het zijne er toe zal bijdragen preventief het uiten van hersenschimmige proposities te doen verminderen, zo niet geheel te doen achterwege blijven.

c. Niet alleen voor Justitie en Politie ligt hier een taak. Ook het Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne is er ten nauwste bij betrokken. Hoe men het ook wendt of keert, niet ontkend kan worden, dat — zolang bovenzintuigelijke „werkers” of hun pleitbezorgers er (nog) niet in zijn geslaagd hun — omstrede — hypothesen wetenschappelijk wàar te maken — het paranormale gedoe moet worden aangemerkt als **GEESTELIJKE MILIEUVERREINIGING**. Het kinderspelletje: „Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet, het is grauw” biedt méér daadwerkelijke zekerheid dan welk onderdeel van de bovennatuurlijke kiekeboe.

A. P. N. DE GROOT

Een bericht uit 1873 - in Medemblik zou een heks een kind hebben "bekold"

HET IS NIET ieder gegeven de krant goed te lezen. Onlangs publiceerden de Verenigde Noordhollandse Dagbladen een hele pagina met berichten, ontleend aan oude kranten van het jaar 1873. Daarbij was ook een bericht, dat men per spoor van Den Helder kon reizen naar Den Haag voor de somma van een gulden. Nu was de pagina wat koppen en dergelijke betreft precies opgemaakt als andere pagina's van de Verenigde Noordhollandse Dagbladen. Met als gevolg dat zich in Den Helder 400 adspirant-reizigers aan het station meldden om voor een gulden naar Den Haag te reizen. Ze hadden gedacht dat het een stuntje was van de Ned. Spoorwegen.

Op dezelfde pagina stond een heksenverhaal ook uit 1873. Dat laten wij hieronder volgen. Let wel: de zaak

speelde zich een eeuw geleden af.

In Medemblik werd een kindje elke nacht om 12 uur wakker. Dit bracht de ouders op de gedachte, dat het kindje wel eens „bekold” zou kunnen zijn. Het hoofdkussen werd prompt opengesneden en ja hoor, daar kwamen de bewijzen van de activiteit van een heks tevoorschijn. De beruchte roosjes en kattenstaarten werden gevonden en zelfs trof men tussen de veren stukjes kippevlees aan.

Het was voor de ouders zonder meer duidelijk, dat een heks in het spel was en men wachtte op het moment, dat zij zich aan het huis zou vervoegen om het resultaat van haar gruwelijke tovenarij te aanschouwen. En jawel. Daar kwam ze opzetten. Gans onbewust van de geschiedenis met het kindje stapte de „kol” het erf op . . . om een

dubbeltje eieren te halen.

Gelukkig was men zo verstandig de oude, onschuldige vrouw ongemoeid te laten, maar daarmee was aan de betovering van het kind nog geen einde gekomen. Hoewel burens en omstanders bij hoog en bij laag beweerden, dat het kind kerngezond was en misschien alleen nervositeit de oorzaak was van het 's nachts wakker worden, werden tal van bezwerende handelingen verricht, zoals het levend braden van een kip. Tevergeefs. Nu was goede raad duur.

Op slot van zaken reisde de vader naar Leeuwarden, waar hij het adres wist van een duivelbanner. Die maakte een pakje poeder 'klaar, dat om de hals van het kind moest worden gehangen. Volgens de laatste berichten (van 1873! . . .) blijft het kind nu 's nachts doorslapen . . .

Commissie breekt de staf over celtherapie voor de behandeling van mongooltjes

EEN SPECIALE COMMISSIE van de Gezondheidsraad beschouwt celtherapie niet als een waardevolle mogelijkheid voor de behandeling van mongooltjes. „De uitgangspunten van de celtherapie berusten op bizarre fantasieën met het karakter van onverwulbare wensdromen,” zo luidt het aan geen twijfel mogelijke oordeel van de commissie.

Bijna zes jaar geleden had de toenmalige staatssecretaris van sociale zaken en volksgezondheid aan de Gezondheidsraad om een wetenschappelijk oordeel gevraagd over de toepassing van celtherapie in gevallen van mongolisme. Het probleem is echter inmiddels voor een groot deel achterhaald. Het aantal behandelingen is de laatste jaren minimaal geworden.

Het is niet mogelijk gebleken — en deze opmerking onderstrepen wij — de door ouders aangedragen ervaringen bij een enquête van de commissie ook wetenschappelijk na te trekken. Dit is immers evenmin het geval bij de z.g. successen van allerlei onbevoegde genezers, die vaak schermen met hun albums vol dankbetuigingen. Patiënten worden ook betrokken bij het onderzoek van de resultaten van genezers, die willen toetreden tot een van hun organisaties, de z.g. Nederlandse Fusie.

Er werden door de commissie vragen gesteld aan de ouders van 135 mongooltjes, die met de celtherapie waren behandeld. Ook debiele en imbeciele patiënten zouden er mee worden behandeld — „patiënten,” aldus de commissie uit de gezondheidsraad, waarvoor men begrijpelijkerwijs geneigd is om elke mogelijkheid die aangeprezen wordt aan te grijpen, ook al zijn de kosten hoog, maar waarbij de teleurstelling bij uitblijvend succes dan zoveel te tragischer is en de gevolgen op financieel gebied des te harder aankomen.” De behandeling duurt soms jaren.

Bij de enquête onder de ouders kwam uit, dat er 53 gunstige resultaten zijn, 50 twijfelachtig terwijl in 32 gevallen achteruitgang viel te bespeu-

ren. Maar zoals gezegd — het was niet mogelijk om dit wetenschappelijk te achterhalen. Wel heeft men nog aan een arts, die celtherapie toepast, acht vragen voorgelegd over zijn resultaten, maar de commissie is ook met deze vraagstelling niet verder gekomen.

Zoals bekend is de — zeer omstreden — celtherapie een „vinding” van de Zwitser Paul Niehans, die in 1971 is overleden (zie MtdK, blz. 41, 1971). De behandeling bestaat in het inspuiten van levende cellen van bepaalde dierlijke organen en Niehans richtte zich daarbij vooral op verjongingskuren. In Duitsland wordt de z.g. „frischzellentherapie” in diverse klinieken toegepast.

De commissie gispt degenen, die celtherapie toepassen en dan met officieel-wetenschappelijke argumenten voor de dag komen waarbij soms bewuste vervalsing plaats vindt om ze in het celtherapie-verhaal te doen passen.

Astrologen kienen het wel uit

NOG EVEN OVER de invloed van astrologie in het Verre Oosten. *Cambodja, Vietnam... en nu in Laos, de achter-Indische staat die tussen Vietnam en Thailand ligt ingeklemd en waarvan de naam van de hoofdstad Vientiane bij de gemiddelde krantenlezer allengs gemeengoed is geworden.*

Welnu, onlangs vermeldde een Reuterbericht dat de ondertekening van het politieke accord, dat de beide partijen in Laos hadden opgesteld, moest wachten op de astrologen. Zowel de Pathet Lao als regering in Vientiane durfden het niet aan om met het accord in zee te gaan, wanneer astrologen daarvoor niet de gunstigste datum hadden uitgekiend. Er lacht de heren astrologen in elk geval wel een goede verdienste toe.

ALKA-SELTZER IN OPSPRAAK

EEN ONDERZOEK WORDT ingesteld naar de bijwerkingen van een veel gebruikt maagtablet, Alka-Seltzer. De hoofdinspecteur geneesmiddelen van het ministerie van volksgezondheid heeft aan de importeur van Alka-Seltzer, dat als een „maagzuiveringsmiddel” geldt, vragen gesteld over mogelijke bijwerkingen.

Uit de Ver. Staten zijn namelijk berichten binnengekomen, dat het gebruik van dit maagzuiveringsmiddel alderminst onschuldig zou zijn en aanleiding zou geven tot het optreden van maagbloedingen.

Ralph Nader, de scherpe criticus van de Amerikaanse automobielindustrie en geharnast strijder voor de belangen van de consument heeft zich ontpopt als een scherpe criticus van Alka-Seltzer. Een Amerikaanse groep van medici stelt een onderzoek in naar het middel, daarbij door Nader gesteund. Volgens deze groep zou de fabrikant gegevens hebben achtergehouden, nodig voor de goedkeuring van het middel door de Amerikaanse „food- and drugadministration”, die zowel voedsel als geneesmiddelen aan een — vaak zeer strenge — keuring onderwerpt.

Het kwaad in de tabletten zou schuilen in de aanwezigheid van acetyl-salicylzuur, een pijnstillend middel dat ook in tabletjes als aspirine voorkomt. Ook bij het veelvuldig gebruik van aspirine geeft dit middel wel eens aanleiding tot maagbloedingen. Zaak, die herhaaldelijk in de kolommen van het Maandblad tegen de Kwakzalverij is vermeld, in verband met de reclame voor het gebruik van aspirine.

Alka-Seltzer wordt ook in de vorm van bruistabletten in Nederland in de handel gebracht. Op de verpakking staat aangegeven, dat zich in een bruistablet 320 milligram acetyl-salicylzuur bevindt. Volgens een woordvoerder van het ministerie van volksgezondheid in Den Haag zijn uit Nederland geen klachten bekend over het optreden van maagbloedingen bij het gebruik van Alka-Seltzer. Hij noemde de kans bij het gebruik van een bruistablet geringer dan bij het innemen van een gewoon tablet Alka-Seltzer.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buijter, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts te 's-Gravenhage**; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker te 's-Gravenhage**; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, **Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 36

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerenden f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keizerberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 Januari 1881

Dokter De Groot nam gebedsgenezing op de korrel

„GEBEDSGENEZING IS KWAKZALVERIJ” en „Naar mijn mening bestaat er geen wonder” — deze uitspraken vielen te beluisteren uit de mond van de voorzitter van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, arts A. P. N. de Groot toen hij een commentaar gaf op uitspraken van een gebedsgenezer. Op 22 augustus werden de uitspraken van de gebedsgenezer, de arts Wagenaar uit Hilversum en het commentaar uitgezonden in het radioprogramma Meer over minder van de NOS op Hilversum 2.

DE GEBEDSGENEZER-ARTS Wagenaar is aangesloten bij de Volle Evangeliebeweging van Johan Maasbach. Enige tijd geleden verscheen een interview met de heer Wagenaar in het periodiek Nieuw Leven van deze Volle Evangeliebeweging. Dit vormde voor Peter van den Akker aanleiding om enige vragen aan dokter Wagenaar, die in Hilversum de leiding heeft van een verpleegtehuis, te stellen.

„U hebt gesteld, dat wonderen nog steeds voorkomen”, aldus de heer Van den Akker. Dokter Wagenaar wees hierna op het genezen van iemand, die aan de drank is verslaafd en er door het geloof van wordt verlost. Niet alleen lichamelijke maar ook geestelijke genezingen zijn mogelijk. Een wonder is, aldus de heer Wagenaar, een genezing, die men niet verwacht.

Wat zijn de kenmerken van een wonder?, wilde Peter van den Akker weten.

Het kan soms heel plotseling zijn, soms gaan er ook een paar dagen overheen, aldus dokter Wagenaar. Het is het volkomen onverwachte, een genezing, waarvan de medici niet verwacht hadden dat zij zou gebeuren en die dan toch gebeurt

De heer Wagenaar had, voor hij directeur werd van het verpleegtehuis in Hilversum een huisartsenpraktijk in Dordrecht. Of hij toen wel eens genezingen had meegemaakt, waarvan hij had moeten zeggen: Dit moet een wonder zijn?

Weg van het geloof

VOLGENS DOKTER WAGENAAR heeft hij dat met verschillende mensen persoonlijk meegemaakt. En wel nadat hij ze de weg gewezen had, en zij

deze weg ook waren gegaan. De weg van het geloof, de overgave, de weg van het toelaten van de Heilige Geest in je hart.

De interviewer merkt dan op, dat de heer Wagenaar lid is van de gemeenschap van het Volle Evangelie (de Maasbach-beweging, red. MtdK). Bij deze Volle Evangelie-gemeenschap is handoplegging en gebedsgenezing 'n steeds weerkerende gebeurtenis. Buitenstaanders die dit soort bijeenkomsten bijwonen vinden dat daar een vorm van massa-psychose wordt bedreven die niets met geloof van doen heeft.

Er zijn vele wegen om de menselijke geest te beïnvloeden, antwoordt dokter Wagenaar. „Als U maar begint met de STER-reclame, die we enige keren per dag op de televisie zien. De Chinezen hebben de brain-washing, de hersenspoeling bedacht, maar Hitler deed het ook al!”

U wilt niet zeggen, dat U in dat rijtje thuisheert met de gebedsgenezing en

Nog even wat verdienen

DE OMSTREDEN kanker-arts Josef Issels ging op 1 oktober zijn Ringbergklinik in Rottach-Egern in Beieren sluiten. Maar voor het zover was wilde de heer Issels blijkbaar nog even wat geld verdienen. Aan 800 patiënten heeft hij een brief geschreven, waarin zij werden aangespoord nog een keer zijn geneeswijze tot „stabilisering” van hun lijden te overwegen. Vooraf moest dan wel even 6000 mark worden voldaan (door bewoners van de Bondsrepubliek) of het dubbele bedrag (door buitenlanders).

de handoplegging, merkt Peter van den Akker op.

De heer Wagenaar antwoordt dat de menselijke geest vatbaar is voor beïnvloeding van buitenaf. Je kunt een kwade invloed kiezen of een goede.

Of hij wel eens als huisarts patiënten heeft doorverwezen naar bijeenkomsten van het Volle Evangelie, zo luidt de volgende vraag tijdens het radio-interview.

Toen in Dordrecht de eerste bijeenkomsten werden gehouden van Johan Maasbach heeft dokter Wagenaar verschillende mensen daarheen verwezen en die zijn bijna allemaal pilaren geworden in de gemeenten, die daar ontstaan zijn. Dat is geen suggestie geweest, die mensen hebben daar wortel geschoten en hoewel ze al van te voren kerkelijk waren hebben ze daar (in de Volle Evangeliebeweging) iets gevonden, dat ze in de kerken niet vonden.

Magnetisme

VERVOLGENS KWAM DE vraag ter sprake of men gebedsgenezing op één lijn kon stellen met het magnetisme. „Het is juist een tegenhanger er van”, aldus dokter Wagenaar, die magnetisme, astrologie dingen vond uit de verkeerde bron, uit den boze. Bij magnetisme kan men soms genezen raken van een bepaalde kwaal, meent de heer Wagenaar, maar daarna kan men geestelijke problemen krijgen, depressies en vooral bij spiritisme kan men tot zelfmoord gedwongen worden.

Kan dat bij gebedsgenezing en handoplegging niet?

Deze dingen zijn de heer Wagenaar niet bekend.

De heer Van den Akker constateert dan dat er uiterlijk weinig verschil te bemerken is tussen magnetisme en handoplegging en gebedsgenezing maar het verhaal dat de mensen er om heen bouwen verschilt. De magnetiseur heeft een ander verhaal dan de aanhanger van het Volle Evangelie . . .

VERVOLG OP BLZ. 38

„GEBEDSGENEZING IS KWAKZALVERIJ”

VERVOLG VAN BLZ. 37

Een magnetiseur, aldus de heer Wagenaar, zal nooit zielszorg bedrijven. Hij zal op zijn hoogst zeggen: je moet wat meer lucht nemen, je moet weer wandelen, meer aan muziek gaan doen maar hij zal nooit diep op de noden van de mensen ingaan. Het gaat er om de mens aan te grijpen in de diepste nood die hij heeft.

Verwarrend

HIERNA KREEG DOKTER De Groot als voorzitter van de Vereeniging tegen de Kwakzalverij gelegenheid zijn commentaar op de uitlatingen van de heer Wagenaar te geven.

Dokter De Groot zei: In de eerste plaats moet ik U zeggen, dat naar mijn mening de uitzending van het interview met de heer Wagenaar een verwarrende indruk op mij heeft gemaakt. Als hij zegt, dat een wonder een genezing is, dat een genezing 'n wonder kan zijn, laat ik het zo zeggen, dan stel ik daartegenover dat hij met bewijzen moet komen. Dat betekent dus dat de patiënt vóórdat het wonder geschiedt door een deskundige moet zijn bekeken, dat hij tijdens de behandeling of tijdens het voorkomen van het wonder onder deskundige controle moet staan en dat na afloop van het geheel, of dat nu een gebedsgenezing is of wat dan ook door een deskundige moet worden beoordeeld welke verbetering, welke verslechter-

ring of welk niets-zeggend resultaat er is geboekt.

Naar mijn mening, vervolgde dokter de Groot zijn commentaar op de uitspraken van de heer Wagenaar, bestaat er geen wonder. Wij kunnen nooit zeggen: dit is een wonder, wij als medici mogen alleen zeggen: dit lijkt een wonder.

Ik heb bij de arts Wagenaar gemist, zegt dokter De Groot verder, dat hij met medische positiviteiten het wonder heeft verklaard. En als men dan zegt, na een bepaalde ziekte, na een verbetering, misschien zelfs vermeende verbetering van een bepaalde ziekte: „Dit is een wonder” — dan zegt men méér dan men kan verantwoorden. Gebedsgenezing kan ik ook niet als een wonder zien — gebedsgenezing is kwakzalverij. Gebedsgenezing is levensgevaarlijk, omdat wanneer ziekten als hersentumor, hersenzwelling, als diabetes, suikerziekte, als maagkanker enzovoorts door lieden als Maasbach worden behandeld tussen aanhalingstekens, ze zonder enige twijfel daarvan geen enkele invloed zullen kunnen ondervinden.

Tijdens deze gebedsgenezing en daarna, lang daarna zullen deze ziekten door blijven woekeren en tenslotte zullen deze patiënten terecht komen bij de deskundige, die dan niet meer in staat is om enige hulp te bieden, omdat het proces veel te ver is doorgedrongen. Dat is het grote gevaar, besloot dokter De Groot.

Critiek op Tenhaeff

IN EEN INGEZONDEN stuk in het dagblad Trouw schrijft de heer G. Terwindt de volgende waarschuwing tegen het „zomaar geloven in parapsychologische verschijnselen”:

Paranormale verschijnselen zijn in de mode. Prof. Tenhaeff noemt niets gevaarlijker dan een dreigend dilettantisme op dit terrein. Het is wel jammer dat hij daar zelf aan meewerkt door ervan uit te gaan dat deze verschijnselen bestaan. Parapsychologie is nog steeds een omstreden wetenschap en wel om de volgende redenen: 1. Er zijn genoeg zg. buitenzintuiglijke verschijnselen onjuist of bedriegerijen gebleken bij nader onderzoek. 2. Hoe fijner de onderzoekresultaten door de jaren werden, hoe slechter de resultaten bleken. 3. Er is veel gebrek aan systematische samenhang in de verschijnselen. In een Amerikaans laboratorium bv. bleken paragnostisch begaafden even succesvol in helderziendheid en telepatie, terwijl Engelse proefpersonen goed in telepatie bleken maar niet in helderziendheid. Zij die erin geloven kunnen wel zeggen dat er meer van hen gevraagd wordt dan bij andere onderzoeken maar bij het aantonen van iets dat erg onwaarschijnlijk is moet meer duidelijkheid vereist worden dan bij iets dat al waarschijnlijk is. Het grote gevaar van het zomaar geloven in parapsychologische verschijnselen is dat er mensen zijn die er enorme angstcomplexen van kunnen krijgen, besluit de heer Terwindt zijn ingezonden stuk in het dagblad Trouw.

Samuels wordt geregeld in 't oog gehouden

DE UIT ZIJN MEDISCHE bevoegdheid ontzette bejaarde dr. J. Samuels werd tijdens een televisie-uitzending van 10 februari van dit jaar ernstig aan de kaak gesteld. Samuels heeft naar aanleiding daarvan een kort geding aangespannen tegen de tegenwoordige staatssecretaris Marcel van Dam, die als ombudsman van de Vara het programma had gepresenteerd.

In het kort geding heeft de president van de Amsterdamse Rechtbank Samuels in het ongelijk gesteld. Bij de behandeling van het kort geding bleek dat naar de praktijken van Samuels, die z.g. korte kolfapparaten verkoopt voor „bestraling” van de hypofysekliek om op deze wijze kanker te genezen, een onderzoek was ingesteld door de Amsterdamse politie. (Over dit alles hebben wij in mei bericht —

op bladzijde 17 onder de titel „Weerzinwekkende handel in gezondheid”.

Het blijkt dat van tijd tot tijd wordt nagegaan of Samuels zich schuldig maakt aan medische beroepsuitoefening. Dit viel te lezen in het antwoord van staatssecretaris Hendriks van Volksgezondheid op vragen van PvdA-leden van de Tweede Kamer, Lamberts en Roethoff. De feiten die in de tv-uitzending van 10 februari j.l. bekend werden hebben de officier van justitie in Amsterdam aanleiding gegeven een gerechtelijk vooronderzoek naar Samuels' praktijken in te stellen.

In de afgelopen jaren is zelfs vijfmaal proces-verbaal opgemaakt tegen dr. Samuels, die thans 85 jaar is. En wel wegens het onbevoegd uitoefenen der geneeskunst. Deze proces-verbalen hebben echter niet tot een strafvervolgning geleid, antwoordt de staatssecretaris aan de heren Lamberts en Roethoff.

Waar liet Van de Moosdijk toch al dat geld?

VAN DE 1.2 MILJOEN gulden die kruidendokter Willem van de Moosdijk op 10 november van het vorig jaar buitmaakte bij een overval op een employé van het Grenswisselkantoor te Eindhoven is nog circa negen ton zoek. In de bossen bij Vessem werd indertijd twee ton gevonden, die daar tussen de bomen verstopt waren. De officier van justitie te 's Hertogenbosch, die al over een heel dossier Van de Moosdijk beschikt — hij behandelde ook diens oplichtingszaak, waarvoor Van de Moosdijk nu de straf uitzit — laat via Interpol een onderzoek instellen in Spanje. Het vermoeden is gerezen dat op een bank in Alicante voor Van Moosdijk het resterende bedrag is gestort.

CELTHERAPIE IS JE REINSTE CHARLATANNERIE

„GELOOF HET MAAR NIET” stond boven een artikel van Dr. A. J. Dunning in Elseviers Magazine over de celtherapie. Zijn oordeel is duidelijk. Wij halen uit zijn artikel de volgende passage aan:

• „Deze wetenschappelijke hutspot steunt op niets. Iedere theoretische grondslag ontbreekt. Klinisch en experimenteel werk dat bewijzen aanvoert is niet te vinden en zelfs het klapstuk van therapeutisch succes is voor een kritische beschouwer onvindbaar. Niettemin heeft deze behandelingsmethode 'n flink aantal aanhangers onder medici in Duitssprekende landen en was de nestor van de celtherapie, (de Zwitser) dr. Paul Niehans, een beroemd man, die pausen en presidenten tot zijn goedgelovige clientèle kon rekenen. Hij was in wezen zo deftig, beminnelijk, rijk en welbespraakt dat men even moest slikken alvorens het woord charlatan uit te spreken. Toch is er wetenschappelijk van niets anders dan charlatannerie sprake.”

MEN ZAL ZICH herinneren, dat de celtherapie ter sprake kwam naar aanleiding van een rapport van de Gezondheidsraad over de behandeling van mongooltjes (Zie het septembernummer van het Maandblad tegen de Kwakzalverij, blz. 36). In de TV-rubriek Televisier is, en wel op 6 augustus j.l., deze zaak ook nog ter sprake gekomen. Daarbij werd het standpunt van de commissie die de staf brak over de behandeling van mongooltjes d.m.v. celtherapie vertolkt door de voorzitter van deze commissie, de arts G. van der Most. De Rotterdamse arts dr. F. L. L. M. Merkelbach trad in het krijt als voorstander van de celtherapie — die hij zelf toepast.

De naam van de heer Merkelbach heeft men al eerder in de kolommen van ons maandblad kunnen aantreffen: hij behoort tot de artsen, die zich bezig houden met de acupunctuur, al wordt hij niet genoemd als lid van de vereniging EAO (elektro-acupunctuur). Wij berichtten hierover in ons nummer van juli van dit jaar (op blz. 25).

Tijdens het televisiedebat van 6 augustus j.l. zei dokter Van der Most dat de voorstanders „al of niet bewust” de zaken een beetje verdraaien. „De bewijsvoering rammelt aan alle kanten”.

Dokter Merkelbach had een overzicht gemaakt van 500 behandelde patiënten. Mongooltjes zijn niet door cel-

therapie te genezen. Niehans heeft dat ook niet gezegd. Het is alleen mogelijk ze partieel te verbeteren.

Of die verbetering niet schuilt in het feit, dat de ouders meer aandacht aan de patiëntjes besteden?, aldus de vragensteller in het tv-programma.

Neen, aldus de heer Merkelbach, ik meen dat dit toch niet tot fysieke verbetering leidt.

Ongegronde hoop

DOKTER VAN DER MOST zei, dat de celtherapie de ouders een op niets gegronde hoop geeft. Er is een klacht bij de Kon. Ned. Maatschappij voor Geneeskunst dat de onkosten van de celtherapie zo hoog zijn. De ziekenfondsen erkennen deze behandelingswijze niet en vergoeden dus niets.

Arts Merkelbach bestreed daarna dat de celtherapie zo duur is. Een enkele ampul kost weliswaar 50 à 75 DM (kennelijk worden deze ampullen dus uit de Duitse Bondsrepubliek ingevoerd) maar het is onwaar, dat de behandeling enkele duizenden guldens zou vergen.

De heer Van der Most zei nog over de celtherapie dat de vakliteratuur hoofdzakelijk van Duitse aard is en moeilijk te lezen valt. Waarop de heer Merkelbach repliceerde door te wijzen op het antwoord dat blijkbaar op de klachten van de commissie over de bewijsvoering was gegeven door prof. Schmidt te Heidelberg en prof. Wunderlich te München.

Gaat U er mee door?, wilde de interviewer weten.

„Ja”, aldus dr. Merkelbach. „Als arts ben ik primair verplicht aan mijn patiënten te denken. Het verwijt van onwetenschappelijkheid kan ook aan de commissie worden gedaan.”

Aan het slot zei arts Van der Most nog: de methode wordt door de Nederlandse medische stand als waardeloos beschouwd. Tot ouders wilde hij zeggen: begrijp goed dat wanneer u

een mongooltje laat behandelen volgens de methode van de celtherapeuten U zich met valse hoop voedt. Tot deze ouders zei de heer Van der Most nog: Hoe menselijker en hoe spontaner U met het kind omgaat, des te beter is het voor het kind.

VERMELDEN WIJ TENSLOTTE nog dat dr. mr. dr. W. Schuurmans Stekhoven te Naarden, die graag op de bres staat voor wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeienis, in de Haagse Post de handschoen heeft opgenomen voor de celtherapeuten. Dit naar aanleiding van een kritisch artikel dat in dat weekblad van de hand van Heerma van Voss verscheen onder de titel „Celtherapie: lemand, die van de paus een Michelangelo krijgt, kan dat een kwakzalver zijn?”

Dr. mr. dr. W. Schuurman Stekhoven vindt het rapport over de behandeling van mongooltjes met celtherapie beneden het peil dat hij van rapporten van de Gezondheidsraad verwacht. „Ik heb het voorrecht als medicus-jurist betrokken te zijn bij een soortgelijke strijd: pro en contra de enzymtherapie met „vasolastine”.

De arts-jurist dr. mr. dr. W. Schuurmans Stekhoven trad destijds op als verdediger van de wonderdoenster van Standaardbuiten”. In een artikel over de heer Schuurmans Stekhoven heeft de voorzitter van de Vereeniging tegen de Kwakzalverij scherpe critiek geïfend. Hij constateerde in het pleidooi van de arts-jurist „een zweverig occultisme” (MtdK, 1972, blz. 11).

Adresverandering

Verzuim niet bij adresverandering even de wijziging mede te delen aan het correspondentieadres Oranjelaan 6 te Hilversum! Dan behoeft U niet bevreesd te zijn één nummer van dit interessante maandblad te moeten missen.

Insuline in de vuilnisemmer gegooid

IN CALIFORNIË is hevige beroering ontstaan door de houding van de vader van een elfjarige jongen, die aan suikerziekte leed. Uit geloofsoverwegingen wilde de vader niet dat de jongen insuline-inspuitingen kreeg. Hij gooide zonder meer de insuline in de vuilnisemmer. Na drie dagen stierf de jongen, Wesley Parker genaamd. Zijn ouders zijn ervan overtuigd dat hij binnen

korte tijd uit de dood zal opstaan. Tijdens een godsdienstige plechtigheid in de kerk van de religieuze gemeenschap waartoe de Parkers behoren legden kinderen de hand op de kist met het gebalsemde lichaam van de overleden jongen. Zij bevelen hem op te staan uit de dood. Bij de plechtigheid waren zo'n paarhonderd mensen aanwezig.

Medische beroepsuitoefening en kwakzalverij

IN EEN BOEK, geschreven door de secretaris van de Kon. Ned. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst mr. W. B. van der Mijn, komt een samenvatting voor van een rapport van de staatscommissie voor de medische beroepsuitoefening. In dit rapport wordt ook de kwakzalverij behandeld. De staatscommissie zou in dit rapport er op wijzen dat hoewel het onbevoegd uitoefenen der geneeskunst verboden is toch heel veel mensen zich richten tot magnetiseurs, gedbedsgezegers, kruidendokters en wat dies meer zij. De staatscommissie zou hier niet tegen in willen gaan, maar zij zou een wetswijziging voorstaan, waarbij de burger het recht heeft genezing te zoeken overal waar hij die meent te vinden.

Mr. Van der Mijn heeft in zijn boek alle wettelijke regelingen ten aanzien van de medische beroepsuitoefeningen bij elkaar gebracht. De bestaande wetgeving is, vindt de heer Van der Mijn in zijn boek, dat de titel draagt van „Wettelijke regelingen voor beroepen in de gezondheidszorg”, op tal van punten dringend toe aan herziening. „Door een uiterst soepele toepassing van de wet heeft men zich tot nu toe gered”, merkt hij op.

Hoe soepel . . . dat blijkt wel uit het feit dat een aantal gevaarlijke kwakzalvers rustig kan voortgaan met zijn verderfelijke praktijken en openlijk zijn werkzaamheden in bijvoorbeeld interviews met kranten kan aanprijzen.

Hagelkruis van Aarle-Rixtel

HET RIJKE ROOMSCHE Leven heeft veel „stippen” op de landkaart van Noord-Brabant achtergelaten. Dat is allerminst spottend bedoeld. Veel ervan is bewaard gebleven en nog te bekijken. Alleen al een van de meer dan honderd kapellen langs de weg en in het veld is de moeite van het

stoppen waard. En dan de vele kruisen!

Vrijwel uniek is het hagelkruis met de afbeelding van Christus op de Hoogakkers in Aarle-Rixtel, het enige stenen exemplaar in Nederland. Volgens een oud bijgeloof (heidens insluipsel in het katholieke geloof) zouden op wegkruisingen de mensen door boze geesten worden belaagd; het kruis werd er geplaatst om de plek te markeren waar men die boze geesten kon verjagen door God of een heilige aan te roepen. Later trokken er processies heen, om tevens Gods zegen af te smeken over de oogst. En omdat een hagelbui voor een boer zo ongeveer het ergste is wat hem kan overkomen, wordt er sindsdien van een hagelkruis gesproken.

Klassieke hekserij op het voetbalveld

De manager van het Engelse nationale elftal, sir Alf Ramsey, heeft een brief gekregen van een Keniase wonderdokter. De brief, lezen wij in *Haarlems Dagblad*, komt van Shariff Abubakr Omar, die zichzelf „één der vooraanstaande Afrikaanse tovenaars noemt. De heer Abubakr biedt Alf Ramsey zijn diensten aan in het streven Engeland in 1974 weer wereldkampioen te laten worden. De Keniaan schrijft: „Ik heb begrepen dat Engeland in München graag het wereldkampioenschap wil heroveren en dat de kansen hierop niet zo groot zijn. Ik heb in het voetbal een internationale reputatie opgebouwd en de ploegen hier in de buurt de laatste jaren heel wat bekens helpen laten winnen.”

Abubakr heeft zich gespecialiseerd in de „klassieke” hekserij. Hij heeft diverse beheksingen van de wedstrijd op zijn naam staan, zodat die niet in het doel vliegt. Hij doordrenkt vaak de uitrusting van een speler met af-treksel van kruiden, dierenhuiden, beenderen en allerlei soorten amuletten. In Kenia is de voetbalbond momenteel bezig de praktijken van Abubakr c.s. uit te roeien, vandaar dat er blijkbaar elders werkgelegenheid moet worden gezocht.

PRO JUVENTUTE ORANJE KALENDER 1974

HELP EEN KIND aan een kans, zo luidt het motto, waaronder Pro Juventute ook voor 1974 weer een oranjekalender heeft uitgegeven ten bate van kinderen-in-moeilijkheden. Dit is de 27e oranjekalender. Er komen tal van kleurenfoto's in voor, die nog niet eerder zijn gepubliceerd. Men kan de kalender bestellen bij de kalenderactie Pro Juventute, postbus 7101 te Amsterdam door storting op postgironummer 51.74.00 van f 6 (waarvan f 1.25 voor de verzendkosten). Ten behoeve van buitenlandse relaties is een oranjekalender gedrukt met een calendarium in vier talen: Engels, Frans, Duits en Spaans. Ook hiervan is de prijs f 4.75 (verzendkosten f 1.25 extra).

ZUIGFLESVERWARMERS

EEN ZUIGFLES kan verwarmd worden in een pannetje met heet water, maar er zijn ook speciale elektrische toestelletjes voor in de handel. Behalve flessen kunnen hierin meestal ook potjes babyvoeding worden opgewarmd.

De Consumentenbond heeft onlangs dergelijke verwarmers onderzocht. De resultaten waren bedroevend. Van de dertien toestelletjes bleken er zeven elektrisch onveilig . . .

Bovendien werd de melk in alle gevallen warmer dan 37 graden C., wanneer de fles niet bij deze temperatuur uit het toestelletje werd gehaald.

**LEDEN,
WERFT LEDEN!**

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zeist; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buitter, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts** te Hilversum; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, **Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonneés: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 40

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keверberg 54, Amsterdam-Z.

Opricht 1 Januari 1881

GEVAARLIJKE BEMOEIZUCHT

„Als bijzonderheid kan nog vermeld worden, dat een aantal apothekersassistenten verzocht heeft om op de hoogte te mogen blijven van de gang van zaken. Ook zij zien het belang van de hulporganisatie in omdat zij vaak jarenlang dezelfde patiënten aan tranquillizers moesten helpen zonder dat er van enige verbetering sprake blijkt te zijn”.

Aldus een artikel van de redactie in het tijdschrift „Mensen van nu”. Dit artikel vertelt over de „hulporganisatie voor verslaafden aan tranquillizers”. Men wil op de voet van de A.A.-organisatie (Anonieme Alcoholisten, die elkaar van de drank proberen af te helpen en hun problemen met elkaar bespreken) een hulporganisatie in het leven roepen. Die zou dan degenen, die niet meer zonder tranquillizers (de namen valium en librium worden in dit verband nu eens niet genoemd) moeten verenigen.

Prof. dr. C. J. B. J. Trimbos zag er wel iets in, maar meende toch dat veel achtergronden en oorzaken van „nerveus” gedrag (dat thans medicamenteus wordt behandeld) niet kunnen worden opgelost door onderlinge groepsgesprekken. Anderzijds vond hij solidariteit, wederzijds begrip en steun een kostbare zaak, die niet in het arsenaal van medische en psychologische therapeuten voorkomt.

Dat wij een en ander hier in deze kolom even aanhalen heeft natuurlijk niets van doen met de groepstherapie als zodanig. Maar wij hebben wel even verbaasd opgekeken van dat constateren geen verbetering, heet het. Maar is dat een zaak waar zij zich mee moeten bemoeien? Weten zij of de patiënt of patiënten zich toch niet heel wat beter gevoelen met die tranquillizers? Weten zij wat het voor de omgeving van de patiënt of patiënte betekent, dat deze medicamenten over vele jaren worden voortgezet? Dat kunnen zij toch niet beoordelen? Daarvoor is er de arts.

Wij hebben al meer op deze plaats het verschijnsel belicht, dat allerlei

Adverteerders over de schreef

DE RECLAME CODE-COMMISSIE heeft een jaarverslag uitgebracht over 1972. In een aantal gevallen heeft zij adverteerders die duidelijk over de schreef gingen met hun beweringen in advertenties een standje gegeven. In een paar gevallen betraden die advertenties het terrein van de kwakzalverij.

Zo werd een ontharingscrème aanbevolen met de vermelding dat de ontharing door het gebruik van dit zelfje blijvend was. Daar was geen woord van waar. Als we de Reclame Code-Commissie mogen geloven is alleen het elektrisch epilieren van haar afdoende.

Een andere guit wilde het publiek wijsmaken dat met preparaten waarin géén hormonen waren verwerkt busteversteviging, -ontwikkeling of desgewenst -vermindering kon worden bereikt. De dames die het middel voor dit doel hebben geprobeerd zijn bedrogen uitgekomen — die preparaten hadden gewoonweg geen enkele

uitwerking. Alleen met hormoonpreparaten is iets in de verlangde zin te bereiken.

Er mag wel aan worden toegevoegd, dat men in Nederlandse kranten, in tegenstelling tot hier en daar in het buitenland, weinig meer bemerkt van die wondermiddelen zonder tal, die men vroeger geadverteerd vond. Maar zo af en toe doet een fabrikant nog wel eens een schuchtere poging . . . Zie boven.

Laxeermiddelen uit de handel

ALS GEVOLG VAN overleg tussen het staatstoezicht op de volksgezondheid en enige fabrikanten en importeurs van laxemiddelen zijn enige preparaten uit de handel genomen. Zij bevatten stoffen, die tot beschadiging van de lever kunnen leiden. Van andere laxemiddelen is inmiddels de samenstelling veranderd. De artsen zijn er op geattendeerd dat een aantal laxemiddelen beschikbaar is dat de schadelijke bestanddelen (dat zijn oxyfenisatine en triacetyldifenol- isatine) niet bevat en waarvan geen bijwerkingen bekend zijn.

Prof. Boerema over het aanzien van de arts

DE AMSTERDAMSE HOOGLERAAR prof. dr. J. Boerema, die onlangs de leeftijd van 71 jaar bereikte zei tegen een verslaggever van De Telegraaf het erg jammer te vinden, dat de medische stand de laatste tijd in de pers erg in opspraak is gekomen. Hij doelde hierbij kennelijk ook op de declaraties-met-een-luchtje-eraan waarvan een paar Eindhovense röntgenologen worden verdacht en vergelijkbare voorvallen.

mensen graag op de stoel van de medicus willen gaan zitten en zich allerlei opvattingen aanmatigen, zonder het fijne van de zaak te weten. Dat kan wel eens uitlopen op een gevaarlijke bemoeizucht, waarmee de volksgezondheid allerminst is gediend.

Prof. Boerema, die thans in verband met zijn leeftijd de Universiteit van Amsterdam heeft verlaten, zei over deze negatieve publiciteit over bepaalde artsen het volgende:

„Alles wat het aanzien en vertrouwen van de medici schaadt, valt terug op de patiënt. Dokters moeten zich onder alle omstandigheden ook zó gedragen, dat het vertrouwen in hen niet geschaad wordt. In Nederland is dat vertrouwen vergeleken met het buitenland veel groter. In het buitenland zijn er veel mensen, die arts worden omdat ze denken daar rijk van te kunnen worden. Hier is dat lang zo erg niet”, aldus prof. Broerema, die het voornemen heeft om een boek te schrijven over de verhouding arts-patiënt.

Voormalig spiritist Zorab kreeg andere kijk op de zaak

DE HAGENAAR DR. G. ZORAB heeft ooit nog in spiritisme geloofd, ja hij is bestuurslid geweest van de spiritistenkring Harmonie — maar hij is in de loop van de jaren het geloof in het spiritisme kwijt geraakt. Hij is tegenwoordig een nogal kritische publicist over alles wat met het occulte te maken heeft.

Nu er een stroom van boeken over het occulte verschijnt heeft Rico Bulthuis de heer Zorab, wiens artikelen wij vroeger af en toe in Het Vaderland aantreffen, eens geraadpleegd. Hij schreef hierover in de Haagsche Courant onder de titel „De romantiek van het occulte in groeiende stroom boeken” een boeiend artikel. Daaraan ontleen wij, dat G. Zorab in 1898 te Soerabaja werd geboren. Hij kwam als kind van elf jaar naar Nederland en werd door een huishoudster in aanraking gebracht met de toen zo populaire „tafeldans”.

Vijf jaar later sloot hij zich aan bij de te Nijmegen opgerichte spiritistenkring, las alle toen reeds op hoog niveau staande wetenschappelijke studiewerken, waaronder die van de beroemde onderzoekers F. Myers, W. Crookes, A. Aksakow, Von Schrenck-Notzing en anderen, daarover debatterend met zijn toen nog vroom katholieke jeugdvriendje Joris Ivens, de latere radicaal-linkse cineast.

Zorab, die landbouwkunde studeerde, verdiepte zich daarnaast in de strijd omtrent bepaalde opvattingen over het hiernamaals die de spiritisten in twee kampen uiteendreef. Hij werd tijdelijk bestuurslid van de bekende spiritistenkring „Harmonia”, en kreeg in 1932 contact met wetenschappelijk ingestelde parapsychologen, zoals W. H. C. Tenhaeff, Paul Dietz, J. Poortman en K. H. E. de Jong, die de parapsychologie als studierichting op de universiteit hebben gebracht.

Goudkorrels? Niet meer

DE HEER ZORAB zegt: „Toen ik omstreeks 1937 of iets later mijn boek „De jacht op het spiritistisch bewijs” schreef, wist ik wel dat ik een golf van bedrog had te bestrijden, maar ik meende dat ik toch enkele goudkorrels van de spiritistische waarheid had ontdekt. Dat standpunt acht ik nu voor mijzelf overwonnen.”

Nico Bulthuis: „Maar het bewijsmateriaal in dat boek liegt er toch niet om. Het lijkt mij nog altijd zuiver wetenschappelijk te zijn.”

Zorab: „Dat was ook zo, maar de wetenschap maakt vorderingen. Die verschijnselen zijn er nog wel, maar ik meen dat ze op een andere manier

kunnen worden verklaard. Telepathie en de zogenaamde helderziendheid in de tijd zijn onbetwistbaar wetenschappelijk aangetoond, maar dan ben je nog niet bij de bron van dat alles. Juist de onbekende oorzaak maakt de weg vrij voor alle mogelijke verzinsels.”

Hij vertelt dan, dat hij een totaal andere visie op de zaken kreeg nadat hij kennis had genomen van de ontdekking van de dubbele helix (de structuur van DNA) door H. Crick en J. D. Watson in 1953. Dit gold vooral de erfelijkheid, de persoonlijkheidsstructuur en wat daar verder aan conclusies uit zou voortkomen.

Zorab: „Nee, ik neem niet meer aan dat lichaam en geest gescheiden zijn. De theorie over reïncarnatie (zielsverhuizing, red. M.t.d.K.) heeft volgens mij geen enkele bewijskracht.

Bulthuis: „Dus u bent eigenlijk materialistisch ingesteld.”

Dat ontkent dr. Zorab ten sterkste. Wel vermoedt hij, dat ons leven streng gedetermineerd is en bij onze geboorte al vaststaat. Het heeft geen zin, om over de zin van het leven te mediteren, wat de occulte moralisten zo graag doen. Die zin leggen we er zelf in. En wat het onverklaarbare aangaat: dat hoort gewoon bij onze natuur.

„Maar”, zegt hij, „ik sta open voor elk wetenschappelijk bewijs, want buiten dat om, huldig ik liever geen theorie.”

Dan spreekt Bulthuis met de heer Zorab over de stroom boeken. Nooit te voren is er zoveel gepubliceerd over astrologie, hernieuwd spiritisme, magie, wonderdoeners, heksen, het hiernamaals, wedergeboorte, voorspellingen, dromen, toverij, helderziendheid, en alles wat aan occulte zaken bij elkaar wordt geharkt.

Mediterende jongeren

„DAT IS DE grootste fout,” meent de heer Zorab. De meeste van die verschijnselen of hoe je het wilt noemen horen helemaal niet tot hetzelfde gebied. Voor de meeste leken op dit terrein staat helderziendheid in verband met „geesten”.

Wat de occult ingestelde jongeren bijvoorbeeld doen, heeft met parapsychologie niets te maken. Ze goochelelen met tarotkaarten, waarvan ze de herkomst misschien niet eens kennen. Ze mediteren. Wat mediteren ze?

Ik denk aan het onnozele heksen-gedoe in Engeland, aan het weinig overtuigende boek van Rosemary Brown 'Componisten schrijven voort', aan Howard Murphet's 'Sai Baba, de wonderdoener', waarin de verbluffendste wonderen zonder de minste bewijsvoering worden opgediend, en aan het zojuist verschenen boek van Leslie Flint 'Stemmen', waarin het medium op de voet gevolgd wordt door wijlen Rudolph Valentino, Oscar Wilde en koningin Victoria, die met lieve, onnozele praatjes de man aan een vervelend manuscript helpen.

Veel beter en van wetenschappelijke bewijzen voorzien, vindt Rico Bulthuis 'Leven de doden?' door de Zweedse arts Nils-Olof Jacobson. Het is een parapsychologisch overzicht waarin het hele occulte gebied welwillend, maar toch vrij kritisch in beschouwing wordt genomen. Een boek dat in elk geval de moeite van het lezen wel waard is, aldus Bulthuis in de Haagsche Courant.

Gevraagd naar het boek van S. Ostrander en L. Schroeders 'Parapsychologische ontdekkingen achter het ijzeren gordijn', zegt de heer Zorab: „In Rusland bestaat geen instituut voor wetenschappelijke parapsychologie, maar alles wat uit Rusland komt is voor de meesten van ons nog altijd een beetje duister. En oncontroleerbaar. De vroegere studiewerken zijn betrouwbaarder, maar veelal door de wetenschap achterhaald.”

Hij voegt er aan toe: „De parapsychologie is geen studieveld voor de leek, maar voor een team van vaklui: artsen, psychologen, natuurkundigen, biologen, statistici en anderen. Maar ja, die bieden nu eenmaal weinig romantiek”

BIJTENDE AFWASMIDDELEN

DE CONSUMENTENBOND onderzocht zeven afwasmiddelen voor de machine met bijbehorend naspoelmiddel. Alle zeven bleken het meeste vuil nagenoeg even goed te verwijderen. Duidelijk verschil was er echter in de verwijdering van thee-aanslag, in de aantasting van het decor op aardewerk, glas en email, en in het droogresultaat. Verder kwamen er met het ene afwasmiddel meer fosfaten in het afvalwater terecht dan met het andere. In geen enkel geval echter werd op de verpakking duidelijk vermeld, dat het middel alkalisch (en dus bijtend) is. De Consumentenbond is van mening dat zo'n vermelding wettelijk verplicht zou moeten worden.

Spook van aardstralen dient te worden verjaagd

FEL KEERT EEN auteur in het Reumabulletin zich tegen het bijgeloof van de aardstralen en de z.g. afschermkastjes en tegen de toefelijke houding, die men aan de dag legt. Reumapatiënten vormen een dankbaar object voor de „aardstraal“-exploitanten. In het artikel wordt heel duidelijk gewaarschuwd om zich niet te grazen te laten nemen door lieden met wichelroeden en aardstraalkastjes, die tegen een zekere „vergoeding“ het huis van de patiënt controleren, altijd wat vinden en zo'n kastje willen verkopen. Het Reumabulletin is het contactorgaan van het Nationaal Reumafonds (administratie 1e Sweelinckstraat 62 in Den Haag).

Het is louter bedrog

DE SCHRIJVER VAN het artikel vervolgt, na eerst een uiteenzetting te hebbenge geven over wichelroedeloopers en aardstralen (die nooit zijn aangetoond)!

Vraag: Hoe kan nu zo'n klein kastje die vele aardstralen onschadelijk maken; het wordt toch slechts getroffen door één of enkele aardstraalbanen? Waar blijven nu die andere aardstralen? Die zijn zeker zo vriendelijk om allemaal even via een ommetje langs het kastje zich daar onschadelijk te laten maken.

De rattenvanger van Hameln is hierbij vergeleken een armzalige stumper! Neen, wetenschappelijk is vastgesteld dat deze aardstraalkastjes louter op bedrog berusten. Dit is gebleken uit het rapport van een commissie uit de Koninklijke Academie voor Wetenschappen welke dit probleem grondig heet bestudeerd.

Maar u kunt dit zelf ook aantonen! Laat uw door een kastje beschermd huis of kamer maar eens door een aardstraaldeskundige onderzoeken die niet weet dat u zo'n kastje heeft. Hij vindt net zo veel, of meer aardstralen dan zijn voorganger, maar op andere plaatsen!

Sociale achtergrond

WAAROM GAAN WE zo uitvoerig op het aardstralenvraagstuk in, vervolgt de schrijver in het Reumabulletin. Omdat het een belangrijk probleem is, ook uit sociaal oogpunt bezien. Er wordt heel wat geld vermorst, valse hoop gewekt en deskundige medische behandeling verzuimd door het geknoei met de aardstralen en de kastjes. En ditzelfde geldt ook voor magnetiseurs, kruidkundigen, en vrouwtjes van X, boertjes van Y enz., enz.! Gevaren voor de volksgezondheid, een gevaar voor u en uw gezin!

Alvorens tot dergelijke nutteloze en kostbare behandelingsmethoden van uw kwaal, welke dan ook, over te gaan, praat eerst met uw huisarts of met de behandelende specialist, ook al konden zij u nog niet genezen. Hun raad is altijd van veel meer waarde,

in uw eigen belang, dan van welke wichelroedeloper dan ook, hoe mooi zij ook praten en hoe belangrijk hun relaties ook (schijnen) te zijn!

Hoewel sommigen ons afwijzend oordeel over de invloed van aardstralen en de geneeskundige kracht van de afschermkastjes in verband met reuma menen te moeten afwijzen, handhaven wij volledig ons standpunt dat schadelijke aardstralen niet bestaan en aardstraalkastjes waardeloos zijn.

Schadelijk en kostbaar

NIET ALLEEN DE aardstralen maar ook andere wondermiddelen worden aangeprezen voor de behandeling

Uitwassen moet men bestrijden

van reumatiek. Geheel onbegrijpelijk is dit niet. Helaas schiet de „officiële“ geneeskunde nog vaak tekort bij de behandeling van verschillende vormen van reuma. Anderzijds werkt vaak de patiënt (of zijn omgeving) onvoldoende mee, wil men het anders en vlugger dan medisch verantwoord is e.d.

De kwakzalver of diegenen welke allerlei middelen aanprijzen en tegen betaling „aan de patiënt“ brengen waarvan medisch-wetenschappelijk vast staat dat ze niet werkzaam zijn, vaak zelfs schadelijk en nodeloos kostbaar zijn, hebben het hier gemakkelijk. Zij prijzen hun waar aan, en helpt het niet dan is het de schuld van de officiële geneeskunde die het te ver heeft laten komen. Wanneer het tijdens een kwakzalversbehandeling wel lijkt te helpen dan wordt (ook door de patiënt) verzuimd te bedenken dat de behandeling van de behandelende arts juist nu succes kan zijn gaan afwerpen en tevens dat reuma nu eenmaal gekenmerkt wordt door een wisselend verloop, goede en slechte fasen wisselen elkaar af. Daarbij komt ook nog, dat de „psyche“ (geestesgesteldheid) van de patiënt een grote rol speelt bij de behandeling. Vol hoop en met gespannen verwachting onderwerpt de pa-

tiënt zich aan de nieuwe behandeling welke met veel tam-tam door de kwakzalver wordt begeleid.

„Verlicht“ in zijn beurs

OOK DE KOSTEN spelen een rol; men moet er in de regel flink voor betalen en verwacht „waar voor zijn geld“. Aanvankelijk treedt vrijwel altijd verlichting op; verdwijnt die weer dan verdwijnt ook de patiënt, om het elders te gaan proberen. Na enige omzwervingen komt de patiënt in de regel weer terug bij de „officiële“ geneeskunde. Op één punt „verlicht“, nl. in zijn beurs; maar verder in slechtere toestand dan voor het begin van de afdwaling naar de kwakzalverij.

De kwakzalverij is in de ruimste zin des woords, een gevaar voor de volksgezondheid en een bedrog van de individuele patiënt. Het valt daarom extra te betreuren dat de neiging schijnt te bestaan bij het publiek en ook bij onze rechterlijke macht, steeds toleranter te worden tegenover allerlei vormen van kwakzalverij, waartoe hier ook te rekenen de handelingen van de z.g. para-normaal begaafden, aardstraalkundigen, magnetiseurs, enz., enz.

Dit betekent niet dat wij van mening zouden zijn dat goed gefundeerd en streng gecontroleerd wetenschappelijk onderzoek naar bijv. de z.g. paranormale begaafdheid overbodig is, aldus nog steeds de schrijver in het Reumabulletin. Maar wanneer dan het resultaat van zo'n onderzoek (als bijv. met de „aardstralen“) bekend geworden is mag verwacht worden dat de verantwoordelijke kringen in onze samenleving met zo'n oordeel rekening houden en zondig met kracht alle maatregelen bevorderen om uitwassen op dit gebied tegen te gaan.

Diegenen, die weigeren hun opvattingen aan een door objectieve wetenschapsmensen in te stellen onderzoek te toetsen, hebben o.i. daarmede automatisch te kennen gegeven dat zij de uitslag van zo'n onderzoek bij voorbaat al als negatief verwachten en vallen daarmede onder die groepering waartegen o.i. helaas met slapete en niet met kracht wordt opgetreden, aldus de schrijver in het Reumabulletin. Woorden die ons uit het hart zijn gegrepen.

(ZIE OOK BLZ. 44)

**LEDEN,
WERFT LEDEN!**

Nare speculatie op vrees voor ziekten: *Otto Kuyk-kliniek op Ambon* de aardstralenkastjes

WIJ LEVEN IN een tijd van meer en meer informatie — het is nauwelijks bij te houden. Daarmee houdt ook verband de stage stroom van encyclopedieën, ook in de vorm van week-edities. Elke week kan men dan, in de vorm van een tijdschrift, een aflevering kopen, zodat men na verloop van tijd een hele encyclopedie bij elkaar heeft. De uitgevers nemen aan, dat men dat gemakkelijker koopt dan zich te verbinden tot de aankoop van een veeldelige encyclopedie voor een bedrag van zo'n zestig, zeventig gulden per deel. Gedeeltelijk bereikt men hierdoor ook een andere kring van kopers — gelukkig!

Laten we maar hopen, dat men, wat men aanschaft óók leest! In elk geval is 't verheugend te constateren, dat er feitelijke, goede informatie wordt gegeven. Zo troffen wij in nummer 2 van Summa een artikeltje aan over „Aardstralen”, waarvoor wij hier de aandacht vragen. Summa is bewerkt naar de Oosthoek Encyclopedie en Van Dale's woordenboek: het is dus woordenboek en encyclopedie tegelijkertijd. En nu dat artikeltje „Aardstralen”:

„In 1917 verscheen een publicatie van M. Perls, die daarin de mening verkondigde, dat door de kruising van ondergrondse wateraderen elektrische stromen opgewekt worden, die een schadelijke invloed op mens, dier en plant zouden uitoefenen. Door zijn toedoen ontstond de term aardstralen, waarover in de loop der jaren heel wat te doen is geweest. Speculerende op de ziektevrees begon men aardstralenkastjes te fabriceren. Wichelroedelopers beweerden de aanwezigheid van aardstralen te kunnen aantonen. Zowel van natuurkundige als van para-psychologische zijde is felle critiek geleverd op dit „geloof”. In Nederland droeg de regering aan de Koninklijke Academie voor Wetenschappen op een onderzoek in te stellen naar aardstralen. De daartoe benoemde aardstralen-

commissie bracht 1954-1955 'n vernietigend rapport uit, waarna de belangstelling rond de aardstralen snel luwde. De handel in anti-aardstralenkastjes dient als zwendel te worden aangemerkt.”

Tot zover het artikel in de tweede aflevering van „Summa, encyclopedie en woordenboek in kleur”. Als literatuur over het onderwerp wordt hierbij nog vermeld: J. van Dam, Aardstralen (1938); W. H. C. Tenhaeff, Het Wichelroedevraagstuk (1950); J. Charlotaux en Ch. Dierkx, Pendel en wichelroede (1962).

Een onderscheiding voor mr. J. D. Jacobson

RIGO KALKHOVEN van de Nieuwe Revu is bij de Belgische bestrijder van de kwakzalverij, onze goede vriend mr. J. D. Jacobson te Antwerpen geweest. Hij bezocht in het museum de zaal waar de heer Jacobson zijn hele magische instrumentarium heeft laten onderbrengen. Aan het museum heeft hij ook 4000 boeken over occultisme en hekserij geschonken.

De heer Jacobson vertelde dat hij altijd met een snor optreedt om aldus vermomd als goochelaar volksbedriegers en waarzeggers aan de kaak te stellen. Hij kent alle trucjes, die zulke lieden gebruiken om de goêgemeente van hun z.g. occulte gaven te overtuigen.

De levensloop van de heer Jacobson is zeer merkwaardig. Hij is in Wenen geboren, maar kwam al jong in Antwerpen, bezocht in den Haag het gymnasium — hij kent nog gedichten van Hélène Swarth en Willem Kloos en heeft ze voor Rigo Kalkhoven voorgedragen. Van journalist en fotograaf tekende hij in de gauwheid nog goed gelijkende portretten terwijl hij hen vertelde van zijn gesprekken met planten en spoken. Zelf heeft mr. Jacobson twaalf jaar geva-

EEN KLINIEK OP AMBON zal de naam dragen van Otto Kuyk. De heer Kuyk, redacteur van het dagblad De Telegraaf overleed in 1970, kort nadat hij een reportagetocht had gemaakt langs de missieposten van de Indonesische Molukken. De heer Kuyk was ongeveer tien jaar geleden geruime tijd redacteur van 't Maandblad tegen de Kwakzalverij. De gelden voor de bouw van de kliniek zijn bijeengebracht door lezers van De Telegraaf en De Courant Nieuws van de Dag. Ook de Indonesische regering en enige buitenlandse bedrijven op Ambon alsmede de Memisa (Medische Missie Actie) schonken bedragen voor de Otto Kuyk-kliniek.

ren en hij heeft een bloeiende advocatenpraktijk opgebouwd in de Antwerpse haven. Hij is ere-voorzitter van het Vlaams Verbond van journalisten van de periodieke pers en heeft een onderscheiding gekregen voor zijn deelneming tijdens de oorlog aan het Franse verzet.

Onlangs is mr. Jacobson bevorderd tot officier in de Kroonorde van België.

Onderzoek naar kinderboxen

WIE EEN KINDERBOX nodig heeft, kan beter een houten spijlenbox kopen dan een netbox. Dat is het advies van de Consumentenbond naar aanleiding van een onderzoek van dertien kinderboxen.

De bond is tot de conclusie gekomen, dat houten spijlenboxen veel stabielier zijn dan netboxen. De houten spijlenboxen hebben bovendien als voordeel, dat het kind zich gemakkelijk aan de spijlen kan optrekken. Het nadeel van netboxen met grove mazen is, dat het kind gemakkelijk uit de box kan klimmen en het nadeel van netboxen met fijne mazen, dat het kind de omgeving in een waas ziet.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; P. H. A. Poll, **Dierenarts** te Zelst; Mr. J. D. van den Berg, **Vice-President Arrondissements-Rechtbank** te Arnhem; J. E. Buijer, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts** te Hilversum; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; Mej. Drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, **Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid** in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 3 2 2 3 7 te Amsterdam. Gem. Giro K 1 6 7 2.

Drukkerij SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 44

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerenden f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Oppericht 1 Januari 1881

SCHANDALIG GESCHRIFT 'Gezondheidsbewaking' - of charlatanerie?

„ALLES WAT HET aanzien en vertrouwen van de medici schaadt, valt terug op de patiënt." Deze woorden van prof. Boerema, geciteerd in ons novemhernummer, kwamen ons in gedachten toen we in het maandblad voor de kruisverenigingen MGZ een merkwuurdig vereniging gesignaleerd vonden.

Het gaat om een „Algemene Nederlandse patiëntenvereniging Helpen en Dienen", die ook al over een directeur blijkt te beschikken. Enige voorzichtigheid met deze vereniging lijkt wel op haar plaats, schrijft de redactie van MGZ. En dat is dan nog maar heel zacht gezegd. Een citaat als het volgende is wel overtuigend voor die voorzichtigheid. „Nog dit jaar," aldus een stencil door Helpen en Dienen verspreid, „zult u van ons 12 bulletins verkrijgen, waardoor u in staat zult zijn uzelf en uw familieleden te beschermen tegen fatale werkingen der door uw arts toegediende zeer gevaarlijke geneesmiddelen" (...)

Verderop in dit stencil wordt nog vermeld: „Ten behoeve van uw gezondheidswelzijn kunt u thans van ons Bestuur tijdig te weten komen welke werkingen of schadelijke „neven"-werkingen van geneesmiddelen in normale en bijzondere omstandigheden zijn te verwachten, zodat u dus zelf uw invaliditeit of dood tijdig kunt voorkomen."

Dergelijke beweringen zijn natuurlijk niets meer of minder dan schandelijk, want hier wordt gesuggereerd, dat artsen maar lukraak uiterst gevaarlijke stoffen toedienen. De lezer wordt nog meer in ongerustheid gebracht door het feit, dat in het stencil van door „Helpen en Dienen" verspreid, wordt gezegd, dat „uw arts" niet of onvoldoende op de hoogte is van de „zeer nadelige gevolgen van o.a. synthetisch-chemisch bereide medicamenten".

Zullen we ons erg vergissen, wanneer we veronderstellen, dat een of andere natuurgenezerik achter deze gevaarlijke schrijverij zit, een natuurgenezerik, die zich ooit met een ca-

NIET BIJZONDER ENTHOUSIAST uit zich de hoofdredacteur van Medisch Contact over de „Nederlandse vereniging voor gezondheidsbewaking". Medisch Contact is, gelijk bekend, het officiële orgaan van de Koninklijke Maatschappij tot bevordering der geneeskunst. De vereniging voor gezondheidsbewaking wil een jaarlijkse keuring aanbieden, maar de heer Bol ontdekt in de uitingen van de vereniging „fraai klinkende maar volstrekt" loze kreten". Hij meent dat het werk van de vereniging „riekt naar het werk van charlatans".

„Wat met deze zogenaamde medische en biosociale gezondheidsbesturing kan worden bereikt is, volgens

een brochure van de vereniging voor gezondheidsbewaking, dat door vertraging van het biologisch verouderingsproces het individu naar uiterlijk, gedrag, élan en geest jeugdiger lijkt en ook de snelle achteruitgang van lichaam en geest van de vrouw na haar overgangsjaren kan worden voorkomen," aldus Medisch Contact. Maar een groot probleem bij periodiek geneeskundig onderzoek is de vraag wát men onderzoekt en wélke behandeling kan worden aangeboden bij gevonden afwijkingen. Gericht onderzoek bij bevolkingsgroepen, die bepaalde gezondheidsrisico's lopen, is naar het oordeel van de heer Bol veel verantwoordter dan de aanduiding „periodiek geneeskundig onderzoek".

mouflagejas getiteld „Algemene Nederlandse Patiënten Vereniging „Helpen en Dienen"? De „directeur", K. R. Oosterhuis, woont in Den Haag, maar op het opgegeven adres woont volgens het telefoonboek mevr. V. Oosterhuis-Gibson. De telefoon werd er niet opgenomen toen MGZ inlichtingen vroeg.

Uiteraard wil de „directeur" wel wat aan zijn waarschuwingen verdienen. Dat kan met een tientje gireren naar mevrouw Y. M. Koster te Epe, Gld., secretaresse-penningmeesteresse van de vereniging. Overbodig te zeggen dat in het bedoelde stencil, waarin de lezer wordt opgewekt om dat tientje nu maar spoedig te gireren nog enige malen de staf wordt gebroken over die „zeer gevaarlijke chemische geneesmiddelen". Er wordt voorts gewaagd van de misvatting en de ondeskundigheid van de huisarts, maar „Helpen en Dienen" wil „tijdig" waarschuwen voor het „onherstelbare" is geschied.

Op deze wijze wordt het vertrouwen in de arts en zijn therapeutisch arsenaal op een bijzonder perfide wijze ondermijnd — het ware aan te bevelen dat de Inspecteur voor de volksgezondheid eens een onderzoek instelde naar de troebele kwakzalversbron waaruit dit geschrift komt.

Het nut van de pekelharing

BEKEND IS het advies van kwakzalvers, die voor zwerende wonden aanbevelen „leg er een visje op" - bij wijze van trekpleister. Maar vis werd ook nog voor andere zaken gebruikt. Dat lot viel bijvoorbeeld de pekelharing ten deel, de pekelharing, waarvan een oude zei-spreuk gewaagde: „Dat het zeewater zo zout is komt van al de pekelharings die er in rond zwemmen, zei de oude vrouw."

In de 18de eeuw kwamen, uit het Frans vertaald, allerlei soort naslagwerken uit. Zo verscheen in 1778 bij de drukkers in Leiden en in Leeuwarden het „Algemeen huishoudelijk, natuur-, zedekundig- en kunstwoordenboek" uit, geschreven door M. Noël Chomel, verbeterd en vermeerderd door J. A. de Chalmot. En daarin kan men het volgende aantreffen:

„Door sommigen wordt geprezen, om iemand die de koorts heeft, pekelharingen aan de voetzolen te leggen."

Dient acupunctuur werkelijk als een soort anesthesie?

OVER ACUPUNCTUUR en anesthesie troffen wij in het kwartaalblad „Gezondheid en ziekenfonds” een artikel aan, over het gebruik van acupunctuur om pijn te verdoven. Zoals men weet is nog niet zolang geleden een Chinese film vertoont van operaties in de borstkas en in de buik, waarbij geen anesthesie werd toegepast, maar waarbij op nauwkeurig bepaalde plekken van het lichaam acupunctuur-naalden waren aangebracht.

IN HET NIEUWE nummer van Impact, Unesco's sociaal-wetenschappelijk kwartaalschrift, stelt dr. Ronald Melzack er een theorie over op. Melzack, als psycholoog verbonden aan de McGill-universiteit van Montreal, wordt beschouwd als een bij uitstek deskundige op dit gebied — samen met dr. Patrick D. Wall ontwikkelde hij aan het Massachusetts Institute of Technology een uitgebreide theorie van de pijn.

Melzack merkt op dat bepaalde delen van de hersenstam, als zij worden gestimuleerd, kunnen verhinderen dat „pijnsignalen” uit sommige delen van het lichaam worden ervaren.

Hersendeel blokkeren

DOOR BEPAALDE plekken die via zenuwbanen met de hersenstam in verbinding staan elektrisch te prikkelen, kan een groot deel van het lichaam pijnloos gemaakt worden: „Proeven met ratten wijzen erop dat door een dergelijke ingreep in de helft of een kwart van hun lichaam de pijn van speldeprikken, kou, knijpen of elektrische schokken niet gevoeld wordt. Het pijngevoelregulerende hersendeel blokkeert dan namelijk na ontvangst van het „prikkel-sigitaal” de pijn-signalen.

Naar Melzacks overtuiging is dit hetgene wat door het steken met naalden wordt bereikt, waarbij toepassing van een geringe hoeveelheid pijnstillende middelen voldoende is om de acupunctuur zelf niet als pijn te laten ervaren. Als de patiënt vertrouwen heeft in de methode omdat die het resultaat is van langdurige ondervinding binnen de cultuur waarvan hij deel uitmaakt en hem verder uitdrukkelijk wordt gesuggereerd dat hij geen pijn zal voelen, zal van begin af aan ook minder sprake zijn van de angstige gespannenheid die kan bijdragen tot het ervaren van pijn, aldus de theorie van de Canadees Melzack.

Hypnose is het niet

MELZACK VERWERPT de pogingen om acupunctuur te verklaren in termen van hypnose: beroepshypnotiseurs kunnen slechts in twintig procent der gevallen een voor operaties afdoende anesthesie bewerkstelligen. Volgens Chinese rapporten is negentig procent der patiënten echter in staat om operaties te ondergaan volgens de

acupunctuur-techniek. Melzack waarschuwt dat zijn verklaring nog slechts kan steunen op fragmentarische informatie. Hij hoopt dat verdere uitwisseling van wetenschappelijke onderzoekresultaten tot dieper inzicht in de werking van de acupunctuur kan leiden. De zegenrijke mogelijkheden daarvan acht hij groot, vooral voor operatieve ingrepen bij oudere patiënten.

Een ander aspect van de Chinese geneeskunde bespreekt de Fransman dr. Alexandre Minkowski: de preventieve geneeskunde, speciaal ten aanzien van moeders en kinderen. „De westerse toeschouwer moet beseffen,” schrijft hij, „dat bescherming van de gezondheid een integrerend onderdeel is van het politieke programma... Het hele Chinese beleid is erop gericht ieder ervan te doordringen dat hij voor zijn persoonlijke behoeften in de eerste plaats op zichzelf is aangewezen. De medische stand speelt daardoor slechts een beperkte rol als het hoogste onderwijzende gezag.”

„Dokters op blote voeten”

„IN DE DAGELIJKSE GANG van zaken heeft deze medische stand een veel geringer aandeel dan de beoefenaars van para-medische beroepen,” schrijft Minkowsky: „de „dokters op blote voeten”, medewerkers van gezondheidsdiensten, vroedvrouwen, verpleegsters en uiteindelijk de hele bevolking... De hele bevolking is op de een of andere manier betrokken bij het voorkomen van ziekten en er is geen ontsnappen aan. Dit is het originele van de methode, die oververeenvoudigingen bevat en dwingend is, maar tevens werkzaam. Dit systeem bezorgde de 800 miljoen inwoners van de Volksrepubliek China een openbare gezondheidszorg die een van de beste ter wereld is,” volgens de Fransman.

CONSUMENTENBOND NAM MELK ONDER DE LOEP

DE CONSUMENTENBOND heeft een onderzoek ingesteld naar bestrijdingsmiddelen in melk. Daarvoor werden vijftientig monsters melk gekocht in winkels verspreid over het hele land. In tien daarvan werden resten van de bestrijdingsmiddelen Aldrin, Dieldrin, DDE en DDT aangetroffen. Weliswaar betrof het geringere hoeveelheden, dan de Bestrijdings-

Pseudo uit d' oude doos

DE PSEUDO-DOKTER is niet van vandaag of gisteren. In de jaren zestig van de achttiende eeuw was er een mooi prater, genaamd Johan Cato Kamerlingh, die zich voor dokter uitgaf en met succes naar de hand dong van de dochter van de burgemeester van Brouwershaven. De zaak kwam echter aan het licht en de jonge echtgenoot werd door de justitie van Brouwershaven gegeeseld en gebrandmerkt.

Over deze pseudo-dokter is een curieus boekje verschenen met de officiële stukken van de verhoren van Kamerlingh. Het boekje droeg de titel van: „De schijndeugd op het tweede schavot, of waarachtig verhaal hoe zeker geschavotteerde deugniet en rasphuis-boef, zich uitgevende onder de naam Johan Cato Kamerlingh voor een doctor in de geneeskunde.”

Een exemplaar van het boekje waarvan de tweede druk in 1767 in Amsterdam uitkwam, werd onlangs geveild door antiquariaat A. L. van Gendt & Co te Amsterdam. Onder het hoofdstuk Toverij, occultisme en bijgeloof kwam daar ook een merkwaardig Frans boekje onder de hamer, geschreven door Fr. Allaeus oftewel pater Yves, „Astrologiae Nova Methodus Franciscus Allaei, Arabis Christiani”. De tekst, in het latijn, gaf een nieuwe astrologische methode aan. Het zeer zeldzame boek met gravures met draaibare papieren schijven om alle constellaties goed te kunnen weergeven, bracht een flinke som op.

Het boek werd gedrukt in Rennes, in Normandië. Pater Yves schreef het in opdracht van de markies d'Asserat. Er werden nogal wat rampen in Engeland in voorspeld en het gevolg was dat op verzoek van de boze Britse ambassadeur in Parijs een onderzoek werd ingesteld naar de onbekende schrijver. Pater Yves kreeg daartoe opdracht..., want men wist niet wie de eigenlijke schrijver van het gevaarlijke geschrift was. Vanzelfsprekend vond de pater de schuldige niet. Wel kwam, vier jaar later, een sterk gekuiste nieuwe druk uit. Eén jaartal in de rij van rampen, die voor Engeland waren voorspeld, was toevalligerwijs juist gegist: 1666, het jaar van de grote Londense brand.

Dochterlief gelooft niet in pa's uitzonderlijke gaven

ZO BIJ TIJD en wijle kunnen we onze lezers kennis laten maken met nieuwe „sterren” in het kwakzalversfirmament. Een niet onbescheiden vertegenwoordiger van het gilde, Eduard van den Boer, liet zich in Brabantse kranten afbeelden met een wichelroede. Van den Boer is broodbezorger in Oisterwijk — hij vergelijkt zich zelf graag met de voetballer Johan Cruyff, want hij beschikt ook over bijzondere gaven . . .

In het Nieuwsblad van het Zuiden (Tilburg) schreef Gerard Trentelman over Eduard C. van den Boer: Jarenlang heeft hij zich met grote zorgvuldigheid buiten de publiciteit kunnen houden en plotseling is-ie „ontdekt”.

In Oisterwijkse kringen valt de laatste weken veelvuldig zijn naam als het gaat over genezing van mensen uit Midden-Brabant zonder medische hulp, over paranormale gaven en wichelroedelopen. Want deze occulte zaken vormen de „hobby” — wellicht wat oneerbiedig uitgedrukt — van „bakker” Eduard. Door de successen die hij boekt en de enorme toeloop van cliënten op zijn huis aan de Prinses Beatrixstraat 30 is de Oisterwijker plotseling omgeven met het aureool paragnost en gebombardeerd tot de „genezer” van Oisterwijk”.

Gaven uit de kosmos

„DOORDAT IK HONDERDEN mensen uit Oisterwijk en omgeving met succes heb behandeld heb ik inderdaad veel faam verworven de laatste tijd,” stelt Eduard van den Boer in de woonkamer van zijn huisje in de „Parel van Brabant”. „Er komen steeds weer nieuwe mensen een beroep op mij doen. Verschillende vrienden en cliënten hebben me al aangeraden het brood er maar bij neer te gooien en me te specialiseren in het paranormale werk, maar ja . . . Hoewel dan misschien blijkt, dat ik nóg meer gaven heb gekregen. Ik ben ervan overtuigd, dat je die extra gaven krijgt uit de kosmos . . .”

Nadat hij een kort moment devoot omhoog heeft gekeken, vertelt v. d. Boer — een zeer levendig, humoristisch man — niet zonder trots over één van zijn jongste successen. „Dat was het verdrinkingsgeval in Berkel-Enschot. Want niet alleen door het werk van de Utrechtse paragnost Gerard Croiset, maar vooral ook dank zij mijn bemoeienissen is dat jongetje (René van Bommel) daar gevonden. We hebben wat langs elkaar heengewerkt, maar ik heb nog exacter de plaats aangegeven waar het kind lag dan Croiset.”

Zes jaar geneeskraft

DE BROODVERKOPER heeft naar hij de journalist Trentelman verzekert, op velen een grote indruk gemaakt met dit staaltje van helderziendheid.

Al ruim twintig jaar geleden ging hij zich bezighouden met het occulte. Hij ontdekte toen plotseling dat hij kwaliteiten bezat als wichelroedeloper. Pas zes jaar geleden werd hij zich — weer éven plotseling — bewust van zijn geneeskrachtige handen.

Alvorens hij op het onderwerp cureren overstapt geeft Van den Boer enkele voorbeelden, waaruit blijkt dat hij de laatste jaren met succes profetieën heeft gedaan over gevallen van verdrinking, vermissing, etc.

„Nee, met gevallen, waarbij misdaad in het spel is of kan zijn, bemoei ik mij absoluut niet, hoewel ik er wel aan zou durven beginnen,” beweert

Water in de knie droogde op

de „genezer”, die zijn eerste „patiënt” tegen het lijf liep in een plaatselijk etablissement. De man had water in de knie en zou moeten worden geopereerd. Nadat Van den Boer hem echter had behandeld ging het in de daaropvolgende weken veel beter met hem en toen Van den Boer de man wéér iets later op straat zag huppelen was dat het teken voor hem, dat zijn handen geneeskraft bezaten. In de afgelopen jaren heeft hij honderden mensen van rheuma, spierziekten, maagzweren, nierstenen, rugpijn en zelfs evenwichtsstoornis afgeholpen.

Iedereen aan 't huppelen

VAN DEN BOER praat aan een stuk door over zijn genezingen, waarbij het opvalt dat zoveel „patiënten” huppelden na de diverse behandelingen door de bakker, vreugdesprongetjes die Van den Boer in de huiskamer steeds imiteert. Een binnenkomende eierboer getuigt zelfs op verzoek van de Oisterwijker van diens geneeskrachtige handen. Hij is zijn rugpijn kwijt.

Mevrouw Van den Boer had nooit geloofd in de paranormale gaven van haar man, totdat zich het trieste geval in Berkel-Enschot voordeed. Eén van de dochters van Van den Boer, die bij het gesprek aanwezig is, geeft echter desgevraagd als haar mening „voor geen cent te geloven in de uitzonderlijke kwaliteiten van pa”.

Maar Eduard van den Boer is overtuigd van zijn „krachten”, waarvoor hij geen beloningen verlangt. „Natuurlijk krijg je wel eens wat . . .” aldus de

broodverkoper, die nog eens enkele klinkende namen noemt van Midden-brabantse mensen, die van zijn diensten gebruik plachten te maken.

Terwijl de radio Vader Abrahams stem produceert maakt Eduard van den Boer op pathetische wijze bezwaren tegen een vermelding van zijn leeftijd in de krant. „Zet maar gewoon „een man van middelbare leeftijd”.

Dat zal wel beter passen in het kader van de occulte wetenschappen vermoedt Gerard Trentelman.

HOEKENDIJK tegen occultisme

GEBEDSGENEZER Ben Hoekendijk heeft enige maanden lang een actie gevoerd tegen het occultisme. Hij richtte zich daarbij in het bijzonder tot jongeren en waarschuwde tegen helderziendheid. Ook keurde hij het gebruik van amuletten af. In Utrecht werd een z.g. One Way day gehouden, die volgens het dagblad Trouw door zo'n tienduizend jongeren werd bezocht, meer dan het dubbele van het aantal dat vorig jaar bij zo'n One Way day was.

De bijeenkomst — van evangeliserende aard, in het verslag van het dagblad Trouw werd van gebedsgenezerspraktijken geen gewag gemaakt — bad de geschorste nieuwslezer van de NOS, Bob Meijer, voor zijn volk Israël. Onder de sprekers was o.a. Johan Frinsel, voorzitter van de broederschap van Pinkstergemeenten in Nederland en directeur van jeugdhotels en opvangcentra voor verslaafden aan drugs Tot heil des volks te Amsterdam.

Gevaarlijk speelgoed op de markt

NOG STEEDS IS er gevaarlijk speelgoed op de markt. Dat is de Consumentenbond gebleken na bezoeken aan speelgoedwinkels en speelgoedafdelingen van warenhuizen. De bond waarschuwt met name voor:

- poppen en beesten met loszittende ogen,
- stapelingen met een torpedovormige dop,
- speelgoed van hout waarvan het oppervlak splinters vertoont of waarvan de delen aan elkaar gespijkerd zijn,
- rammelaars van hard plastic met kogeltjes erin,
- fornuisjes met — op suikerklontjes lijkende — Esbit blokjes,
- elektrisch speelgoed dat zonder transformator op het lichtnet moet worden aangesloten en
- speelgoed bestreken met loodhoudende verf.

Goede Kerstdagen en een Gelukkig Nieuwjaar

BESTUUR VERENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ
 REDACTIE MAANDBLAD TEGEN DE KWAKZALVERIJ
 P.S.

Denkt U in het nieuwe jaar eens aan werving van nieuwe leden? Dan kunnen wij een krachtiger vuist maken. En wanneer U een bericht tegen komt, een brochure of iets dergelijks: de redactie is er blij mee!

H. van der Upwich in Bussum zet nog bloedzuigers

HET WEEKBLAD PANORAMA publiceert onlangs een uitvoerig artikel onder de titel „Bloedzuigers zijn er te weinig”. Het bleek te handelen over de 75-jarige Bussumse arts Hans van der Upwich. Deze medicus zou zich van vergeten methoden bedienen: „Hij werkt met purgeringen en braakkuren en schroomt niet bloedzuigers te zetten”. Bloedzuigers zijn bijna niet meer te krijgen.

Van der Upwich zou mevrouw J. Nonhebel te Doorwerth in het leven hebben gehouden nadat zij als lijdster aan darmkanker door hem was behandeld na een operatie. Ze kreeg 'n dieet, ademhalingsoefeningen, zoveel mogelijk lichaamsbeweging buiten en frisse lucht voorgeschreven. Ze moest Budwichpap eten, groentenvocht en vooral bietensap drinken.

Panorama vroeg aan een kanker-specialist wat die van zoiets dacht. Die meende dat het heel goed mogelijk is dat mevrouw Nonhebel goede resultaten ondervindt van de „tamelijke buitenissige therapie” van Van der Upwich gecombineerd met die

van het behandelende ziekenhuis. Een leefwijze zoals mevrouw Nonhebel krijgt voorgeschreven is veel belangrijker dan strenge bedrust en allerlei medicamenten. Aan de gang blijven, veel lichaamsbeweging, een matig en gezond dieet, ademhalingsoefeningen, dat alles vond de kankerspecialist van groot belang. Maar wel waar schuwde hij dat men uit de ervaring van mevrouw Nonhebel geen valse hoop moet putten. Zij kan, aldus de specialist, een uitzondering zijn.

Over de Vereniging tegen de Kwakzalverij zei Van der Upwich „dat hij die mensen niet begreep”. „Die artsen doen fanatiek aan symptoombestrijding. Waar ze niet aan toekomen is de vraag: wáárom gaan zo ontzettend veel mensen naar kwakzalvers? Dat is, zegt van der Upwich, de schuld van ons artsen, die haast uitsluitend de onbevredigende symptoombestrijding beoefenen”.

Van der Upwich weet natuurlijk ook wel, dat hij daarmee schromelijk overdrijft. Het is namelijk bepaald niet juist, dat „artsen uitsluitend de onbe-

In 10 jaar 4000 artsen meer

IN TIEN JAAR TIJDS kwamen er in ons land meer dan 4000 artsen bij. Wat zouden wij graag willen, dat ze zich schaarden in de rijen van de bestrijders van de kwakzalverij, want ondanks deze verheugende toeneming van het aantal bevoegde geneeskundigen blijkt die strijd nog steeds nodig, bitter nodig.

Op 1 januari 1962 waren er 13.027 artsen in ons land; op 1 januari 1972 was dat gestegen tot 17.381. De cijfers komen voor in een publicatie van de geneeskundige hoofdinspectie van de volksgezondheid. In 1969 kwam een commissie, gevormd door de Gezondheidsraad om te onderzoeken hoeveel artsen er nu in Nederland nodig zouden zijn, tot de conclusie dat in 1982 de gewenste artsendichtheid van 14 à 15 medici per 10.000 inwoners zou zijn bereikt. Een dergelijk artsenbestand zou een aanvaardbaar verzorgingsniveau van de bevolking waarborgen, meende men. Zoals het zich thans laat aanzien behoeft men niet tot 1982 te wachten eer dat getal van veertien of vijftien op de 10.000 is bereikt, want begin 1972 waren er al 13.1 artsen op de 10.000 inwoners (in 1962 nog slechts 11.1).

vredigende symptoombestrijding beoefenen”. Het waarom van het gaan naar de kwakzalver zal nog eens het onderwerp dienen te zijn van een uitgebreid wetenschappelijk onderzoek. Eén ding is wel duidelijk: veel mensen gaan naar de kwakzalver omdat zij hem aanzien voor een soort wonderdoener, zij hebben een psychische behoefte aan een soort „Übermens”, die hen even bestrijkt of diep in de ogen kijkt en zo de „genezing” tot stand brengt. Om zich met 't aureool van het wonder te tooien is voor veel slimmerikken met weinig kennis in hun mars vaak niet zo moeilijk: de klanten komen dan van zelf wel.

Nog even een terzijde: Bob Snoijink van Panorama kreeg van Van der Upwich „de profeet van de harde lichamelijke aanpak” (ook Van der Upwich zorgt goed voor zijn aureool!) een glas sinaasappelsap met water en calcium. Een zoutige frisdrank, die hem het gevoel gaf bij het zwemmen door een golf verrast te zijn.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; P. H. A. Poll, Dierenarts te Zelst; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Bulters, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te Hilversum; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mej. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelle, Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 10,—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonnées: Oranjelaan 8, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA B.V.
Amsterdam

BLZ. 48

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10,—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 8, Hilversum